

**ΑΝΩΤΑΤΟ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΚΡΗΤΗΣ
Σ.Ε.Υ.Π.
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

ΒΙΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ - ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΣΤΟ ΑΤΟΜΟ

**ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΤΣΑΜΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ**

ΤΟΜΕΑΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ: Α΄

Καράτζη Μαρία

Α.Μ. 3656

Παπαδογιωργάκη Καλλιόπη

Α.Μ. 2335

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2015

Αφιερωμένη στις οικογένειες μας.

*Ευχαριστούμε για την στήριξη και την βοήθεια που μας
παρείχαν τόσα χρόνια.*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών και το διαδίκτυο αποτελούν πλέον ένα από τα πιο σπουδαία επιτεύγματα της τεχνολογίας, φέρνοντας επανάσταση στη ανθρωπινή καθημερινότητα, στην επιστήμη, στην ιατρική και στην εκπαίδευση. Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής και το διαδίκτυο είναι κάτι πολύ περισσότερο από ένα βοήθημα για τον άνθρωπο αφού παρέχει αρκετές θετικές επιπτώσεις, Ταυτόχρονα, όμως ελλοχεύει και αρκετούς κινδύνους. Εκθέτονται πολλά στοιχεία των προσωπικών δεδομένων ενός πολίτη ή στοιχεία που οδηγούν πολύ εύκολα στον εντοπισμό πληροφοριών αυτού. Καθώς επίσης έχει δημιουργηθεί και κυριεύσει τους έφηβους το φαινόμενο της εμπιστοσύνης σε άγνωστα άτομα. Δημιουργείται ο κίνδυνος κάθε είδους απατής από επίσης καλούς γνώστες της τεχνολογίας που θέτουν αυτή ως μέσο πραγματοποίησης παράνομων – παραβατικών πράξεων και έτσι η τεχνολογία με αυτό το χειρισμό αποτελεί «όπλο» στραμμένο στον πολίτη – χρήστη. Οι δυνατότητες δίωξης από τις αρμόδιες αρχές δεν αποτελούν εμπόδιο αυτής της μορφής εγκλήματος είτε λόγω της μη καταγγελίας του φαινομένου είτε λόγω της μη παραδοχής ότι υποπέσαμε θύματα του διαδικτύου και της μη συμμόρφωσης μας για βοήθεια σύμφωνα με τις αρμόδιες αρχές.

ABSTRACT

The use of computers and internet is one of the most significant technological achievements, that bring revolution in humanity, in science, medicine and education. Computers and internet mean much more than an aid to humans, as they have many advantages. At the same time, they have also many disadvantages / dangers, as come to light a lot of private notices of people or information how to discover these notices. In addition, there is the phenomenon by the adolescents to trust unknown persons. So, everyone who knows how to handle well with the internet, can use it as a mean of illegality. In this way, technology is a weapon against humans. There aren't many possibilities to fight this illegality, as individuals who have been victims neither complaint about it nor admit that they have been victims of technology, so they can comply with the competent authorities for support. This papers engages with Internet violence and researches the impact as well as the consequences of Internet use to individual adolescents and daily family lives.

► Λόγοι που ένα παιδί γίνεται στόχος

Περιεχόμενα

ΜΕΡΟΣ Ι: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	9
1.1. ΘΕΩΡΙΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ – ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ...	9
1.2. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ	10
1.3. ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ.....	12
1.4. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ & ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	15
2.1. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	15
2.2. ΕΘΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ.....	16
2.3. ΑΙΤΙΑ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ	17
2.4. ΕΠΠΤΩΣΕΙΣ	18
2.5. ΜΟΡΦΕΣ ΒΙΑΣ	20
2.6. ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	24
2.6.1. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΗ - <i>Cyberbullying</i>	21
2.6.2. ΑΠΟΠΛΑΝΗΣΗ ΜΕΣΩ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ - <i>Grooming</i>	21
2.6.3. ΠΟΡΝΟΓΡΑΦΙΑ	22
2.6.4. ΠΑΙΔΙΚΗ ΠΟΡΝΟΓΡΑΦΙΑ.....	23
2.6.5. ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑ ΜΕΣΩ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ.....	23
2.7. ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΗΛΥΤΙΣΜΟΣ.....	24
2.8. ΕΠΠΤΩΣΕΙΣ ΕΘΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ.....	25
2.9. ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ – ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ.....	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	29
3.1. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ	29
3.2.ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	32
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	34
4.1 . ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΕΓΚΛΗΜΑ	34
4.2. ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ.....	35
4.3. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	35
4.4. ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ.....	37
ΜΕΡΟΣ ΙΙ: ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	43
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	44
.....	15

5.1. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	44
5.2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	47
5.3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ	47
5.3.1. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ – ΠΑΙΔΙΑ	47
5.3.2. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ – ΓΟΝΕΙΣ	61
5.4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	68
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	73
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι – ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	72
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ – ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ.....	80
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ & ΤΗΛΕΦΩΝΑ.....	89

Περιεχόμενα Πινάκων

Εικόνα 3. 1. Χρήστες διαδικτύου σε παγκόσμιο επίπεδο	29
Εικόνα 3. 2. Χρήστες Διαδικτύου (σε εκατομμύρια) στον Παγκόσμιο Πληθυσμό....	30
Εικόνα 3. 3. Οι πρώτες 20 χώρες παγκοσμίως με τον υψηλότερο βαθμό χρηστών διαδικτύου [I2].....	31
Εικόνα 3. 4. Χρήση Internet και Facebook στην Ευρωπαϊκή Ένωση [I2]	32
Εικόνα 3. 5. Σελίδες επισκεψιμότητας στον ελληνικό ιστό [I3].....	33
Εικόνα 5. 1. Ποσοστό αγοριών – κοριτσιών	47
Εικόνα 5. 2. Ποσοστά ηλικίας ερωτηθέντων	48
Εικόνα 5. 3. Χρήση διαδικτύου	49
Εικόνα 5. 4. Σχολικές επιδόσεις	49
Εικόνα 5. 5. Εξωσχολικές δραστηριότητες	50
Εικόνα 5. 6. Συγκεντρωτικά ποσοστά συχνής χρήσης διαδικτύου	50
Εικόνα 5. 7. Chat Rooms (MSN, yahoo)	51
Εικόνα 5. 8. Ιστοσελίδες Κοινωνικής Δικτύωσης (Facebook, Hi5, My Space)	51
Εικόνα 5. 9. Διαδικτυακά Παιχνίδια	52
Εικόνα 5. 10. Μουσική	52
Εικόνα 5. 11. Ανταλλαγή Αρχείων	53
Εικόνα 5. 12. Ειδήσεις	53
Εικόνα 5. 13. Σύνδεση στο Διαδίκτυο	54
Εικόνα 5. 14. Που βρίσκεται ο Η/Υ	54
Εικόνα 5. 15. Υπάρχει παρενόχληση μέσω Διαδικτύου	55
Εικόνα 5. 16. Σε ποιον έχει γίνει αναφορά παρενόχλησης	55
Εικόνα 5. 17. Συνάντηση ή όχι με κάποιον "φίλο" μέσω διαδικτύου	56

Εικόνα 5. 18. Μόνος ή όχι	56
Εικόνα 5. 19. Παροχή προσωπικών στοιχείων σε κάποιον διαδικτυακό φίλο	57
Εικόνα 5. 20. Συζήτηση προβλημάτων με γονείς	57
Εικόνα 5. 21. Εμπιστοσύνη σε κάποιον ξένο ή όχι	58
Εικόνα 5. 22. Ποσοστό ενημέρωσης για την ασφάλεια - κινδύνους διαδικτύου	58
Εικόνα 5. 23. Ψυχολογικά συμπτώματα στη συμπεριφορά των παιδιών (κρίση των ιδίων)	59
Εικόνα 5. 24. Σωματικά συμπτώματα στην συμπεριφορά τους (κρίση των ιδίων)	60
Εικόνα 5. 25. Ποσοστό αντρών - γυναικών (γονείς)	61
Εικόνα 5. 26. Ηλικία γονέων	61
Εικόνα 5. 27. Τόπος κατοικίας	62
Εικόνα 5. 28. Μορφωτικό επίπεδο	62
Εικόνα 5. 29. Επάγγελμα	63
Εικόνα 5. 30. Ύπαρξη επικοινωνίας με τα παιδιά τους	63
Εικόνα 5. 31. Ελεγχόμενη χρήση του διαδικτύου από γονείς	64
Εικόνα 5. 32. Πόσο συχνά γίνεται χρήση του διαδικτύου	64
Εικόνα 5. 33. Χρήση προσωπικού υπολογιστή από τα παιδιά ή όχι	65
Εικόνα 5. 34. Ποσοστό ψυχολογικών συμπτωμάτων	66
Εικόνα 5. 35. Συγκριτικός πίνακας ποσοστού ψυχολογικών συμπτωμάτων μεταξύ γονέων – παιδιών	66
Εικόνα 5. 36. Ποσοστό σωματικών συμπτωμάτων	67
Εικόνα 5. 37. Συγκριτικός πίνακας ποσοστού σωματικών συμπτωμάτων μεταξύ των γονέων – παιδιών	67

ΜΕΡΟΣ Ι: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Το *Διαδίκτυο (Internet)* είναι ένα επικοινωνιακό δίκτυο, που επιτρέπει την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ οποιουδήποτε διασυνδεδεμένου υπολογιστή. Βασίζεται στην διασύνδεση επιμέρους δικτύων ανά τον κόσμο με πολυάριθμα πρωτόκολλα επικοινωνίας.

1.1. ΘΕΩΡΙΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ – ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Οι πρώτες απόπειρες για την δημιουργία ενός διαδικτύου ξεκίνησαν στις Η.Π.Α. κατά την διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου. Η Ρωσία είχε ήδη στείλει στο διάστημα τον δορυφόρο ΣΤΟΥΤΝΙΚ 1 και, οι Αμερικάνοι, φοβούμενοι για την ασφάλεια της χώρας τους, ήθελαν να προστατευτούν από μια πιθανή πυρηνική επίθεση των Ρώσων δημιουργώντας την υπηρεσία προηγμένων αμυντικών ερευνών *ARPA (Advanced Research Project Agency)*, γνωστή στις μέρες μας ως *DARPA (Defense Advanced Research Projects Agency)*. Σκοπός της υπηρεσίας αυτής ήταν, να βοηθήσει τις στρατιωτικές δυνάμεις των Η.Π.Α. να αναπτυχθούν τεχνολογικά και να δημιουργηθεί ένα δίκτυο επικοινωνίας το οποίο θα μπορούσε να επιβιώσει σε μια ενδεχόμενη πυρηνική επίθεση. Ο Τζ. Λικλάιντερ (J.C.R. Licklider) στην θεωρία του, υποστήριζε την ύπαρξη ενός δικτύου υπολογιστών που θα ήταν συνδεδεμένοι μεταξύ τους και θα μπορούσαν να ανταλλάσσουν γρήγορα πληροφορίες και προγράμματα. Στη συνέχεια προέκυψε το ζήτημα ότι το δίκτυο αυτό που ανέφερε στην θεωρία του ο Λικλάιντερ θα έπρεπε να ήταν αποκεντρωμένο έτσι ώστε ακόμα κι αν κάποιος κόμβος του δεχόταν επίθεση, να υπήρχε δίοδος επικοινωνίας για τους υπόλοιπους υπολογιστές. Τη λύση σε αυτό έδωσε ο Πολ Μπάραν (Paul Baran), σχεδιάζοντας ένα κατανεμημένο δίκτυο επικοινωνίας που χρησιμοποιούσε την ψηφιακή τεχνολογία. Επόμενο σημαντικό βήμα στην τεχνολογία του Διαδικτύου έπαιξε η θεωρία ανταλλαγής πακέτων (δεδομένων) του Λέοναρντ Κλάινροκ (Leonard Kleinrock), που υποστήριζε ότι πακέτα πληροφοριών που θα περιείχαν την προέλευση και τον προορισμό τους μπορούσαν να σταλούν από έναν υπολογιστή σε έναν άλλο. Στηριζόμενο λοιπόν σε αυτές τις τρεις θεωρίες δημιουργήθηκε το πρώτο είδος διαδικτύου γνωστό ως *ARPANET*.

Εν συνεχεία, κατά τη διάρκεια των ετών 1969–1972, στο πανεπιστήμιο της Καλιφόρνια, στην Σάντα Μάρμπαρα, στο Λος Άντζελες, στο SRI, στο Στάφορντ και στο πανεπιστήμιο της Γιούχα εγκαταστάθηκε και λειτούργησε για πρώτη φορά,

δίκτυο με 4 κόμβους μέσω των οποίων συνδέονται 4 μίνι υπολογιστές (12k). Η ταχύτητα του δικτύου έφθανε τα 50 kbps κι έτσι επιτεύχθηκε η πρώτη *dial-up σύνδεση* μέσω γραμμών τηλεφώνου. Μέχρι το 1972 οι συνδεδεμένοι στο *ARPANET* υπολογιστές έχουν φτάσει τους 23. Την περίοδο αυτό εμφανίζεται και το *ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail)*.

Παράλληλα, την ίδια περίοδο δημιουργούνται και άλλα δίκτυα, τα οποία συνδέονται μεν με το *ARPANET*, είναι όμως περισσότερο εξελιγμένα. Το μειονέκτημα του *ARPANET*, ότι δηλαδή μπορούσε να συνδεθεί με συγκεκριμένου τύπου υπολογιστές, εξαλείφθηκε το 1970, όταν δημιουργήθηκε ένα πρωτόκολλο που θα ένωνε όλα τα δίκτυα.

Με την πάροδο των χρόνων, στα 1974–1983, Ο Βιντ Σερφ (Vint Cerf) και ο Μπομπ Κάαν (Bob Kahn) δημιούργησαν το *πρωτόκολλο TCP (Transmission Control Protocol)*, που αργότερα το 1978 έγινε *TCP/IP, (Internet Protocol)*, ώσπου το 1983 έγινε το μοναδικό πρωτόκολλο αυτό του *ARPANET*.

Κομβικό σημείο στην ιστορία της δημιουργίας του διαδικτύου θεωρείται το έτος 1984, όταν δημιουργήθηκε το πρώτο *DNS (Domain Name System)*, σύστημα στο οποίο καταγράφονται 1000 κεντρικοί κόμβοι. Οι υπολογιστές του διαδικτύου πλέον αναγνωρίζονται από διευθύνσεις κωδικοποιημένων αριθμών.

Η μεγάλη άνθιση του Διαδικτύου ξεκίνησε ωστόσο, με την εφαρμογή της υπηρεσίας του *Παγκόσμιου Ιστού* από τον Τιμ Μπέρνερς – Λι στο ερευνητικό ίδρυμα CERN, το 1989. Ο *Παγκόσμιος Ιστός (www – World Wide Web)*, είναι η «πλατφόρμα», η οποία κάνει εύκολή την πρόσβαση στο Ιντερνέτ, ακόμα και στην σημερινή μορφή που όλοι γνωρίζουμε [11].

1.2. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

«Το διαδίκτυο είναι το μεγαλύτερο σύστημα υπολογιστών, το οποίο λόγω της ανοικτής δομής και της απεριόριστης εξάπλωσής του συνδέει εκατοντάδες εκατομμύρια χρήστες σε όλο τον κόσμο. Βασικό χαρακτηριστικό του είναι το γεγονός ότι δεν υπάρχει ένα συντονιστικό κέντρο και τούτο σημαίνει ότι σε περίπτωση που καταστραφεί κάποιο τμήμα του, τότε οι πληροφορίες ακολουθούν άλλη δίοδο που παρακάμπτει το κατεστραμμένο τμήμα, ώστε να επιτυγχάνεται η συνεχής ροή δεδομένων εντός του συστήματος, δίνοντας έτσι την εντύπωση ενός ενιαίου πλέγματος. Όλοι οι συνδεδεμένοι με το διαδίκτυο ηλεκτρονικοί υπολογιστές συνεργάζονται για να μεταφέρουν πληροφορίες προς διάφορες κατευθύνσεις σε όλο

τον κόσμο. Με την αποστολή μιας τέτοιας ηλεκτρονικής πληροφορίας αυτή χωρίζεται από το *TCP (Transmission Control Protocol)* και το *IP (Internet Protocol)* σε μικρότερα κομμάτια που ονομάζονται *πακέτα (packets)* και το καθένα αποκτά τη δική του ταυτότητα. Το κάθε μικρότερο κομμάτι της πληροφορίας (πακέτο) ακολουθεί διαφορετικό δρόμο, για να φτάσει στον προορισμό του. Όταν η ηλεκτρονική πληροφορία φτάσει στον προορισμό της, τότε όλα τα διασπασμένα κομμάτια (πακέτα) της πληροφορίας ενώνονται ξανά και υπεύθυνα για την ασφαλή και ορθή επανένωση αυτή είναι το *TCP (Transmission Control Protocol)* και το *IP (Internet Protocol)*. Την κυκλοφορία μέσω του διαδικτύου διευθύνει ένας ειδικός υπολογιστής που ονομάζεται *Router*. Ένα πακέτο μπορεί να περάσει από πολλούς *Routers* ως τον προορισμό του» [E1].

Αναφορικά με τη σύνδεση στο διαδίκτυο, έχουν καταγραφεί διάφοροι τρόποι, οι οποίοι είναι – μεταξύ άλλων, οι εξής:

- i.** **Διαρκής σύνδεση με το διαδίκτυο:** Μόνιμη σύνδεση του ηλεκτρονικού υπολογιστή, ο οποίος είναι άμεσα συνδεδεμένος με ένα δίκτυο, που είναι ακολούθως συνδεδεμένο με το διαδίκτυο. Μ' αυτόν τρόπο ο χρήστης έχει στη διάθεσή του διαρκώς όλες τις υπηρεσίες που προσφέρει το διαδίκτυο.
- ii.** **Προσωρινή άμεση σύνδεση με το διαδίκτυο:** Επιτυγχάνεται με τη χρήση ενός υπολογιστή, μιας συσκευής modem (κωδικοποιητή που μετατρέπει τις πληροφορίες ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή σε τέτοια μορφή που μπορεί να μεταδοθεί μέσω τηλεφωνικών γραμμών) και μιας τηλεφωνικής γραμμής και μέσω κλήσεως ενός συνδέσμου εισόδου που οδηγεί ευθέως στο διαδίκτυο.
- iii.** **Προσωρινή άμεση σύνδεση με το διαδίκτυο:** Επιτυγχάνεται με έναν υπολογιστή, μια συσκευή modem, μια τηλεφωνική γραμμή και την πληρωμή συνδρομής σε ένα φορέα παροχής πρόσβασης (Internet Service Provider) (Οι φορείς παροχής πρόσβασης ανοίγουν στους πελάτες δίοδο στο διαδίκτυο μέσω δικής τους πρόσβασης σ' αυτό ή προσφέρουν πρόσβαση στο διαδίκτυο και παράλληλα δυνατότητα πρόσβασης σε δικό τους περιεχόμενο και άλλες πρόσθετες υπηρεσίες). Πρακτικά, ο χρήστης καλεί τον αριθμό του παροχέα και μόλις επιτευχθεί η σύνδεση του είναι επιτρεπτή η «είσοδος» στο διαδίκτυο, όπου μπορεί να κάνει χρήση των διαφόρων λειτουργιών και υπηρεσιών του. [E2]

1.3. ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ

Το διαδίκτυο έχει αλλάξει τον τρόπο με τον οποίο ο κόσμος επικοινωνεί, δουλεύει, μαθαίνει, ζει. Αποτελεί την κύρια μηχανή με την οποία άτομα επικοινωνούν μεταξύ τους, ταχύτερα πλέον από ποτέ. Τα πάντα μπορούν πλέον να πραγματοποιηθούν πατώντας ένα κουμπί του πληκτρολογίου ή κάνοντας ένα κλικ του ποντικιού. Οι αποστάσεις ουσιαστικά εκμηδενίζονται. Η σωστή χρήση του διαδικτύου μπορεί να ανεβάσει το μορφωτικό επίπεδο των χρηστών του, προσφέροντας τους επίκαιρα στοιχεία από όλους τους τομείς της σύγχρονης γνώσης. Με άλλα λόγια, αποτελεί βασικό κομμάτι της καθημερινότητας μας, με μεγάλο εύρος δυνατοτήτων χρήσης από μέσο ψυχαγωγίας, ενημέρωσης, εργαλείο πληροφόρησης ως και διεκπεραίωσης επαγγελματικών υποχρεώσεων αλλά και αγοράς. Στις μέρες μας, έχουν κάνει την εμφάνιση του και χρησιμοποιούνται πλέον σε μεγάλο βαθμό οι εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης (facebook, twitter, Skype κ.λπ.).

Η ίδια η διαδικασία της μάθησης, είναι ένας τομέας για τον οποίο το διαδίκτυο, αποτελεί στις μέρες μας, καθοριστικό παράγοντα. Τα λεγόμενα πλέον «ηλεκτρονικά περιβάλλοντα μάθησης», διαδραστικά ή μη, αποτελούν πλέον οργανικά στοιχεία της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η *ηλεκτρονική μάθηση* (e-learning) (η οποία διακρίνεται σε *σύγχρονη* και *ασύγχρονη*) είναι μια πλέον ευρέως διαδεδομένη και γενική έννοια. Με τον όρο αυτό, εννοείται η χρήση των νέων τεχνολογιών πολυμέσων και του διαδικτύου για τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης, μέσω της διευκόλυνσης του τρόπου πρόσβασης σε πηγές πληροφοριών και υπηρεσίες, αλλά και στην από απόσταση συνεργασία και ανταλλαγή απόψεων μεταξύ εκπαιδευτών και εκπαιδευόμενων, καθώς και των εκπαιδευόμενων μεταξύ τους [E3]. Μάλιστα, σε ορισμένες περιπτώσεις το διαδίκτυο χρησιμοποιείται και για την εκπαίδευση κοινωνικά αποκλεισμένων ατόμων, όπως λόγω χάριν σε ομάδες κρατουμένων [E4].

Στο πλαίσιο αυτό, αξίζει ν' αναφερθεί ότι στις μέρες μας, εκπονούνται επίσης, προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα εξ ολοκλήρου μέσω εξ αποστάσεως εκπαίδευση, καθώς και μεγάλος αριθμός ερευνών και εργασιών. Επιπλέον, είναι γνωστό ότι το διαδίκτυο έχει διεισδύσει και στην επιστήμη της ιατρικής («τηλε-ιατρική»), μέσω του οποίου παρέχεται υποστήριξη σε γιατρούς απομακρυσμένων περιοχών είτε από Πανεπιστημιακά ιδρύματα είτε από νοσοκομεία για τη διεκπεραίωση ανάλογων επεμβάσεων. Σύμφωνα με τα παραπάνω, αντιλαμβάνεται λοιπόν κανείς, το βαθμό στον οποίο έχει διεισδύσει το διαδίκτυο στην καθημερινότητα τον ανθρώπων και την καθοριστική συμβολή του σε αυτήν.

1.4. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ & ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

Όπως σε όλους τους τομείς της καθημερινότητας και της χρήσης των πραγμάτων στο πλαίσιο αυτής, έτσι και η χρήση του διαδικτύου παρουσιάζει σύμφωνα με παρατηρήσεις και καταγραφές από ειδικούς, πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα. Συνοπτικά αυτά παρατίθενται στη συνέχεια.

ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

1. Διευκόλυνση στην επικοινωνία
2. Δημόσια και ελεύθερη έκθεση πληροφοριών – απόψεων – σκέψεων
3. Οικονομικές απολαβές
4. Παγκοσμιοποίηση – Συνεργασία πολλών επιχειρήσεων
5. Αγορές – Παραγγελίες on line
6. Πτώση κόστους ηλεκτρονικού εξοπλισμού
7. Διαμοίραση πληροφοριών σε γρήγορο χρόνο
8. Γρήγορη διάδοση επικαιρότητας
9. Εκμηδενισμός απόστασης

ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

1. Εγκληματικότητα
2. Η διάδοση υπολογιστών σε εταιρείες – επιχειρήσεις έκανε τα άτομα λιγότερο παραγωγικά (κατά τη διάρκεια της δουλειάς, η χρήση των Η/Υ για προσωπική χρήση, e-mail, σελίδες δικτύωσης, παιχνίδια)
3. Κορεσμός μέσων ενημέρωσης
4. Παραβίαση προσωπικών δεδομένων από λογισμικά ελέγχου περιεχομένου
5. Παρακολούθηση ιδιωτικών δραστηριοτήτων και ενδιαφερόντων
6. Ζητήματα πνευματικής ιδιοκτησίας και εμπορικής εκμετάλλευσης σημάτων και λογότυπων
7. Διάδοση πληροφοριών σε θέματα παιδικής πορνογραφία, κατασκευή βομβών, τρομοκρατικές πράξεις
8. Αξιοπιστία δεδομένων – πληροφοριών
9. Σύνδεση με άγνωστα άτομα και επικίνδυνες καταστάσεις

Υπάρχουν τεράστια οφέλη στην κοινωνία από τη χρήση του διαδικτύου, όσον αφορά την εύκολη πρόσβαση σε οποιουδήποτε είδους πληροφορίες. Η δύναμη της επικοινωνίας και της ανταλλαγής πληροφοριών, σε συνάρτηση με τις αυξημένες δυνατότητες της έλευσης της νέας τεχνολογίας έφερε ωστόσο επιπλέον πολλές πιθανές ευκαιρίες για εκμετάλλευση. Η αξιοπιστία των δεδομένων αμφισβητείται πολλές φορές, διότι οι πληροφορίες μπορούν εύκολα να αντιγραφούν, αλλά όχι να ελεγχθούν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2.1. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε έχει ως σκοπό να μελετήσει το πώς και με ποιες μορφές εμφανίζεται στο διαδίκτυο η βία; Ποια τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά π.χ. άσκηση βίας από απόσταση, απρόσωπο της βίας ανωνυμία, πολύμορφη και πολυεπίπεδη βία. Εύκολα διαδιδόμενη!! Τι είναι το διαδίκτυο και ποιες οι δυνατότητες του; Κοινωνικά δίκτυα, πότε γίνονται επικίνδυνα; Ποιες είναι οι πιο εύάλωτες ομάδες που θα μπορούσαν ευκολότερα να πέσουν θύματα διαδικτυακής βίας; Γνωστά άτομα από το στενό ή ευρύτερο περιβάλλον, σύντροφοι, πρώην σύντροφοι, άγνωστα άτομα. Ορισμός της βίας, μορφές και διαστάσεις. Ποια τα συχνότερα φαινόμενα στο διαδίκτυο. Πότε η άσκηση βίας χαρακτηρίζεται ως έγκλημα και διώκεται ποινικά; Ποια η ελληνική πραγματικότητα και η νομοθεσία για τα φαινόμενα βίας στο διαδίκτυο; Ποια τα πρώτα καταγεγραμμένα περιστατικά βίας στο διαδίκτυο! Ποιο το έργο της Δίωξης ηλεκτρονικού εγκλήματος. Τι προβλέπει η Ελληνική νομοθεσία. Σκοπός της εργασίας είναι να δώσει απαντήσεις στα ερωτήματα αυτά.

Σκοπός της έρευνας θα είναι να προσδιορίσει ποιες είναι οι συχνότερες μορφές βίας στο διαδίκτυο και ποια τα χαρακτηριστικά των ατόμων που γίνονται συχνότερα θύματα αυτής.

Ερευνητικές υποθέσεις:

1. Τα περισσότερα θύματα διαδικτυακής βίας είναι κυρίως γυναίκες – κορίτσια.
2. Τα άτομα που ασκούν βία στο διαδίκτυο δεν είναι άτομα βίαια στην καθημερινότητα τους γιατί κρύβονται πίσω από την ανωνυμία και το απρόσωπο του διαδικτύου.
3. Τα περισσότερα κρούσματα βίαιης συμπεριφοράς τα συναντάμε στις σελίδες κοινωνικής δικτύωσης.

2.2. ΕΘΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Ο εθισμός στο διαδίκτυο είναι ένας σχετικά καινούργιος όρος για την επιστήμη της Ψυχολογίας. Καλύπτει ένα φάσμα συμπεριφορών και προβλημάτων ελέγχου (παρορμητική – επιθετική συμπεριφορά), σχετιζόμενες με τη χρήση του διαδικτύου. Η εξάρτηση και ο εθισμός από το Διαδίκτυο μπορεί να οδηγήσουν σε ταύτιση συμπεριφορών και ατόμων με αρνητικά πρότυπα.

Η ανεξέλεγκτη πλοήγηση στο χωρίς όρια ψηφιακό κόσμο οδηγεί το παιδί ή τον έφηβο σε πολλά ερεθίσματα, με κάποια από τα οποία ενδεχομένως δε θα έπρεπε να έρχεται σε επαφή. Όπως στα προγράμματα της τηλεόρασης πρέπει να υπάρχει επίβλεψη από τους γονείς, το ίδιο θα έπρεπε να γίνεται και με τις διάφορες ιστοσελίδες στο διαδίκτυο.

Υπάρχουν εντούτοις ιστοσελίδες αλλά και ηλεκτρονικά παιχνίδια, των οποίων το περιεχόμενο ή το θέμα, είναι ακατάλληλο και αντιπαιδαγωγικό, γεγονός που οδηγεί τα παιδιά σε έκθεση εικόνων ή/και συμπεριφορών που δεν αρμόζουν στην ηλικία τους.

Ύστερα από σχετικές μελέτες, έχουν οριστεί ορισμένα κριτήρια, τα οποία οριοθετούν την υπερβολική χρήση του διαδικτύου. Για να θεωρηθεί λοιπόν κάποιος «εθισμένος» στο διαδίκτυο, είναι αρκετή η ύπαρξη τουλάχιστον τριών από τα παρακάτω:

- + Άγχος, έμμομη σκέψη για το Internet, όνειρα για το Internet.
- + Παραμονή on-line για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από το φυσιολογικό.
- + Κατανάλωση υπερβολικού χρόνου ή/και χρήματος σε δραστηριότητες σχετικές με το Διαδίκτυο (λογισμικό, σκληροί δίσκοι κ.λπ).
- + Έκπτωση λειτουργικότητας του ατόμου (σε κοινωνικό, οικογενειακό, προσωπικό επίπεδο, παραμέληση προσωπικής φροντίδας και υγιεινής, απώλεια ύπνου, ενδοοικογενειακές συγκρούσεις, σχολική αποτυχία).
- + Αδύνατος ο περιορισμός της χρήσης του υπολογιστή – σύγκρουση με την οικογένεια του παιδιού ή του εφήβου.
- + Σταδιακή κλιμακωτή ενασχόληση με διαδραστικές λειτουργίες όπου η εικονική διαδικτυακή πραγματικότητα επηρεάζει την καθημερινή του ζωή.
- + Εξιδανίκευση του μέσου (του διαδικτύου).
- + Σοβαρή τροποποίηση της διάθεσης του ατόμου.

2.3. ΑΙΤΙΑ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ

Αναφορικά με την εύρεση των αιτιών στα οποία οφείλεται ο εθισμός στο διαδίκτυο, στη λεγόμενη «ομάδα κινδύνου», βρίσκονται άτομα, τα οποία παρουσιάζουν κάποιο ψυχικό υπόστρωμα που πιθανώς συμβάλλει στην ανάπτυξη κατάχρησης διαδικτύου (κυρίως σύνδρομο υπερκινητικότητας - καταθλιπτικό συναίσθημα). Σημαντικό ρόλο παίζουν ωστόσο και άλλοι παράγοντες, όπως η έλλειψη επικοινωνίας και εφαρμογής ορίων από την οικογένεια. Η αύξηση των ποσοστών διαζυγίου, η έλλειψη επικοινωνίας και η απουσία επίβλεψης από τους γονείς λόγω εργασίας εκτός σπιτιού, είναι παράγοντες που επίσης παίζουν ρόλο στην ανάπτυξη του φαινομένου. [Ξ1]

Κατά την πάροδο των ετών, έχουν αναπτυχθεί διάφορες θεωρίες σχετικά με την προέλευση των αιτιών του εθισμού στο διαδίκτυο. Ενδεικτικά, η αναζήτηση των αιτιών του εθισμού στο διαδίκτυο, μπορεί να φέρει ακριβέστερα αποτελέσματα αν γίνει υπό το πρίσμα του ψυχοκοινωνικού μοντέλου [Ξ2], στο οποίο ήρθε να προστεθεί η εθιστική φύση του ίδιου του διαδικτύου. Επιπρόσθετα, οι διαταραχές διάθεσης, και συγκεκριμένα διπολικού τύπου, αλλά και οι κοινωνική φοβία, αναφέρονται στη βιβλιογραφία ως συννοσηρές διαταραχές [Ξ3], [Ξ4], ενώ αξίζει ν' αναφερθεί ότι μεγάλος αριθμός εθισμένων ατόμων στη χρήση του διαδικτύου πληρούν επίσης τα κριτήρια για διαταραχές της εξάρτησης από ψυχοτρόπες ουσίες [Ξ5], [Ξ6]. Ωστόσο, η ανάγκη για μετριασμό των έντονων αρνητικών συναισθημάτων φαίνεται να είναι ίσως ο κρισιμότερος ψυχολογικός παράγοντας-ένδειξη για τον εθισμό στο διαδίκτυο [Ξ3]. Με άλλα λόγια, τα άτομα τα οποία είναι εθισμένα στο διαδίκτυο, φαίνεται να το αντιμετωπίζουν σαν έναν τρόπο να «ξεφεύγουν» από τα πιεστικά προβλήματα και το άγχος της καθημερινότητας.

2.4. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Τα παιδιά σήμερα σερφάρουν στο διαδίκτυο δαπανώντας υπερβολικό χρόνο και απομακρύνονται επικοινωνιακά από την οικογένεια. Μέσω διαδικτύου δημιουργείται μια εικονική πραγματικότητα στην οποία και συμμετέχουν, προσπαθώντας με αυτόν τον τρόπο να καλυφθούν συναισθηματικά.

Είναι εμφανές ότι η τηλεόραση και το διαδίκτυο εξασκούν μεγάλη επιρροή στην κοινωνία μας. Τα παιδιά, που ακόμα δεν έχουν αναπτύξει την προσωπικότητα τους και τον κοινωνικό τους χαρακτήρα γίνονται επιρρεπείς, λόγω της ιδιαιτερότητας της ηλικίας τους επηρεάζονται ευκολότερα. Θέτοντας ένα παράδειγμα είναι πιο εύκολο να αντιληφθούμε το πόσο εύκολα τα παιδιά υιοθετούν πρότυπα αυτών που

θαυμάζουν. Ένας γνωστός σταρ πρωταγωνιστεί σε διαφημιστικό να καπνίζει συγκεκριμένη μάρκα τσιγάρου και να πίνει συγκεκριμένη μάρκα ούισκι, τότε ο νέος – έφηβος επειδή έχει εξιδανικεύσει τον συγκεκριμένο σταρ, ταυτίζεται πολύ πιο εύκολα από έναν ενήλικο στη συγκεκριμένη συμπεριφορά, την οποία θα μιμηθεί και θα την αναπαραγάγει. Κάτι παρόμοιο συμβαίνει με διάφορες διαφημίσεις και έργα που προβάλλουν βία.

Οι ψυχολογικές επιπτώσεις της βίας έχουν αν κάνουν με την αίσθηση εφορίας με τη χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή, με την ανικανότητα διακοπής της χρήσης, με την αναζήτηση όλο και περισσότερο χρόνου, την παραμέληση της οικογένειας, φίλων, των σχολικών και εξωσχολικών απαιτήσεων, την αίσθηση της θλίψης – οξύθυμοι – κενοί, αντιμετώπιση προβλημάτων στις σχολικές επιδόσεις.

Οι σωματικές επιπτώσεις της βίας έχουν αν κάνουν με τις διατροφικές διαταραχές, διαταραχές κατά την διάρκεια του ύπνου, μυοσκελετικές παθήσεις, τη μείωση των αθλητικών δραστηριοτήτων, ενόχληση οφθαλμών – μυωπία – ξηρά μάτια, την ενόχληση έντονων ημικρανιών – πονοκεφάλων και την παραμέληση της προσωπικής υγιεινής.

Παραβατική συμπεριφορά λόγω έλλειψης εμπιστοσύνης σε άτομα της οικογένειας λόγω φόβου, γνωρίζοντας πως θα υπάρξει μετά κάποιου είδους τιμωρία. Η έλλειψη συζήτησης και επικοινωνίας με την οικογένεια επιφέρει αναπόφευκτα λάθη από τους εφήβους, τα οποία θα τους ταλαιπωρούν για αρκετό χρονικό διάστημα. Μπορεί να συμβεί υποκλοπή προσωπικών δεδομένων στο Διαδίκτυο, δίνοντας προσωπικές πληροφορίες σε κάποιον διαδικτυακό φίλο ή σε κάποια σελίδα ή σε κάποιο mail (π.χ διεύθυνση, αριθμό ταυτότητας, αριθμό διαβατηρίου, αριθμούς τραπεζικών λογαριασμών, κ.λπ). Μια τέτοιου είδους δραστηριότητα επιτρέπει σε έναν απατεώνα να κλέψει ή να πλαστογραφήσει τα στοιχεία του θύματος ή/και να κερδίσει παράνομη πρόσβαση στα δεδομένα του/της, όπως προσωπικούς λογαριασμούς, συνδρομές, e-mail, κωδικούς, κ.λπ. υπάρχει περίπτωση δυσφήμισης της ιδιωτικής σας ζωής καθώς επίσης και έντονων προβλημάτων ύστερα από τον περίγυρο σας, αναζητώντας κάποια εργασία αργότερα ή ακόμα και στις σπουδές σας.

2.5. ΜΟΡΦΕΣ ΒΙΑΣ

Το θέμα της παρούσας εργασίας, όπως έχει ήδη ειπωθεί, αφορά τη βία στο διαδίκτυο. Δε θα μπορούσε λοιπόν να λείπει μια απόπειρα ορισμού της κυρίαρχης έννοιας. Η βία λοιπόν, είναι ένα φαινόμενο το οποίο έχει παρατηρηθεί, μελετηθεί κι

ερευνηθεί από πολλές και διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις. Για την εγκληματολογία, το έγκλημα της βίας δεν είναι μια αόριστη έννοια, αλλά ένα πραγματικό πρόβλημα της καθημερινής ζωής, ένα κοινωνικό γεγονός με απτές διαστάσεις, που για να το αντιληφθεί ο ερευνητής δεν έχει ανάγκη από τη διόπτρα του ποινικού νόμου[E5]. Ο Žižek (2010) [Ξ7] αναφέρεται στη συστημική βία, η οποία ενυπάρχει σε ένα σύστημα, όχι μόνο για την άμεση υλική βία αλλά και για τις πιο αδιόρατες μορφές καταναγκασμού που συντηρούν σχέσεις κυριαρχίας και εκμετάλλευσης, συμπεριλαμβανομένης και της απειλής της βίας. Πλέον οι συχνότερες μορφές βίας είναι:

- ✚ Η σωματική βία, από χαστούκι μέχρι βαριά σωματική βλάβη, συμπεριλαμβάνοντας καθετί που προξενεί πόνο, τραυματισμό.
- ✚ Η απομόνωση, περιορισμός της ελευθερίας, έλεγχος της επικοινωνίας με φίλους και συγγενείς, περιορισμοί της κοινωνικότητας.
- ✚ Η ψυχολογική βία, υποτιμητικές συμπεριφορές, ταπείνωση.. μέχρι σοβαρή ψυχολογική βλάβη.
- ✚ Η συναισθηματική βία, καταπίεση κι εξαναγκασμοί που εκμεταλλεύονται την ψυχολογική και συναισθηματική μας εξάρτηση, πιθανώς με απειλές κι εκβιασμούς. Τα όρια συγχέονται με την ψυχολογική βία.
- ✚ Η λεκτική βία, φωνές, βρισιές, εξευτελισμοί, απειλές & τρομοκράτηση (με στόχο το ίδιο το θύμα ή και οικείους του). Απειλές, εκφοβισμοί, εκβιασμοί, εξαναγκασμός.
- ✚ Η οικονομική βία – εκμετάλλευση, έλεγχος της περιουσίας και των εσόδων του θύματος ή και κατάχρηση, καλλιέργεια οικονομικής εξάρτησης (απαγόρευση εργασίας, αποκλεισμός χρηματοπιστωτικών πόρων και δυνατότητας εργασίας, κλπ.), άμισθη εργασία, καταναγκαστική εργασία.
- ✚ Η σεξουαλική βία & παρενόχληση, επιβολή σεξουαλικής πράξης ή συμπεριφορών ενάντια στη θέληση του θύματος, πίεση για σεξουαλικές συμπεριφορές που μας κάνουν να νοιώθουμε άσχημα.
- ✚ Η παραμέληση, στέρηση βασικών δικαιωμάτων, ιδ. ελευθερίας, επικοινωνίας, βασικών αναγκών (& συναισθηματικών) αναγκών σωματικής & ψυχικής υγείας, εκπαίδευσης, κλπ.

- ✚ Μορφές βίας που ασκούνται από άτομα σε άτομα, σε ομάδες, σε οικογένειες, σε συντρόφους, σε συζύγους, σε παιδιά. Στις καθημερινές διαπροσωπικές σχέσεις.

2.6. ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Στα διαδικτυακά εγκλήματα, οι μορφές βίας ποικίλουν και ο σκοπός του δράστη διαφοροποιείται από έγκλημα σε έγκλημα, είτε είναι οικονομικός ή περιέργεια ή ακόμα χλευασμός (ΕΚΠΑ, 2011). Πρώτα στην λίστα είναι όλες εκείνες οι εγκληματικές πράξεις που μπορούν να βλάψουν τα παιδιά είτε θίγοντας την αξιοπρέπειά τους, είτε βλάπτοντας την ψυχική και σωματική τους υγεία. Συμπεριλαμβάνεται η παιδική πορνογραφία, η προσέλκυση παιδιών για γενετήσιους λόγους, η σεξουαλική παρενόχληση, η καθοδηγούμενη αυτοκτονία, καθώς και ο ηλεκτρονικός εκφοβισμός. Επίσης, πολλά από τα διαδικτυακά εγκλήματα συχνά βλάπτουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και την υπόληψη του ατόμου [Ε6]. Τέτοιου είδους εγκλήματα, δεν έχουν σα σκοπό την αποκόμιση περιουσιακού οφέλους αλλά εντούτοις, την προσβολή του ατόμου (ρατσισμός, σεξουαλική διαστροφή, εξύβριση και η συκοφαντική δυσφήμιση). Επιπρόσθετα, συχνά είναι τα φαινόμενα της παραβίασης ή και κλοπής προσωπικών δεδομένων και της εξαπάτησης κατά τη διενέργεια διαδικτυακών συναλλαγών. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω του *phishing*, του *spear phishing* και του *pharming* [Ε6].

- **Phishing:** Προέρχεται από το συνδυασμό των λέξεων password και fishing και συνιστά μια ιδιαίτερα διαδεδομένη τεχνική οικονομικής εξαπάτησης μέσω του «ψαρέματος» των προσωπικών μας δεδομένων και ειδικότερα των στοιχείων που αφορούν τις οικονομικές μας συναλλαγές. [Ε6].
- **Pharming:** Είναι μια μορφή απάτης της ηλεκτρονικής διεύθυνσης που έχει ως αποτέλεσμα να πιστεύουν οι χρήστες ότι βρίσκονται σε μια γνήσια ιστοσελίδα με το σωστό URL. Ωστόσο, στην πραγματικότητα έχουν παραπεμφθεί σε μία ψεύτικη, η οποία, όμως, είναι πανομοιότυπη με τη γνήσια. [Ε6].
- **Spear Phishing:** Μια μορφή απάτης, δηλαδή στοχευμένα μηνύματα απατεώνων που μοιάζουν αυθεντικά και στα οποία ζητούνται προσωπικά δεδομένα, όπως όνομα χρήστη και κωδικοί πρόσβασης [Ε6].

2.6.1. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΗ - Cyberbullying

Μέσω της επικοινωνίας από το διαδίκτυο, μπορεί κάποιος να επιχειρήσει να ενοχλήσει, κοροϊδέψει, προσβάλλει ή γελοιοποιήσει ένα παιδί. Μπορεί να φτάσει ακόμη και στο σημείο να απειλήσει. Η εν λόγω τακτική λέγεται *ηλεκτρονική παρενόχληση* ή *ηλεκτρονικός εκφοβισμός*. Η *ηλεκτρονική παρενόχληση (cyberbullying)* είναι η επιθετική συμπεριφορά από πρόθεση με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων. Οι μορφές εκδήλωσης του bullying μπορεί να είναι άμεσες με την άσκηση σωματικής, συναισθηματικής, λεκτικής, σεξουαλικής, ηλεκτρονικής ή ψυχολογικής βίας ή έμμεσες, με τη μορφή του κοινωνικού αποκλεισμού. Η σωματική βία μπορεί να περιλαμβάνει σπρωξίματα, κλωτσιές, γροθιές, χαστούκια ή τράβηγμα μαλλιών. Η λεκτική βία περιλαμβάνει κοροϊδία, βρίσιμο, σαρκασμό, ειρωνεία, διάδοση ψευδούς φήμης, αρνητικά σχόλια για την εθνική προέλευση ή την οικονομική κατάσταση ενός παιδιού και της οικογένειάς του, χειρονομίες ή συκοφαντικά γκράφιτι. Η σεξουαλική βία περιλαμβάνει ανεπιθύμητα αγγίγματα, απειλές, προσβλητικά μηνύματα, χυδαία γράμματα και εικόνες ή ανήθικα πειράγματα.

Περιστατικά παρενόχλησης μεταξύ παιδιών και εφήβων μπορούν να συμβούν με πολύ διαφορετικές συμπεριφορές, όπως αποστολή κειμένων, e-mail ή άμεσων μηνυμάτων με κακό περιεχόμενο, ανάρτηση προσβλητικών φωτογραφιών, βίντεο και άλλου υλικού σε ιστοσελίδες, blogs ή ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης, οι οποίες στη συνέχεια θα δημοσιευθούν από το δράστη σε τρίτα άτομα [E7].

2.6.2. ΑΠΟΠΛΑΝΗΣΗ ΜΕΣΩ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ - Grooming

Τα θύματα της διαδικτυακής αποπλάνησης είναι συνήθως έφηβοι ηλικίας 11 έως 17 ετών, οι οποίοι ξοδεύουν πολύ χρόνο στο διαδίκτυο και ιδιαίτερα στις υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης. Τα κορίτσια είναι πιο ευάλωτα και ευαίσθητα από τα αγόρια σε αυτή την ηλικία και χαρακτηρίζονται συνήθως από χαμηλή αυτοεκτίμηση, από συναισθηματικά προβλήματα και δείχνουν υπερβολική εμπιστοσύνη στους άλλους.

Οι δράστες είναι συνήθως γνώριμοι στην πραγματική ζωή με τα θύματα. Είναι στην πλειοψηφία τους άνδρες και προέρχονται από όλες τις κοινωνικές ομάδες. Κίνητρό τους μπορεί να είναι η αναβίωση εφηβικών συναισθημάτων, η σεξουαλική συνεύρεση με εφήβους, η έξαψη της παραπλάνησης και αποπλάνησης νέων ανηλίκων ή το αίσθημα επιβεβαίωσης και άσκησης δύναμης. Υπάρχουν τέσσερις τρόποι που οι

σεξουαλικοί δράστες με θύματα τα παιδιά μπορούν να χρησιμοποιήσουν το διαδίκτυο:

- ✚ Εμπόριο παιδικής πορνογραφίας
- ✚ Εντοπισμός των παιδιών με σκοπό την σεξουαλική κακοποίηση
- ✚ Συνομιλία με άλλους σεξουαλικούς δράστες (π.χ. παιδεραστές)
- ✚ Αποπλάνηση των παιδιών μέσω σεξουαλικών συνομιλιών (grooming)

Το grooming λαμβάνει χώρα μέσω των δωματίων συνομιλίας (chat rooms), υπηρεσιών ανταλλαγής μηνυμάτων (MSN) και κυρίως μέσω των υπηρεσιών κοινωνικής δικτύωσης. Κρατάει αρκετό χρονικό διάστημα, με αποτέλεσμα το παιδί να μην αντιλαμβάνεται ότι αυτός που συνομιλεί είναι ένας ξένος. Ο χρόνος αυτός εξαρτάται άμεσα από τον τύπο του χειρισμού και την ευπιστία του θύματος. Στη διαδικασία του grooming, η σωματική επαφή μεταξύ του δράστη και του παιδιού δεν είναι απαραίτητη προκειμένου να θυματοποιηθεί το παιδί ή ο έφηβος. Η διαδικασία του grooming, που μπορεί να ξεπερνά ακόμα και τα γεωγραφικά όρια ενός κράτους, περνά συνήθως από τέσσερα στάδια: της προετοιμασίας της επαφής του δράστη με το θύμα, της επαφής με το θύμα και τη δημιουργία σχέσης εμπιστοσύνης, της προετοιμασίας για την προσωπική συνάντηση, και τέλος την ίδια την συνάντηση [E6].

2.6.3. ΠΟΡΝΟΓΡΑΦΙΑ

Με τον όρο πορνογραφία εννοούμε την αναπαράσταση σεξουαλικών πράξεων, λεκτικά ή μέσω εικόνων, με τονισμό των γενετήσιων στοιχείων και με κύριο σκοπό την σεξουαλική διέγερση του ατόμου. Το οπτικό σεξουαλικό υλικό είναι όλο και περισσότερο διαθέσιμο στο ευρύ κοινό και έτσι είναι πιο πιθανό να χρησιμοποιείται και σαν πηγή σεξουαλικών πληροφοριών για τους εφήβους. Η αναζήτηση και η πρόσβαση σε πορνογραφικό υλικό γίνεται εθισμός, τότε συνδέεται με διαταραχές στη συμπεριφορά των εφήβων. Ελλοχεύει ο κίνδυνος σεξουαλικής επιθετικότητας, οι σεξιστικές στάσεις απέναντι στα φύλα, η αντιμετώπιση απέναντι στις γυναίκες σαν σεξουαλικά αντικείμενα και έναν αυξημένο κίνδυνο για φτωχούς συναισθηματικούς και κοινωνικούς δεσμούς στην ενήλικη ζωή.

2.6.4. ΠΑΙΔΙΚΗ ΠΟΡΝΟΓΡΑΦΙΑ

Η παιδική πορνογραφία είναι από τα μεγαλύτερα εγκλήματα μέσω του διαδικτύου, δηλαδή η αναπαραγωγή σεξουαλικών εικόνων με αντικείμενο πόθου τα παιδιά. Υπάρχουν ιστοσελίδες, όπου οι παιδόφιλοι συναντιούνται on-line και σε τακτά χρονικά διαστήματα και κακοποιούν παιδιά σε δημόσια θέα μέσω webcam. Η συνουσία, δεν γίνεται με ηθελημένη πρόθεση, αλλά υπό την επήρεια ναρκωτικών ουσιών ή με τη χρήση βίας, τα παιδιά υποχρεούνται να συμμετέχουν σε σεξουαλικές πράξεις μεταξύ τους, με ενήλικες, ακόμη και με ζώα.

Τα παιδιά (ορισμένες φορές βρέφη, κάτω των δύο ετών) βασανίζονται, υφίστανται κάθε μορφή σωματικής και ψυχολογικής βίας και συχνά δολοφονούνται (snuff films) [E6].

Η παιδική πορνογραφία αποτελεί επίσης πηγή χρήματος για κάποιους ανθρώπους. Έρχεται τρίτη παγκοσμίως σε οικονομικό τζίρο, με ετήσια κέρδη που ξεπερνούν τα τρία δισεκατομμύρια ευρώ. Ο αριθμός των ηλεκτρονικών διευθύνσεων με υλικό παιδικής πορνογραφίας είναι απίστευτα μεγάλος και ξεπερνά τα 4,5 εκατομμύρια [E6].

Η Ιαπωνία κατέχει την πρώτη θέση στην παραγωγή πορνογραφικού υλικού, το οποίο διοχετεύεται σε όλο τον κόσμο, ενώ οι Φιλιππίνες «προμηθεύουν» τις Ηνωμένες Πολιτείες με παιδιά για το σκοπό αυτό. Η πλειοψηφία των ταινιών που διακινούνται στο διαδίκτυο με παιδική πορνογραφία παρουσιάζουν παιδιά που κατάγονται από Ασία, Αφρική και Λατινική Αμερική, ενώ οι ενήλικοι δράστες που τα κακοποιούν φαίνεται να προέρχονται τις περισσότερες φορές από την Ευρώπη και τις ΗΠΑ. Παράγονται κυρίως σε χώρες όπως οι Φιλιππίνες, η Ινδία, το Βιετνάμ, αλλά και σε χώρες του λεγόμενου ανατολικού μπλοκ [E6]. Μέχρι στιγμής, σύμφωνα με τον Σφακιανάκη [E8], δεν υπάρχουν στην Ελλάδα οργανωμένα κυκλώματα παραγωγής υλικού παιδικής πορνογραφίας.

2.6.5. ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑ ΜΕΣΩ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

Η αυτοκτονία μέσω διαδικτύου αναφέρεται στη συλλογή πληροφοριών σχετικά με την αυτοκτονία μέσω διαδικτύου ή/και στη διαδικτυακή επαφή ατόμων με αυτοκτονικές τάσεις προκειμένου να διαπράξουν την αυτοκτονία από κοινού ή μέσω καμερών σε πραγματικό χρόνο.

2.7. ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΗΛΥΤΙΣΜΟΣ

Ο ρατσισμός μπορεί να πάρει διάφορες μορφές, να είναι ένα κείμενο ή εικόνα που δυσφημεί, μειώνει, υποτιμά ένα πρόσωπο ή μια κοινωνική ομάδα βάσει διαφόρων χαρακτηριστικών της, όπως το φύλο, η θρησκεία και η υπηκοότητα. Ανησυχητική είναι και η καθημερινή πρόσβαση των παιδιών και των εφήβων σε βίαια, ρατσιστικά ηλεκτρονικά παιχνίδια, καθώς και η αύξηση των ιστοσελίδων ρατσιστικού περιεχομένου.

Ο προσηλυτισμός στο διαδίκτυο γίνεται μέσω οργανώσεων και θρησκευτικών αιρέσεων. Υπάρχουν ιστοσελίδες που κάνουν θρησκευτική προπαγάνδα, που καλούν νέους να γίνουν καμικάζι αυτοκτονίας και άλλες που είναι ενάντια σε συγκεκριμένες θρησκευτικές μειονότητες.

2.8. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΘΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Οι επιπτώσεις του διαδικτύου στην υγεία (ψυχική και σωματική) των ατόμων και κατ' επέκταση στην καθημερινότητα τους είναι πολλές. Η κατάθλιψη, η χαμηλή αυτοεκτίμηση, η σχολική αποτυχία, οι διαταραχές ύπνου, ο αυτοκτονικός ιδεασμός, και η μειωμένη φυσική δραστηριότητα είναι κάποιες από αυτές, που με τη σειρά τους επιφέρουν ανύπαρκτες ή διαταραγμένες οικογενειακές και διαπροσωπικές σχέσεις. Όλα αυτά τα στοιχεία συνυφαίνουν τη χαμηλή ποιότητα ζωής του ατόμου.

Πληθώρα ερευνών έχει ασχοληθεί με τις επιπτώσεις του εθισμού του διαδικτύου και τ' αποτελέσματα υπογραμμίζουν ότι η εξάρτηση στο διαδίκτυο επιδρά αρνητικά κυρίως στους νέους. Συνοπτικά, περισσότερες επιπτώσεις του εθισμού στο διαδίκτυο αναφέρονται συνοπτικά παρακάτω:

- a. Κοινωνική Απομάκρυνση – Απομόνωση - Απογοήτευση από την ζωή:** Ο εθισμένος χρήστης στο διαδίκτυο (προσκόλληση σε ηλεκτρονικά παιχνίδια) εμφανίζει συμπτώματα απόσυρσης από την υπόλοιπη ζωή του, άγνοια της πραγματικότητάς του και απώλεια ελέγχου των αρνητικών επιπτώσεων. Η απομόνωση από τον κοινωνικό περίγυρο, επηρεάζει αρνητικά όλα τα απαραίτητα συστατικά της συναισθηματικής επάρκειας του ατόμου (αίσθηση ασφάλειας, κοινωνικότητας, προσωπικής ικανότητας, δημιουργικότητας, αυτονομίας).

- b. **Περιορισμός ελευθέρου χρόνου - Δεύτερη ζωή στο διαδίκτυο:** Η απουσία διαλόγου και διαπροσωπικών σχέσεων με την οικογένεια, δίνει ώθηση στη αναζήτηση μιας εικονικής πραγματικότητας ως υποκατάστατο της δικής τους καθημερινότητας.
- c. **Κατάθλιψη, Χαμηλή Αυτοεκτίμηση, Εγκληματικότητα, Αυτοκτονίες:** Η παρατεταμένη χρήση του διαδικτύου από τα παιδιά, της τηλεόρασης και των video games συνδέονται με:
- i. Επιθετική συμπεριφορά
 - ii. Παιδική παχυσαρκία
 - iii. Κάπνισμα από μικρή ηλικία
 - iv. Επικίνδυνες σεξουαλικές συμπεριφορές
- Η εκτεταμένη χρήση του διαδικτύου από τα παιδιά μπορεί να επηρεάσει σημαντικά την μακρόχρονη συμπεριφορά τους καθώς και να διαμορφώσει συμπεριφορές.
- d. **Χαμηλή επίδοση στο σχολείο - εκπαίδευση, διαταραγμένες οικογενειακές και διαπροσωπικές σχέσεις, χαμηλή ποιότητα ζωής:** Οι περισσότεροι νέοι οι οποίοι τείνουν να εθιστούν ή είναι ήδη εθισμένοι, μαθητές και φοιτητές παρουσιάζουν χαμηλή απόδοση στις σπουδές τους αφού δεν έχουν διάθεση και χρόνο για αυτό.
- e. **Σωματικά συμπτώματα (διαταραχές ύπνου, μειωμένη φυσική δραστηριότητα, διατροφικές διαταραχές, παθήσεις σε οστά και μύες, παχυσαρκία κτλ) – Χρήση ουσιών – Αλκοολισμός – Τζόγος:** Ο αλκοολισμός, η βουλιμία, ο τζόγος, η χρήση ναρκωτικών, κάπνισμα. Τα παιδιά εύπορων οικογενειών σχετίζονται περισσότερο με τον ηλεκτρονικό τζόγο, έχοντας μεγαλύτερη πρόσβαση στις ειδικές κάρτες για online στοιχήματα. Οι ειδικές κάρτες οι οποίες κυκλοφορούν τον τελευταίο χρόνο στην Ελλάδα και μπορεί να τις προμηθευτεί οποιοσδήποτε, ακόμη και από το περίπτερο.

2.9. ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ – ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Στο σημείο αυτό, σχετικά με την προστασία των νέων (και όχι μόνο) από το διαδίκτυο και τις επιπτώσεις που προαναφέρθηκαν, η προσοχή θα έπρεπε κυρίως να εστιαστεί στους γονείς και το οικογενειακό περιβάλλον των παιδιών και των εφήβων για τους οποίους γίνεται λόγος. Οι ακραίες αντιδράσεις των γονιών αρκετές φορές

φέρνουν αντίθετο αποτέλεσμα στη διαπαιδαγώγηση των παιδιών. Η πλήρης απαγόρευση του διαδικτύου είναι σίγουρα ουτοπία και ένας πιθανός λόγος για περαιτέρω σύγκρουση με τα παιδιά. Η πρόσβαση στο διαδίκτυο εκτός του χώρου της οικογένειας είναι εύκολη και σίγουρα δεν αποτελεί το αποτελεσματικότερο μέσο προστασίας των παιδιών.

Λαμβάνοντας λοιπόν υπόψη τα παραπάνω, θα μπορούσε σε γενικές γραμμές να ειπωθεί ότι, για την αποφυγή των συνεπειών αυτών πρέπει οι γονείς να εστιάσουν στα εξής στοιχεία:

1. **Επίβλεψη** στον τρόπο και στο χρόνο χρήσης του διαδικτύου.
2. **Παρακολούθηση** με συνεχή έγνοια, δίχως όμως υπερπροστασία.
3. **Συζήτηση με τα παιδιά:** Πολλές φορές το παιδί βρίσκεται μόνο του όταν έρχεται αντιμέτωπο με κινδύνους. Πρέπει να μάθει να ξεχωρίζει τις καταστάσεις αυτές μόνο του και να προστατεύεται κατάλληλα χωρίς να παρασύρεται.
4. **Ηλεκτρονικός αλφαριθμητισμός:** Γονείς που δε γνωρίζουν πολλά από το διαδίκτυο και τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, θα ήταν καλό να επιδιώξουν να μάθουν κάποια βασικά στοιχεία για να είναι σε θέση να ασκούν καλύτερα το ρόλο τους.
5. **Προώθηση των θετικών στοιχείων των Η/Υ και του διαδικτύου:** Χρήσιμη και απαραίτητη τεχνολογία. Η σωστή χρήση του διαδικτύου έχει να κάνει γενικότερα με την ύπαρξη ορίων και πειθαρχίας στη συμπεριφορά μας.
6. **Αποφυγή ακραίων αντιδράσεων και τιμωριών:** ώστε να μην οδηγηθούν τα παιδιά με τη σειρά τους στην υιοθέτηση ακραίων συμπεριφορών.
7. **Από κοινού οριοθέτηση της χρήσης:** Πρέπει τα παιδιά να διαπαιδαγωγηθούν από τους γονείς και από το σχολείο για τη χρήση και τους κινδύνους του διαδικτύου.

Από την άλλη πλευρά, το περιβάλλον μέσα στο οποίο ζουν και αλληλεπιδρούν καθημερινά τα παιδιά και οι έφηβοι, πρέπει να συμβάλλει καθοριστικά στην αντιμετώπιση αυτής της νέας μάστιγας και ειδικότερα:

1. Σχολικό περιβάλλον

- ✚ Ευαισθητοποίηση – ενημέρωση των εκπαιδευτικών
- ✚ Εκπαίδευση των εκπαιδευτικών στη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών

- ✚ Εκπαίδευση των μαθητών για τις διάφορες εφαρμογές για τη χρήση διαδικτυακών μηχανών αναζήτησης
- ✚ Παροχή διαδικτύου μέσα στο σχολικό περιβάλλον, με password/login και μέγιστο χρόνο χρήσης (π.χ. 45 λεπτά/ημέρα)
- ✚ Φίλτρα που απαγορεύουν την είσοδο σε ακατάλληλες ιστοσελίδες θα πρέπει να χρησιμοποιούνται
- ✚ Ενημέρωση των γονέων μέσω του σχολείου για το φαινόμενο και τα σημεία αναγνώρισης της προβληματικής χρήσης
- ✚ Ύπαρξη σχολικού ψυχολόγου με εκπαίδευση στην αντιμετώπιση της κατάχρησης διαδικτύου
- ✚ Προαγωγή της χρήσης του υπολογιστή ως εργαλείο μελέτης και ενημέρωσης, και όχι αποκλειστικά σαν μέσο ψυχαγωγίας

2. Οικιακό Περιβάλλον

- ✚ Όρια που θα τηρούνται μέσα στην οικογένεια, όχι όμως υπερβολικά ή πολύ αυστηρά που θα καταπιέζουν τα παιδιά.
- ✚ Θέματα ασφάλειας.
- ✚ Σεβασμός της προσωπικότητας των παιδιών και εφήβων από πολύ μικρή ηλικία Εύρεση χρόνου ώστε να ασχοληθούν οι γονείς με θέματα διαδικτύου μαζί με τα παιδιά.
- ✚ Η θέση του υπολογιστή σε κοινόχρηστο χώρο, ώστε να μη δίνεται η δυνατότητα απομόνωσης του παιδιού και να υπάρχει έλεγχος.
- ✚ Χρήση φίλτρων για επιβλαβείς ιστοσελίδες
- ✚ Ενημέρωση των παιδιών για τα φαινόμενα «εθισμού» και παρενόχλησης
- ✚ Η χρήση του υπολογιστή δεν χρησιμοποιείται για επιβράβευση ή τιμωρία
- ✚ Ιδιαίτερη προσεχτικοί όταν τα παιδιά χρησιμοποιούν τα chatrooms (δωμάτια συνομιλίας) με άτομα άγνωστα προς αυτά, χωρίς την επίβλεψη σας.

3. Κοινωνικό Περιβάλλον

- ✚ Όριο ηλικίας για την είσοδο σε internet cafes
- ✚ Φίλτρα και όριο χρήσης σε internet cafes
- ✚ Ενημέρωση γονέων και παιδιών με σχετικές καταχωρήσεις σε Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης για το φαινόμενο, συμβουλευτικές τηλεφωνικές γραμμές κ.α.

- ✚ Παροχή πληροφορίας για την ασφαλή χρήση διαδικτύου με έντυπο υλικό σε μέρη που συχνάζουν οι έφηβοι (σινεμά, ταχυφαγεία, βίντεο/club, bowling), καθώς και μέσα από ιστοσελίδες που επισκέπτονται

4. Υπηρεσίες υγείας

- ✚ Ενημέρωση των ιατρών, ειδικευομένων και φοιτητών για την υπερβολική χρήση διαδικτύου
- ✚ Το θέμα να συμπεριλαμβάνεται σε συνέδρια και ημερίδες, ώστε να ευαισθητοποιηθούν οι ειδικοί υγείας που θα έρθουν αντιμέτωποι με τα προβλήματα (παιδιάτροι, παιδοψυχίατροι, ψυχολόγοι κ.α.)

5. Κρατική μέριμνα

- ✚ Ενημέρωση του κοινού (έφηβοι και γονείς)
- ✚ Εφαρμογή των μέτρων για το σχολικό περιβάλλον
- ✚ Νομοθεσία για την λειτουργία των internet cafe

Οι συστάσεις σχετικά με την προστασία των νέων από τον εθισμό στο διαδίκτυο αφορούν, όπως φαίνεται παραπάνω, πολλούς φορείς. Ωστόσο, μεγάλη βαρύτητα δίνεται στη βιβλιογραφία, στον καθοριστικό ρόλο της οικογένειας για την αντιμετώπιση του φαινομένου αυτού. Πρέπει όμως ν' αναφερθεί ότι, οι γονείς χρειάζεται να έχουν οι ίδιοι εκείνες τις προσωπικές και κοινωνικές δεξιότητες ώστε να μπορέσουν να βοηθήσουν για την εξάλειψη του εθισμού. Τέτοιες δεξιότητες είναι η αναγνώριση και η διαχείριση συναισθημάτων, δεξιότητες επικοινωνίας, επίλυσης των συγκρούσεων, επίλυσης προβλημάτων, θετική εικόνα του εαυτού του, συναισθηματική ωριμότητα κ.α., τις οποίες θα μεταφέρει ο γονέας στο παιδί, λειτουργώντας ο ίδιος ως πρότυπο. Για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, απαιτείται η διαρκής συνεργασία και αλληλεπίδραση της οικογένειας με τους αρμόδιους φορείς και ειδικούς (ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί) [E9].

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3.1. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

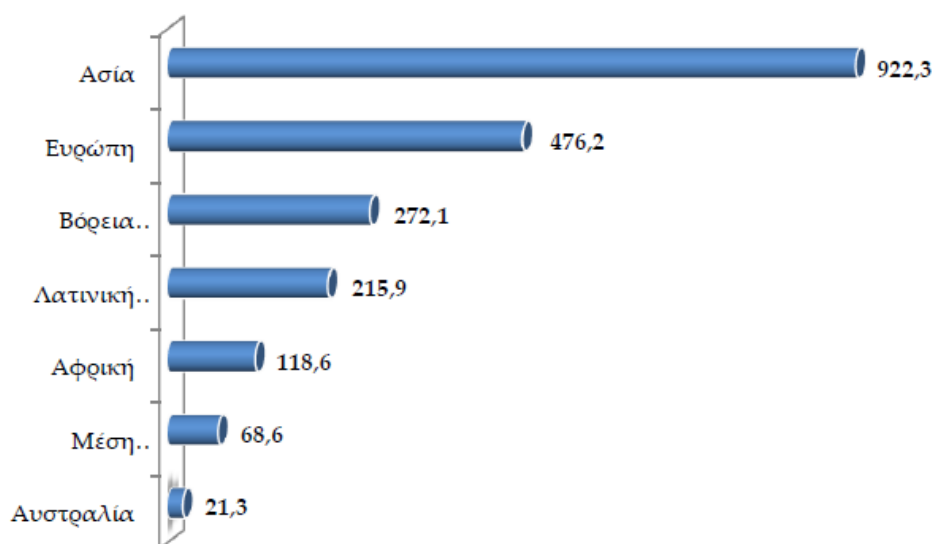
Πληθώρα ερευνών έχουν πραγματοποιηθεί αναφορικά με τη δημογραφία του διαδικτύου, τόσο σε παγκόσμιο όσο και σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Μελετήθηκε αρχικά το ποσοστό των ανθρώπων που χρησιμοποιούν το διαδίκτυο γενικά αλλά και το ποσοστό που χρησιμοποιούν το «Facebook», που αποτελεί σήμερα το πιο διαδεδομένο μέσω κοινωνικής δικτύωσης ανά τον κόσμο. Στη συνέχεια αναφέρονται ορισμένα ενδεικτικά αποτελέσματα.

Από τον πίνακα 3.1 προκύπτει ότι, από το σύνολο των 6.930.055.154 ανθρώπων του παγκόσμιου πληθυσμού (απογραφή 2011), οι χρήστες του διαδικτύου αγγίζουν τα 2.100.000.000 δισεκατομμύρια. Στην Ευρώπη οι χρήστες του διαδικτύου ξεπερνούν το μισό πληθυσμό της και σημειώνει αύξηση 58,3% την τελευταία δεκαετία. Η Αφρική εμφανίζει αύξηση των διαδικτυακών χρηστών, η οποία φτάνει στο 2.527,4%, ακολουθεί η Μέση Ανατολή με αύξηση 1.987% και έπεται η Λατινική Αμερική, με αύξηση 1.037,4%.

Περιοχές	Πληθυσμός 2011	Χρήστες Διαδικτύου 31.12.2000	Χρήστες Διαδικτύου 31.3.2011	Διείσδυση % πληθυσμού	Αύξηση 2000-2011	Χρήστες % στον παγκόσμιο πληθυσμό
Αφρική	1.037.524.058	4.514.400	118.609.620	11,4 %	2.527,4 %	5,7 %
Ασία	3.879.740.877	114.304.000	922.329.554	23,8 %	706,9 %	44,0 %
Ευρώπη	816.426.346	105.096.093	476.213.935	58,3 %	353,1 %	22,7 %
Μέση Ανατολή	216.258.843	3.284.800	68.553.666	31,7 %	1.987,0 %	3,3 %
Βόρεια Αμερική	347.394.870	108.096.800	272.066.000	78,3 %	151,7 %	13,0 %
Λατινική Αμερική	597.283.165	18.068.919	215.939.400	36,2 %	1.037,4 %	10,3 %
Αυστραλία	35.426.995	7.620.480	21.293.830	60,1 %	179,4 %	1,0 %
Σύνολο	6.930.055.154	360.985.492	2.095.006.005	30,2 %	480,4 %	100,0 %

Εικόνα 3. 1. Χρήστες διαδικτύου σε παγκόσμιο επίπεδο

Η Ασία φαίνεται να προηγείται και καταλαμβάνει το 44% των χρηστών του διαδικτύου. Σαφώς μια πιθανή εξήγηση γι' αυτό θα μπορούσε να είναι ο μεγαλύτερος όγκος πληθυσμού της ηπείρου. Ακολουθεί στη 2^η θέση η Ευρώπη με ποσοστό 22,7%, ενώ αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι το διαδίκτυο έχει διεισδύσει στο 58.3% του Ευρωπαϊκού πληθυσμού. Με άλλα λόγια, περισσότεροι από ένας στους δύο Ευρωπαίους είναι χρήστες του διαδικτύου, αποτέλεσμα που περίτρανα αποδεικνύει τον καθοριστικό ρόλο του διαδικτύου και της χρήσης του στις δυτικές κοινωνίες. Τα παραπάνω αποτελέσματα φαίνονται και στον πίνακα που ακολουθεί.

Εικόνα 3. 2. Χρήστες Διαδικτύου (σε εκατομμύρια) στον Παγκόσμιο Πληθυσμό

Σε άλλη συναφή δημογραφική έρευνα που πραγματοποιήθηκε, μελετήθηκαν οι χρήστες του διαδικτύου, εισάγοντας αυτή τη φορά τη χώρα ως μεταβλητή. Ο πίνακας 3.3, παρουσιάζει την ταξινόμηση των πρώτων 20 χωρών παγκοσμίως με το υψηλότερο ποσοστό χρηστών διαδικτύου. Στην Ευρώπη πρώτη κατατάσσεται η Γερμανία, ενώ στην Ευρωπαϊκή Ένωση η Ελλάδα μοιράζεται την 13^η θέση με την Πορτογαλία.

A/A	Περιοχές	Πληθυσμός 2011	Χρήστες Διαδικτύου 2000	Χρήστες Διαδικτύου 30.6.2011	Διείσδυση % πληθυσμού	Χρήστες % στον παγκόσμιο πληθυσμό
1	Κίνα	1.336.718.015	22.500.000	485.000.000	36,3 %	23,0 %
2	Ηνωμένες Πολιτείες	313.232.044	95.354.000	245.000.000	78,2 %	11,6 %
3	Ινδία	1.189.172.906	5.000.000	100.000.000	8,4 %	4,7 %
4	Ιαπωνία	126.475.664	47.080.000	99.182.000	78,4 %	4,7 %
5	Βραζιλία	203.429.773	5.000.000	75.982.000	37,4 %	3,6 %
6	Γερμανία	81.471.834	24.000.000	65.125.000	79,9 %	3,1 %
7	Ρωσία	138.739.892	3.100.000	59.700.000	43,0 %	2,8 %
8	Ηνωμένο Βασίλειο	62.698.362	15.400.000	51.442.100	82,0 %	2,4 %
9	Γαλλία	65.102.719	8.500.000	45.262.000	69,5 %	2,1 %
10	Νιγηρία	155.215.573	200.000	43.982.200	28,3 %	2,1 %
11	Ινδονησία	245.613.043	2.000.000	39.600.000	16,1 %	1,9 %
12	Κορέα	48.754.657	19.040.000	39.440.000	80,9 %	1,9 %

13	Ιράν	77.891.220	250.000	36.500.000	46,9 %	1,7 %
14	Τουρκία	78.785.548	2.000.000	35.000.000	44,4 %	1,7 %
15	Μεξικό	113.724.226	2.712.400	34.900.000	30,7 %	1,7 %
16	Ιταλία	61.016.804	13.200.000	30.026.400	49,2 %	1,4 %
17	Φιλιππίνες	101.833.938	2.000.000	29.700.000	29,2 %	1,4 %
18	Ισπανία	46.754.784	5.387.000	29.093.984	62,2 %	1,4 %
19	Βιετνάμ	90.549.390	200.000	29.268.606	32,3 %	1,4 %
20	Αργεντινή	41.769.726	2.500.000	27.568.000	66,0 %	1,3 %
Σύνολο 20 χωρών		4.578.950.118	275.424.200	1.601.772.290	35,0 %	75,9 %
Υπόλοιπες χώρες		2.351.105.036	85.561.292	508.993.520	21,6 %	24,1 %
Σύνολο παγκοσμίως - Χρήστες		6.930.055.154	360.985.492	2.110.765.810	30,5 %	100,0 %

Εικόνα 3. 3. Οι πρώτες 20 χώρες παγκοσμίως με τον υψηλότερο βαθμό χρηστών διαδικτύου [12]

Εν συνεχεία, παρουσιάζονται αποτελέσματα έρευνας σχετικά με τη χρήση του μέσου κοινωνικής δικτύωσης «Facebook». Στην Ελλάδα οι φίλοι του «Facebook», αυξάνονται με ραγδαίους ρυθμούς, καθώς όσοι κάνουν «like» στο δημοφιλές μέσο κοινωνικής δικτύωσης αγγίζουν το 46,2% των Ελλήνων. Κατατάσσεται στην 43^η θέση παγκοσμίως, όπως φαίνεται και στον πίνακα 3.4.

Χώρες Ευρωπαϊκής Ένωσης	Πληθυσμός 2011	Χρήστες Διαδικτύου 31.3.2011	Διείσδυση % πληθυσμού	Αύξηση Χρηστών 2000-2011	Χρήστες Διαδικτύου στην Ε.Ε. %	Χρήστες Facebook στην Ε.Ε.
Αυστρία	8.217.280	6.143.600	74,8 %	192,6 %	1,8 %	2.574.700
Βέλγιο	10.431.477	8.113.200	77,8 %	305,7 %	2,4 %	4.255.180
Βουλγαρία	7.093.635	3.395.000	47,9 %	689,5 %	1,0 %	2.156.780
Κύπρος	1.120.489	433.900	38,7 %	261,6 %	0,1 %	482.420
Τσέχικη Δημοκρατία	10.190.213	6.680.800	65,6 %	568,1 %	2,0 %	3.334.060
Δανία	5.529.888	4.750.500	85,9 %	143,6 %	1,4 %	2.720.260
Εσθονία	1.282.963	971.700	75,7 %	165,1 %	0,3 %	414.920

Φιλανδία	5.259.250	4.480.900	85,2 %	132,5 %	1,3 %	2.023.760
Γαλλία	62.102.719	45.262.000	69,5 %	432,5 %	13,4 %	22.713.240
Γερμανία	81.471.834	65.125.000	79,9 %	171,4 %	19,2 %	19.459.280
Ελλάδα	10.760.136	4.970.700	46,2 %	397,1 %	1,5 %	3.407.700
Ουγγαρία	9.973.062	6.176.400	61,9 %	763,8 %	1,8 %	3.358.160
Ιρλανδία	4.670.976	3.042.600	65,1 %	288,1 %	0,9 %	2.004.740
Ιταλία	61.016.804	30.026.400	49,2 %	127,5 %	8,9 %	19.806.660
Λετονία	2.204.708	1.503.400	68,2 %	902,3 %	0,4 %	288.220
Λιθουανία	3.535.547	2.103.471	59,5 %	834,9 %	0,6 %	949.720
Λουξεμβούργο	503.302	424.500	84,3 %	324,5 %	0,1 %	177.800
Μάλτα	408.333	240.600	58,9 %	501,5 %	0,1 %	189.900
Ολλανδία	16.847.007	14.872.200	88,3 %	281,3 %	4,4 %	4.513.280
Πολωνία	38.441.588	22.452.100	58,4 %	701,9 %	6,6 %	6.363.100
Πορτογαλία	10.760.305	5.168.800	48,0 %	106,8 %	1,5 %	3.869.780
Ρουμανία	21.904.551	7.786.700	35,5 %	873,3 %	2,3 %	3.424.100
Ελβετία	5.477.038	4.063.600	74,2 %	525,2 %	1,2 %	1.831.320
Ελβετία	2.000.092	1.298.500	64,9 %	332,8 %	0,4 %	660.500
Ισπανία	46.754.784	29.093.984	62,2 %	440,0 %	8,6 %	14.409.960
Σουηδία	9.088.728	8.397.900	92,4 %	107,5 %	2,5 %	4.403.300
Ηνωμένο Βασίλειο	62.698.362	51.442.100	82,0 %	234,0 %	15,2 %	29.880.860
Σύνολο Ε.Ε.	502.748.071	338.420.555	67,3 %	258,5 %	100,0 %	159.673.700

Εικόνα 3. 4. Χρήση Internet και Facebook στην Ευρωπαϊκή Ένωση [12]

3.2.ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Μεγάλος αριθμός ερευνών σχετικά με το διαδίκτυο έχει επίσης πραγματοποιηθεί και σε μικρότερη κλίμακα. Στον πίνακα 3.5 παρουσιάζονται τ' αποτελέσματα έρευνας, στην οποία μελετήθηκε η επισκεψιμότητα των ιστοσελίδων από έλληνες χρήστες [13]. Την πρώτη θέση καταλαμβάνει η δημοφιλέστερη αυτή τη στιγμή μηχανή αναζήτησης σε όλο τον κόσμο, η ιστοσελίδα www.google.gr, ενώ στη δεύτερη θέση συναντάμε το δημοφιλέστερο μέσο κοινωνικής δικτύωσης, το «Facebook». Τέλος, από τον πίνακα διαφαίνεται ότι, μεγάλος αριθμός των Ελλήνων, στρέφεται στο διαδίκτυο με σκοπό την ενημέρωση, καθώς υπάρχουν πολλές ιστοσελίδες ενημέρωσης. Μια πιθανή εξήγηση εδώ θα μπορούσε να είναι η δυσμενής κατάσταση στην οποία βρίσκεται η χώρα αυτή τη στιγμή και η ανάγκη των πολιτών για ενημέρωση.

A/A	Όνομα Ιστοσελίδας	Είδος Υπηρεσιών
1	google.gr	Μηχανή αναζήτησης
2	facebook.com	Ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης
3	youtube.com	Υπηρεσία ανάρτησης και προβολής βίντεο
4	google.com	Μηχανή αναζήτησης
5	blogspot.com	Υπηρεσία δημιουργίας blogs
6	yahoo.com	Μηχανή αναζήτησης
7	live.com	Μηχανή αναζήτησης της Microsoft
8	twitter.com	Ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης
9	wikipedia.org	Υπηρεσία συνεργατικής συγγραφής κειμένων
10	wordpress.com	Υπηρεσία δημιουργίας blogs
11	newsit.gr	Ιστοσελίδα ενημέρωσης
12	in.gr	Ιστοσελίδα ενημέρωσης
13	jungle.gr	Ιστοσελίδα ενημέρωσης
14	protothema.gr	Ιστοσελίδα ενημέρωσης
15	newsbeast.gr	Ιστοσελίδα ενημέρωσης
16	blogger.com	Υπηρεσία δημιουργίας blogs
17	gazzetta.gr	Ιστοσελίδα ενημέρωσης
18	news247.gr	Ιστοσελίδα ενημέρωσης
19	skai.gr	Ιστοσελίδα ενημέρωσης
20	sport-fm.gr	Ιστοσελίδα αθλητικής ενημέρωσης

Εικόνα 3. 5. Σελίδες επισκεψιμότητας στον ελληνικό ιστό [13]

Συμπερασματικά, κοινός τόπος των ερευνών (μικρής ή μεγάλης κλίμακας) που αφορούν το διαδίκτυο, μπορεί να χαρακτηριστεί η μεγάλη διείσδυση του σε μεγάλο μέρος του πληθυσμού του κόσμου. Στο σημείο αυτό θα πρέπει κανείς ν' αναλογιστεί και το ίδιο το ποσοστό του πληθυσμού που έχει τη δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο, λαμβάνοντας υπόψη και τις δυσμενείς συνθήκες διαβίωσης που επικρατούν στις αναπτυσσόμενες χώρες, εν αντιθέσει με αυτές των αναπτυγμένων χωρών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4.1 . ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΕΓΚΛΗΜΑ

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, το διαδίκτυο προσφέρει στους χρήστες του αμέτρητες δυνατότητες. Ωστόσο, ακριβώς αυτό το γεγονός είναι υπαίτιο για τις νέες μορφές συμπεριφοράς που έχουν εισαχθεί μέσα από αυτό. Στον ίδιο τόνο, αναδύονται επίσης αξιόποινες πράξεις, οι οποίες έχουν υπόσταση αποκλειστικά μέσα από την ύπαρξη του ηλεκτρονικού υπολογιστή και του διαδικτύου, όπως για παράδειγμα η παραβίαση ηλεκτρονικών αρχείων, η παιδική πορνογραφία και η υποκλοπή προσωπικών δεδομένων. Μέσα από το διαδίκτυο θα μπορούσε κανείς να ισχυριστεί, ότι τα «παραδοσιακά» εγκλήματα κλιμακώνονται τόσο σε ταχύτητα όσο και σε εύρος (Λιανού, Κ., 2013).

Συνήθως επικρατεί σύγχυση, αναφορικά με το τι ακριβώς συνθέτει την έννοια του «ηλεκτρονικού εγκλήματος». Η ιστοσελίδα της Ελληνικής αστυνομίας αναφέρει τον εξής ορισμό: *Ως «Ηλεκτρονικό Έγκλημα», θεωρείται η αξιόποινη εγκληματική πράξη που τελείται με τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών και συστημάτων επεξεργασίας δεδομένων και τιμωρείται με συγκεκριμένες ποινές από την ελληνική (στην προκειμένη περίπτωση) νομοθεσία. Ανάλογα με τον τρόπο τέλεσης, τα ηλεκτρονικά εγκλήματα χωρίζονται σε «εγκλήματα τελούμενα με τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών» (computer crime) και σε «Κυβερνοεγκλήματα» (cyber crime), εάν τελέσθηκε μέσω του Διαδικτύου [14].* Καθίσταται λοιπόν σαφές ότι υπάρχει διαχωρισμός ανάμεσα στα εγκλήματα που τελούνται με τη χρήση του διαδικτύου και σε αυτά στα οποία ο ηλεκτρονικός υπολογιστής είναι το βασικό μέσο τέλεσης τους.

Σχετικά με τις μορφές του ηλεκτρονικού εγκλήματος, η Συνθήκη της Βουδαπέστης αναφέρει ότι, αυτές είναι ποικίλες και με τη συνεχή ανάπτυξη της τεχνολογίας και του διαδικτύου, πολλαπλασιάζονται. Για την αντιμετώπιση του κινδύνου αυτού ήταν απαραίτητη η διακρατική συνεννόηση και η εκπόνηση μιας αναλυτικής και αποτελεσματικής στρατηγικής. Ο στόχος αυτός επετεύχθη στο *Συνέδριο για το Ηλεκτρονικό Έγκλημα* (Convention on Cybercrime), που έγινε το 2001 στη Βουδαπέστη όπου και υπεγράφη η Συνθήκη στις 23.11.2001. Στη Συνθήκη της Βουδαπέστης, υπέγραψαν 26 υπουργοί ευρωπαϊκών κρατών, μεταξύ των οποίων και της Ελλάδας υπάρχουν επεξηγήσεις και ρυθμίσεις για όλα τα Ηλεκτρονικά Εγκλήματα [14].

Οι ρυθμίσεις αυτές υιοθετήθηκαν και στο ελληνικό νομοθετικό σύστημα με νόμους και διατάγματα, τα οποία αναφέρονται στο παράρτημα της παρούσας εργασίας.

4.2. ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

Όπως αναφέρθηκε προτύτερα, στην ελληνική νομοθεσία, υπάρχουν νόμοι ([Παράρτημα Ι](#)) οι οποίοι αναφέρονται στο διαδίκτυο, τόσο σχετικά με την απάτη μέσω διαδικτύου όσο και με την προστασία των προσωπικών δεδομένων που ενυπάρχουν σε αυτό. Παρ' όλα αυτά, όπως σε όλα τα νομοθετικά συστήματα ανά τον κόσμο έτσι και στο ελληνικό, υπάρχουν ορισμένες «αδυναμίες». Ο Προϊστάμενος του Τμήματος Ηλεκτρονικού Εγκλήματος της Δ/σης Ασφάλειας Αττικής, Αστυνόμος Α' κ. Εμμανουήλ Σφακιανάκης, αναφέρει ενδεικτικά:

"Οι νομοθετικές ρυθμίσεις που αφορούν το ηλεκτρονικό έγκλημα παρουσιάζουν εγγενείς αδυναμίες, τόσο στην Ελλάδα όσο και στις υπόλοιπες χώρες. Αυτό συμβαίνει διότι το Ηλεκτρονικό Έγκλημα αποτελεί εγκληματική δραστηριότητα αρκετά εξειδικευμένη και ανεπτυγμένη τεχνολογικά, με αποτέλεσμα να παρουσιάζονται προβλήματα στην οριοθέτηση των πράξεων που θα πρέπει να διώκονται ποινικά. Επιπλέον, οι νομοθέτες είναι αναγκασμένοι να ενημερώνονται διαρκώς για τις εξελίξεις στον τομέα της τεχνολογίας των υπολογιστών, προκειμένου να εξοικειωθούν με τον τρόπο διάπραξης αδικημάτων μέσω αυτών."

Γίνεται λοιπόν αντιληπτό ότι, για την καταπολέμηση των ηλεκτρονικών εγκλημάτων απαιτείται συνεχής επιμόρφωση κι εκπαίδευση των ειδικών στους ρυθμούς μάλιστα στους οποίους εξελίσσεται και η ίδια η τεχνολογία. Είναι επίσης αναγκαία η διαρκής διακρατική αλληλεπίδραση και διαβούλευση για το εν λόγω θέμα, ώστε να μειώνονται όλο και περισσότερο τα περιστατικά ηλεκτρονικών εγκλημάτων παγκοσμίως.

4.3. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Όπως και σε όλες τις περιπτώσεις εγκλημάτων, έτσι και στα ηλεκτρονικά εγκλήματα, η αντιμετώπιση τους αποτελεί ζήτημα ύψιστης σημασίας για τις αστυνομικές αρχές. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, οι ασταμάτητες αλλαγές στον κόλπο της τεχνολογίας και η ταχύτατη ανάπτυξη της καθιστούν το ηλεκτρονικό έγκλημα

δύσκολα ανιχνεύσιμο. Για το λόγο αυτό, συστάθηκε από την Ελληνική Αστυνομία, η Υπηρεσία Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος για την αντιμετώπιση αυτών των περιπτώσεων.

Η έρευνα των Ηλεκτρονικών Εγκλημάτων είναι αρκετά δύσκολη και η διαδικασία του εντοπισμού των «ηλεκτρονικών ίχνών» ιδιαίτερα χρονοβόρος. Μία έρευνα μπορεί να διαρκέσει από ένα μήνα έως και δύο χρόνια, διότι οι χρήστες του Διαδικτύου που ερευνώνται και που έχουν καταγγεληθεί έχουν διαπράξει μια αξιόποινη πράξη λαμβάνουν διάφορα διαδικτυακά μέτρα προστασίας, έτσι ώστε ο εντοπισμός του να καθίσταται αρκετά δύσκολος.

Σε κάθε διαδικτυακή έρευνα γίνεται προσπάθεια εντοπισμού του «ηλεκτρονικού ίχνους» του δράστη, το οποίο για κάθε χρήστη του Ιντερνέτ είναι μοναδικό, και αποτελεί σημαντικό στοιχείο για την αποδεικτική διαδικασία στο δικαστήριο. Η λεγόμενη *ηλεκτρονική απόδειξη (electronic evidence)* δεν ταυτίζεται με τα παραδοσιακά αποδεικτικά μέσα. Τα τελευταία, έχουν κατά κανόνα υλική υπόσταση και μπορούν να εντοπιστούν σε συγκεκριμένο τόπο και χρόνο. Αντίθετα, τα ηλεκτρονικά αποδεικτικά μέσα είναι ψηφιακά.

Σύμφωνα με τον **Εμ. Σφακιανάκη** «*Ο σωστός συνδυασμός των τεχνικών μέσων μαζί με τον ανθρώπινο παράγοντα είναι η χρυσή συνταγή για καλά αποτελέσματα. Εάν υπάρχουν τα τεχνολογικά μέσα (η/υ μαζί με λογισμικό) χωρίς την κατάλληλη εξειδίκευση του αστυνομικού προσωπικού, τότε τα αποτελέσματα δεν θα είναι τα αναμενόμενα. Στην υπηρεσία μας πιστεύω ότι υπάρχει η σωστή αναλογία σε τεχνικά μέσα και προσωπικό*». Οι βασικότεροι τρόποι που χρησιμοποιούν οι ειδικοί για την εξιχνίαση υποθέσεων που σχετίζονται με το ηλεκτρονικό έγκλημα είναι οι εξής:

- ✚ **Εντοπισμός IP**, όπως αναφέρει η Λιανού, Οι ηλεκτρονικοί εγκληματίες για να πραγματοποιήσουν επίθεση σε ένα σύστημα προκειμένου να παραπλανήσουν τις δικτυακές αρχές, χρησιμοποιούν πλαστές IP διευθύνσεις. Κάθε διεύθυνση στο διαδίκτυο έχει και έναν αντίστοιχο αριθμό IP. Το Σύστημα Ονομάτων Χώρου (Domain Name System D.N.S.) μετατρέπει τα ονόματα των διευθύνσεων σε αριθμούς (IP διευθύνσεις), έτσι ώστε να μπορεί να τις επεξεργαστεί το δίκτυο50. Ο επιτιθέμενος λοιπόν κατά την εκδήλωση μιας επίθεσης πλαστογραφεί τη διεύθυνση του με σκοπό να φαίνεται ότι είναι ένας νόμιμος χρήστης, δεν μπορεί όμως να πλαστογραφήσει την IP διεύθυνση. Συσκευές όπως τα firewalls καθώς και άλλα εργαλεία λογισμικού και on-line δικτυακοί τόποι έχουν τη δυνατότητα να ελέγχουν αν μια διεύθυνση είναι

αληθινή ή όχι και ανάλογα να αποτρέπουν ή να απαγορεύουν την πρόσβαση ενός χρήστη.

- ✚ **Συναγερμοί (Alarm)**, τα Firewalls προειδοποιούν τους χρήστες στέλνοντας «συναγερμούς» στους χρήστες εάν διαπιστωθεί ύπουλη δραστηριότητα ή κακόβουλο λογισμικό.
- ✚ **Αναφορές (Reports)**, οι οποίες δίνουν πληροφορίες για την εκδήλωση μιας επίθεσης.
- ✚ **Αρχεία καταγραφής**, όπου αποθηκεύονται πληροφορίες που σχετίζονται με τη λειτουργία του συστήματος και βασίζονται σε συγκεκριμένες πολιτικές τις οποίες έχει καθορίσει πρωτύτερα ο εκάστοτε χρήστης.
- ✚ **Μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mails)**, από τα οποία οι αρμόδιοι εντοπίζουν τα «ηλεκτρονικά ίχνη» του εκάστοτε δράστη [E10].

4.4. ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Προληπτικά μέτρα προστασίας πρέπει πάντα να λαμβάνονται από τους χρήστες Διαδικτύου, διότι οι κίνδυνοι από ιούς, παράνομες εισβολές και υπερβολικές χρεώσεις σε τηλεφωνικούς λογαριασμούς είναι συχνότατοι. Η Ελληνική Αστυνομία και η Υπηρεσία Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος προτείνουν στρατηγικές προστασίας από τα ηλεκτρονικά εγκλήματα. Ο χρήστης που εισέρχεται στο Διαδίκτυο από dial up σύνδεση θα πρέπει να κλείνει με κωδικό που θα προμηθευτεί από τον Ο.Τ.Ε τις εξερχόμενες διεθνείς κλήσεις, καθόσον υπάρχει ο κίνδυνος του dialer (κώδικας που συνδέει τον η/υ του χρήστη σε I.S.P της αλλοδαπής με αποτέλεσμα την υπερβολική τηλεφωνική χρέωση του). Επίσης, ο χρήστης θα πρέπει να έχει εγκαταστήσει προγράμματα για την προστασία από ιούς και ηλεκτρονικές επιθέσεις.

Τέτοια προγράμματα είναι τα λεγόμενα «λογισμικά φίλτρα». Ένα φίλτρο είναι ουσιαστικά, ένα πακέτο λογισμικού το οποίο μπορεί να αποκλείσει την προσπέλαση σε τόπους του Κυβερνοχώρου με παράνομο ή επιβλαβές περιεχόμενο. Η αποτελεσματικότητα ενός φίλτρου εξαρτάται από την επινοητικότητα του λογισμικού καθώς και από το πόσο ανανεωμένες είναι οι λίστες με τους απαγορευμένους τόπους. Διαφορετικά φίλτρα είναι αποτελεσματικά στο να αποκλείουν την πρόσβαση σε τόπους με διαφορετικό περιεχόμενο. Κάποιοι από τους παροχείς υπηρεσιών Ίντερνετ έχουν ήδη εγκαταστήσει λογισμικά φίλτρα στις υπηρεσίες τους. Σε αυτή την περίπτωση δεν είναι αναγκαία η εγκατάσταση άλλων φίλτρων.

Άλλα προγράμματα προστασίας είναι επίσης τα λεγόμενα «λογισμικά ασφαλείας» (antivirus). Τα προγράμματα αυτά βοηθούν στην ανίχνευση ιών που τυχόν εισέρχονται στον ηλεκτρονικό υπολογιστή, τον προσδιορισμό της ταυτότητάς τους και τέλος τον καθαρισμό τους.

Ένα άλλο μέτρο προστασίας είναι η πιστοποίηση του χρήστη. Ο χρήστης δημιουργεί και χρησιμοποιεί λέξεις-συνθηματικά κι έκτοτε το όνομα χρήστη (user id) και ο κωδικός πρόσβασης (password) είναι απαραίτητα στοιχεία προκειμένου να επιτραπεί η είσοδος του εξουσιοδοτημένου κάθε φορά χρήστη στο σύστημα. Τέλος, για τον ίδιο σκοπό μπορούν να χρησιμοποιηθούν και τα Firewalls, τα οποία δρουν ως φράκτες ανάμεσα στο ιντερνέτ και στο εσωτερικό δίκτυο ή έναν υπολογιστή και σταματούν διάφορους κινδύνους και επιθέσεις, συμπεριλαμβανομένων και ορισμένων ιών.

Ο Βλαχόπουλος αναφέρει τις εξής συμβουλές για την ασφαλή χρήση του διαδικτύου [E11]:

Συμβουλές για παιδιά!

- ❖ Εξηγήστε στους γονείς σας τις εμπειρίες σας κατά την περιπλάνησή σας στο Διαδίκτυο.
- ❖ Πάντα να μιλάτε στους γονείς σας ή σε κάποιον ενήλικα για εικόνες ή κείμενα που βρήκατε στο Διαδίκτυο και σας ανησυχούν ή σας φοβίζουν.
- ❖ Διαφυλάσσετε τις προσωπικές σας πληροφορίες. Ποτέ μην δίνετε το όνομα σας, την διεύθυνση σας, την διεύθυνση και το όνομα του σχολείου σας, το τηλέφωνο σας, φωτογραφίες σας σε αγνώστους που συναντάτε στο Διαδίκτυο ακόμη και αν σας το ζητήσουν.
- ❖ Κρατάτε τον κωδικό εισόδου στον υπολογιστή σας μυστικό. Είναι σαν το κλειδί του σπιτιού σας που δεν θα το δανείζετε σε κανέναν.
- ❖ Μόνο με την άδεια και την παρουσία των γονιών σας μπορείτε να συμφωνήσετε να συναντήσετε κάποιον/κάποια που γνωρίσατε στο Διαδίκτυο.
- ❖ Προσέχετε όταν μιλάτε διαμέσου chatroomw ή e-mail. Διακόψτε τη συνομιλία όταν κάποιος σας κάνουν να νιώθετε άβολα.
- ❖ Μην εμπιστεύεστε ότι διαβάζετε στο Διαδίκτυο. Μάθετε να βλέπετε το περιεχόμενο με κριτικό μάτι.

Συμβουλές για νέους!

- ❖ Μη δίνετε σε κανέναν, ακόμη και στον καλύτερό σας φίλο, τον κωδικό πρόσβασης στο Διαδίκτυο. Τα μόνα άτομα που θα πρέπει να γνωρίζουν τον κωδικό είναι οι γονείς σας.
- ❖ Μην απαντάτε σε ηλεκτρονικά μηνύματα που σας κάνουν να αισθάνεστε «άβολα». Σε περίπτωση που λάβετε ένα τέτοιο μήνυμα, μη διστάσετε να το πείτε στους γονείς σας ή σε κάποιο πρόσωπο που εμπιστεύεστε.
- ❖ Αν αισθανθείτε άβολα την ώρα που συνομιλείτε μέσω chatroom, διακόψτε αμέσως τη συνομιλία.
- ❖ Αποφύγετε να στέλνετε τη φωτογραφία σας και τα προσωπικά στοιχεία σας μέσω Διαδικτύου σε άγνωστο.
- ❖ Σκεφθείτε πολύ καλά πριν αποφασίσετε να συναντηθείτε με κάποιο άτομο που γνωρίσατε στο Διαδίκτυο. Ζητείστε την άποψη των γονιών σας σχετικά με αυτό το θέμα.
- ❖ Σε περίπτωση που αποφασίσετε να συναντηθείτε με τον “διαδικτυακό σας φίλο”. Ενημερώστε τους γονείς σας ή κάποιο άτομο που εμπιστεύεστε και φροντίστε αυτή η συνάντηση να γίνει σε δημόσιο χώρο.
- ❖ Αναπτύξτε κριτική διάθεση σε ό,τι διαβάζετε στο Διαδίκτυο. **Μην** εμπιστεύεστε αμέσως ό,τι δείτε.
- ❖ Μιλήστε στους γονείς σας για τα όσα βλέπετε και ζείτε όταν «σερφάρετε» στο Internet.

Συμβουλές για γονείς!

- ❖ Κρατήστε τον ηλεκτρονικό υπολογιστή σε χώρους όπως το σαλόνι και όχι σε υπνοδωμάτια. Ασχοληθείτε με τον τρόπο που δουλεύει το Διαδίκτυο και αφιερώστε χρόνο να περιηγηθείτε μαζί με τα παιδιά σας στον Κυβερνοχώρο και μάθετε από αυτά.
- ❖ Σιγουρευτείτε ότι τα παιδιά σας είναι ενήμερα, ότι πρέπει να ανησυχούν για αγνώστους που συναντούν μέσω του ηλεκτρονικού υπολογιστή. Όπως ακριβώς είμαστε ανήσυχοι όταν άγνωστοι χτυπάνε την πόρτα του σπιτιού μας, έτσι δεν πρέπει τα παιδιά να δίνουν προσωπικές πληροφορίες για τους εαυτούς τους.

- ❖ Να είστε ιδιαίτερα προσεχτικοί όταν τα παιδιά χρησιμοποιούν τα chatrooms (δωμάτια συνομιλίας), χωρίς την επίβλεψη σας. **Μην** αφήσετε τα παιδιά σας να συναντήσουν κάποιον που γνώρισαν μέσω του Διαδικτύου χωρίς να είστε και εσείς μαζί.
- ❖ Ενθαρρύνετε τα παιδιά σας να προτιμούν τις ιστοσελίδες που εσείς θέλετε και όχι αυτές που θεωρείτε ανάρμοστες.
- ❖ Εγκαταστήσετε στον υπολογιστή σας κάποιο λογισμικό φίλτρο που απαγορεύει την προσπέλαση σε συγκεκριμένες σελίδες του Διαδικτύου.
- ❖ Συζητήστε με τα παιδιά σας για την ασφάλεια του Διαδικτύου. Συζητώντας τους μελλοντικούς κινδύνους μέσω του Διαδικτύου με τα παιδιά χρειάζεται να δείξετε ευαισθησία και έγνοια έτσι ώστε να κατανοήσουν και τα ίδια τους κινδύνους.
- ❖ Γνωρίστε ποιους πρέπει να ενημερώσετε και εν ανάγκη να καταγγείλετε σε περίπτωση που συναντήσετε βλαβερό και παράνομο περιεχόμενο στο Διαδίκτυο.

Συμβουλές για ασφαλείς οικονομικές συναλλαγές!

1. Αποφεύγετε να πραγματοποιείται οικονομικές συναλλαγές μέσω Διαδικτύου από Internet Café, δημόσιες βιβλιοθήκες και άλλους χώρους στους οποίους πολλοί χρήστες έχουν πρόσβαση στους ίδιους υπολογιστές. Προτιμήστε τον προσωπικό σας υπολογιστή ή κάποιον για τον οποίο είστε βέβαιοι για το επίπεδο ασφάλειας.
2. Ως προς τους κωδικούς πρόσβασης που χρησιμοποιείται για τις διαδικτυακές συναλλαγές:
 - Αλλάζετε συχνά τους κωδικούς πρόσβασης και πάντα στην περίπτωση που υποψιάζεστε ότι έχουν εκτεθεί.
 - Αποφεύγετε να χρησιμοποιείται ως κωδικό πρόσβασης την ημερομηνία γέννησης, τον αριθμό τηλεφώνου ή άλλα προσωπικά σας στοιχεία που μπορεί να βρεθούν και από άλλα έγγραφα.
 - Αποφεύγετε να έχετε τον προσωπικό σας κωδικό πρόσβασης μέσα σε πορτοφόλια, τσάντες ή ατζέντες. Σε περίπτωση απώλειας ή κλοπή τους θα διευκολύνετε πολύ τους δράστες.
 - Αποφεύγετε να χρησιμοποιείτε τους ίδιους κωδικούς πρόσβασης σε περισσότερες από μία κάρτες σας.

- Μην δίνετε τον κωδικό πρόσβασής σας σε οποιονδήποτε κάτω από οποιοσδήποτε περιστάσεις. Εάν κάποιος, για παράδειγμα επικαλεστεί ότι τηλεφωνεί από την τράπεζα και ζητήσει τον αριθμό πρόσβασης για επαλήθευση, μην τον δώσετε. Οι Τράπεζες δεν ακολουθούν αυτήν την πρακτική. Εάν έχετε αναγνώριση κλήσης, καταγράψτε τον αριθμό που αναγράφηκε στην τηλεφωνική σας συσκευή και ενημερώστε αμέσως την Αστυνομία.
- 3. Επικοινωνήστε με την τράπεζά σας αν νομίζετε ότι κάποιος γνωρίζει τον κωδικό σας πρόσβασης στην υπηρεσία Internet Banking.
- 4. Απενεργοποιήστε τη λειτουργία «Αυτόματης Καταχώρησης» του προγράμματος περιήγησης. Η λειτουργία αυτή αποθηκεύει τους κωδικούς σας στον υπολογιστή, γεγονός που τους καθιστά έκθετους.
- 5. Κάνετε αγορές μόνο από γνωστές εταιρίες που σας παρέχουν εγγυήσεις ασφάλειας.
- 6. Αν κάνετε συχνά αγορές από το Διαδίκτυο, χρησιμοποιείτε μία κάρτα, αποκλειστικά για αυτή τη χρήση. Έτσι, αν πέσετε θύμα απάτης δεν θα χρειαστεί να ακυρώσετε όλες τις κάρτες σας.
- 7. Φροντίστε να διατηρείται σε υψηλό επίπεδο την ασφάλεια του υπολογιστή σας.

Ειδικότερα:

- Φροντίστε να λαμβάνετε τακτικά τις ενημερωμένες εκδόσεις των προγραμμάτων που χρησιμοποιείτε και κυρίως τις «επιδιορθώσεις ασφαλείας». Πρόκειται για προγράμματα που εκδίδουν οι εταιρίες από τις οποίες έχετε αγοράσει το λογισμικό που χρησιμοποιείται και καλύπτουν τυχόν κενά ασφαλείας που διαπιστώθηκαν μετά την έκδοσή του.
 - Εγκαταστήστε ένα πρόγραμμα προστασίας από τους ιούς (antivirus) και ένα δίχτυ προστασίας (firewall), και φροντίστε να λαμβάνετε τακτικά τις ενημερωμένες εκδόσεις τους. Το δίχτυ προστασίας σας προφυλάσσει σε μεγάλο βαθμό από τις πιθανές «εισβολές» που θα δεχθείτε κατά τις περιηγήσεις σας στο Διαδίκτυο.
 - Προστατέψτε τον υπολογιστή σας με κωδικό πρόσβασης προκειμένου να αποτρέψετε την πρόσβαση σε αυτόν μη εξουσιοδοτημένων χρηστών.
8. Αν είστε χρήστες ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail):
- Μην ανοίγετε τα ηλεκτρονικά μηνύματα (e-mails) για την προέλευση ή τον αποστολέα των οποίων δεν είστε βέβαιοι. Ιδιαίτερα επικίνδυνα είναι τα ηλεκτρονικά μηνύματα άγνωστης προέλευσης που περιέχουν συνημμένα

αρχεία με κατάληξη .exe, .pif, ή .vbs. Επίσης, θα πρέπει να γνωρίζετε ότι ορισμένοι ιοί στέλνουν αντίγραφα τους σε όλες τις επαφές που υπάρχουν στο βιβλίο διευθύνσεων του υπολογιστή. Αυτό σημαίνει ότι το ηλεκτρονικό μήνυμα μπορεί να φαίνεται ότι έχει σταλεί από κάποιον γνωστό σας.

- Μην απαντάτε σε ηλεκτρονικά μηνύματα μέσω των οποίων ζητούνται προσωπικά σας στοιχεία. Επίσης, μη στέλνετε ποτέ προσωπικά σας στοιχεία ή στοιχεία των συναλλαγών σας μέσω μιας κοινής διεύθυνσης ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (webmail). Είναι εύκολη η υποκλοπή των στοιχείων από τρίτα, μη εξουσιοδοτημένα άτομα.

9. Να ενημερώνεστε για τους λογαριασμούς σας και να φροντίζετε για την ασφάλεια των προσωπικών σας στοιχείων και εγγράφων. Ειδικότερα:

- Ελέγχετε τακτικά τους τραπεζικούς σας λογαριασμούς και τους λογαριασμούς των πιστωτικών καρτών σας για οποιαδήποτε ασυνήθιστη συναλλαγή ή ανάληψη και ειδοποιήστε αμέσως την τράπεζα σε περίπτωση που διαπιστώσετε οποιαδήποτε διαφορά.
- Φροντίστε να καταστρέφετε όσα έγγραφα δεν σας χρειάζονται πλέον, όπως οι πιστωτικές και τραπεζικές κάρτες που ακυρώνετε, τα αντίγραφα των λογαριασμών σας ακόμα και τις αποδείξεις που λαμβάνετε από τα Α.Τ.Μ. (Βλαχόπουλος, 2007).

ΜΕΡΟΣ ΙΙ: ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

5.1. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Πραγματοποιήθηκε έρευνα με ερωτηματολόγιο, το οποίο επισυνάπτεται στο παράρτημα της πτυχιακής μας εργασίας σε μαθητές – γονείς του Νομού Ηρακλείου Κρήτης και συγκεκριμένα στις περιοχές της Νέας Αλικαρνασσού του Δήμου Ηρακλείου και των Αρχανών του Δήμου Αρχανών – Αστερουσίων. Το δείγμα στην παρούσα μελέτη ανέρχεται σε 100 άτομα, δηλαδή 50 μαθητές και 50 γονείς. Το ερωτηματολόγιο μας όσον αφορά αυτό που απαντήθηκε από τα παιδιά αποτελείται από 15 ερωτήσεις και αυτό των γονέων από 11 ερωτήσεις.

Οι ερωτήσεις που έγιναν είναι οι ακόλουθες:

Ερωτηματολόγιο: Παιδιά

1. Φύλο
2. Ηλικία
3. Χρήση διαδικτύου
4. Σχολικές επιδόσεις
5. Εξωσχολικές δραστηριότητες
6. Χρήση chats rooms (MSN, Yahoo), ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης (Facebook, Hi5, My space κτλ), διαδικτυακά παιχνίδια, μουσική, ανταλλαγή αρχείων, ειδήσεις
7. Από πού γίνεται η σύνδεση στο διαδίκτυο καθώς επίσης και το που βρίσκεται ο ηλεκτρονικός υπολογιστής
8. Παρενόχληση μέσω διαδικτύου
9. Συνάντηση με κάποιον άγνωστο
10. Παροχή προσωπικών στοιχείων σε κάποιον άγνωστο
11. Συζήτηση προβλημάτων που υπάρχουν με τους γονείς
12. Από υπάρχει ενημέρωση όσον αφορά την ασφάλεια και τους κινδύνους του διαδικτύου

13. Παρατήρηση στη συμπεριφορά σας κάποιο από τα ακόλουθα ψυχολογικά συμπτώματα:

- a. Αίσθηση ευφορίας όση ώρα βρισκόσαστε στον υπολογιστή
- b. Είσαστε ανίκανοι να σταματήσετε την δραστηριότητα
- c. Αποζητάτε όλο και περισσότερο χρόνο στον υπολογιστή
- d. Παραμελείτε οικογένεια και φίλους
- e. Νιώθετε κενοί, θλιμμένοι και οξύθυμοι όταν δεν βρίσκεστε στον υπολογιστή
- f. Λέτε ψέματα στην οικογένεια και τους φίλους μας για τις δραστηριότητές σας
- g. Αντιμετωπίζετε προβλήματα με το σχολείο

14. Παρατήρηση στη συμπεριφορά σας κάποιο από τα ακόλουθα σωματικά συμπτώματα

- a. Διατροφικές διαταραχές
- b. Διαταραχές του ύπνου και αλλαγή των συνηθειών ύπνου
- c. Μυοσκελετικές παθήσεις (π.χ. σκολίωση)
- d. Μειωμένη αθλητική δραστηριότητα
- e. Ξηρά μάτια – μυωπία
- f. Ημικρανίες
- g. Παραμέληση προσωπικής υγιεινής

Ερωτηματολόγιο: Γονείς

1. Φύλο
2. Ηλικία
3. Τόπος κατοικίας
4. Μορφωτικό επίπεδο – Επάγγελμα

5. Αν υπάρχει επικοινωνία με τα παιδιά τους
6. Αν γίνεται ελεγχόμενη χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή από τα παιδιά τους
7. Χρήση διαδικτύου
8. Τα παιδιά τους αν χρησιμοποιούν δικό τους υπολογιστή ή όχι
9. Αν έχουν παρατηρήσει στη συμπεριφορά των παιδιών τους κάποιο / α από τα ακόλουθα ψυχολογικά συμπτώματα
 - a. Αίσθηση ευφορίας όση ώρα βρίσκονται στον υπολογιστή
 - b. Είναι ανίκανοι να σταματήσουν την δραστηριότητα
 - c. Αποζητάνε όλο και περισσότερο χρόνο στον υπολογιστή
 - d. Παραμελούν οικογένεια και φίλους
 - e. Νιώθουν κενοί, θλιμμένοι και οξύθυμοι όταν δεν βρίσκονται στον υπολογιστή
 - f. Λένε ψέματα στην οικογένεια και τους φίλους τους για τις δραστηριότητες τους
 - g. Αντιμετωπίζουν προβλήματα με το σχολείο
10. Αν έχουν παρατηρήσει στη συμπεριφορά των παιδιών τους κάποιο / α από τα ακόλουθα σωματικά συμπτώματα
 - a. Διατροφικές διαταραχές
 - b. Διαταραχές του ύπνου και αλλαγή των συνηθειών ύπνου
 - c. Μυοσκελετικές παθήσεις (π.χ. σκολίωση)
 - d. Μειωμένη αθλητική δραστηριότητα
 - e. Ξηρά μάτια – μυωπία
 - f. Ημικρανίες
 - g. Παραμέληση προσωπικής υγιεινής

5.2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Για την επεξεργασία των δεδομένων της έρευνας χρησιμοποιήθηκε το υπολογιστικό φύλλο excel. Τα λογιστικά φύλλα (spreadsheets) είναι εφαρμογές στις οποίες τα αριθμητικά δεδομένα είναι οργανωμένα σε γραμμές και στήλες, που επιτρέπουν την εύκολη και γρήγορη εκτέλεση υπολογισμών. Το Excel είναι τμήμα του πακέτου Microsoft Office και αποτελεί σήμερα το πλέον διαδεδομένο πρόγραμμα λογιστικών φύλλων της αγοράς για περιβάλλον Windows. Παρέχει εκτεταμένες δυνατότητες αριθμητικών υπολογισμών, γραφικών και διαγραμμάτων.

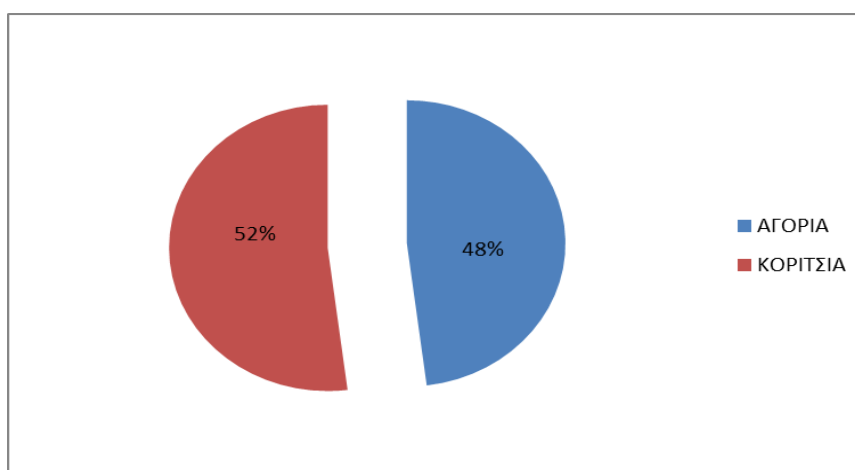
Το ερωτηματολόγιο, το οποίο επισυνάπτεται στο παράρτημα της εργασίας μας, είναι ανώνυμο, με σκοπό ο καθένας να απαντήσει ελεύθερα και ειλικρινά μην έχοντας το φόβο της δημοσιότητας των προσωπικών του στοιχείων και απόψεων.

5.3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

5.3.1. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ – ΠΑΙΔΙΑ

ΕΡΩΤΗΣΗ 1. ΦΥΛΟ:

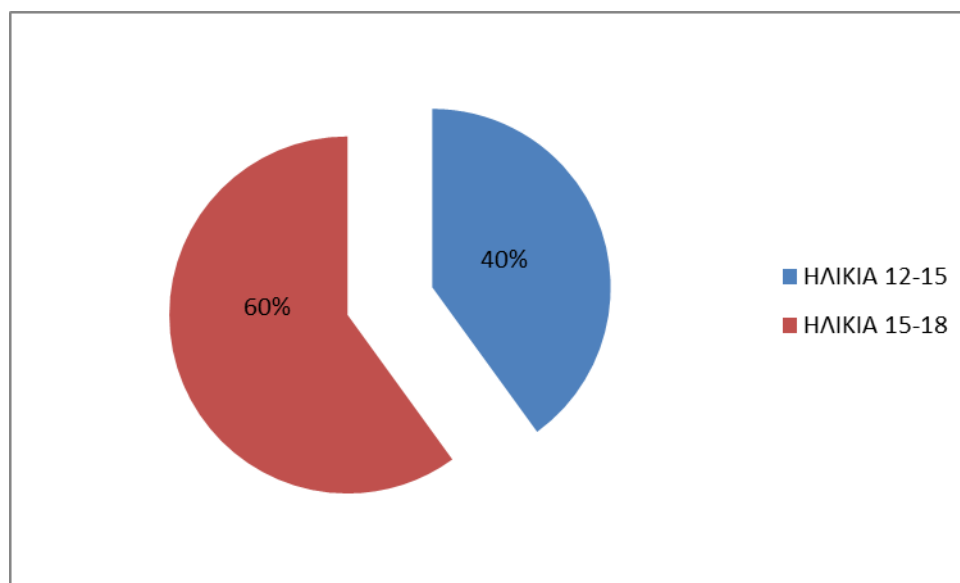
Ο πίνακας 5.1 μας παρουσιάζει το ποσοστό των αγοριών -48%- και των κοριτσιών - 52%- που έλαβαν μέρος στην έρευνα.

Εικόνα 5. 1. Ποσοστό αγοριών – κοριτσιών

ΕΡΩΤΗΣΗ 2. ΗΛΙΚΙΑ:

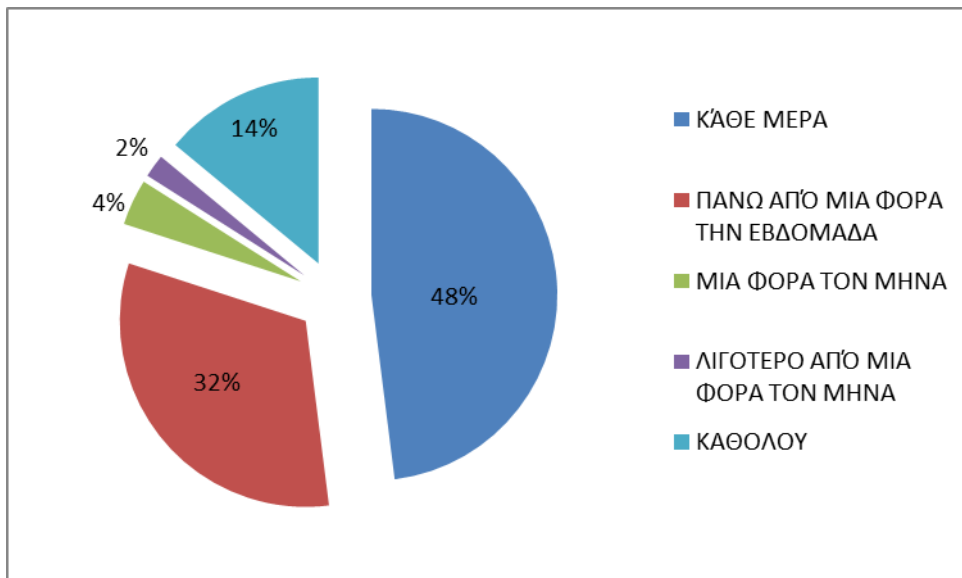
Στην έρευνα μας χωρίσαμε τα άτομα που έλαβαν μέρος σε δυο (2) διαφορετικές κατηγορίες, οι οποίες είναι από 12 – 15 (40%) και 15 – 18 χρονών (60%).

Εικόνα 5. 2. Ποσοστά ηλικίας ερωτηθέντων

ΕΡΩΤΗΣΗ 3. ΠΟΣΟ ΣΥΧΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΣ ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ:

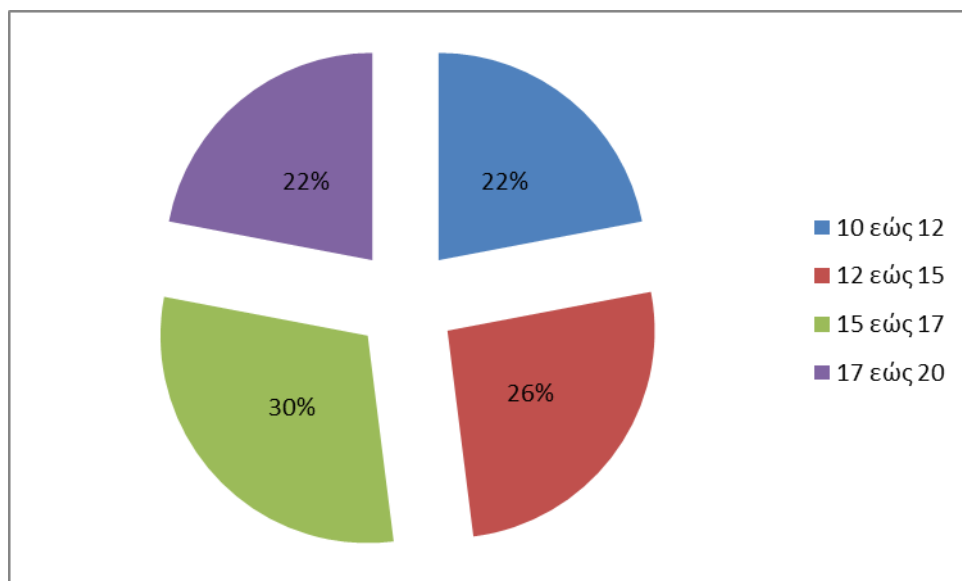
Έχουμε 5 διαφορετικές απαντήσεις, οι οποίες είναι κάθε μέρα, πάνω από μια φορά την εβδομάδα, μια φορά τον μήνα, λιγότερο από μια φορά τον μήνα, καθόλου. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα που απάντησαν σε αυτή την ερώτηση **ΚΑΘΟΛΟΥ**, ουσιαστικά δεν μπορούν να απαντήσουν στις υπόλοιπες ερωτήσεις της έρευνας (οι απαντήσεις τους είναι μηδενικές). Εμείς του λάβαμε όμως ως ποσοστό στην συνέχεια του ερωτηματολογίου, χαρακτηρίζοντας την προτίμηση τους στην απάντηση μας ως **ΚΑΘΟΛΟΥ**.

Εικόνα 5. 3. Χρήση διαδικτύου

ΕΡΩΤΗΣΗ 4. ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ (ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ ΜΑΘΗΤΗ):

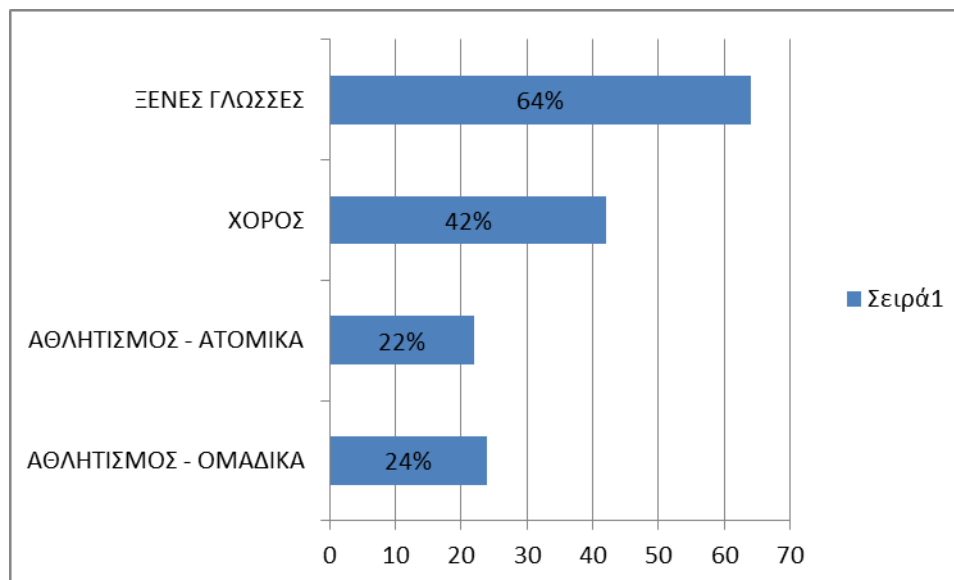
Οι σχολικές επιδόσεις των μαθητών χωρίζονται σε (4) τέσσερις διαφορετικές κατηγορίες όπως φαίνονται και στο διάγραμμα (πίτα) που ακολουθεί. Οι βαθμολογίες βρίσκονται στην μπάρα του πίνακα.

Εικόνα 5. 4. Σχολικές επιδόσεις

ΕΡΩΤΗΣΗ 5. ΕΞΩΣΧΟΛΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ:

Στις εξωσχολικές δραστηριότητες κατατάσσεται ο αθλητισμός, είτε ομαδικά αθλήματα (μπάσκετ, ποδόσφαιρο κ.τ.λ.) είτε ατομικά αθλήματα (κολύμβηση, στίβος κ.τ.λ.), επίσης εμπεριέχεται ο χορός καθώς και οι ξένες γλώσσες.

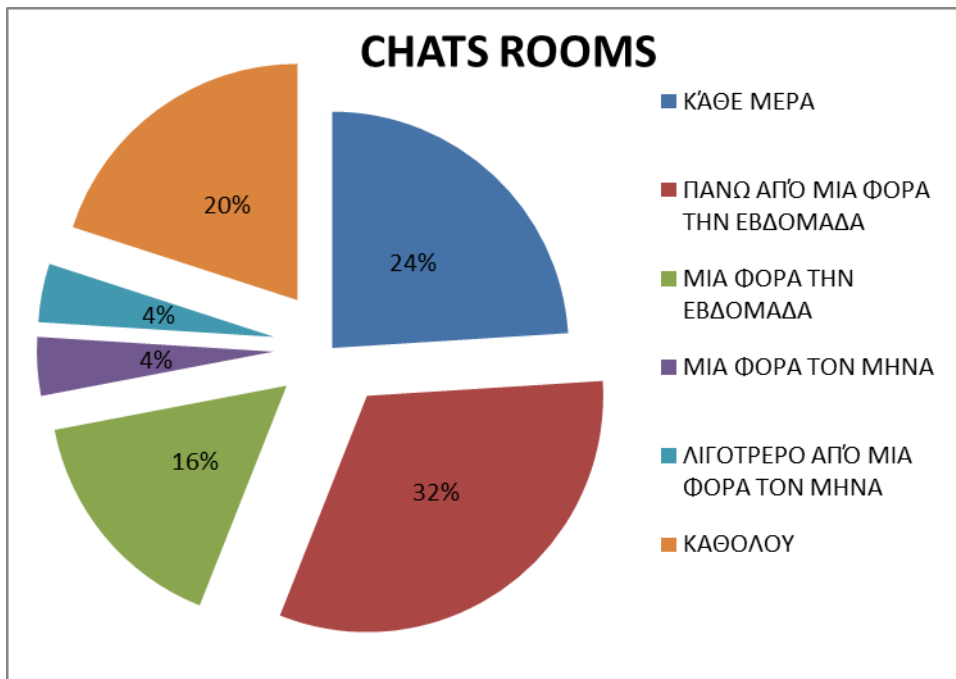
Εικόνα 5. 5. Εξωσχολικές δραστηριότητες

ΕΡΩΤΗΣΗ 6. ΠΟΣΟ ΣΥΧΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΣ ΤΑ ΠΑΡΑΚΑΤΩ:

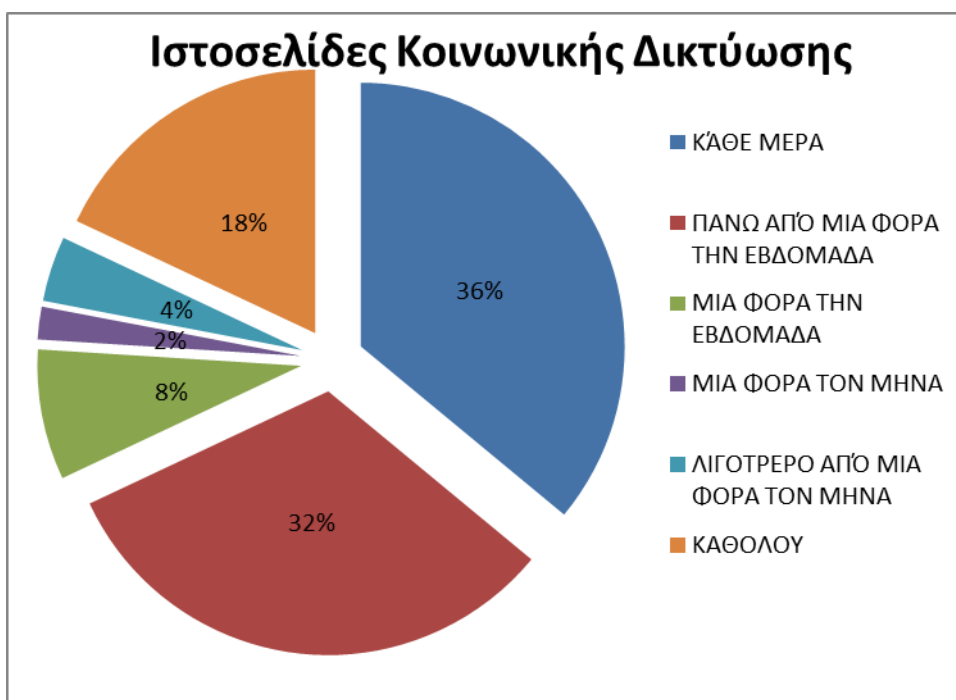
	Κάθε Μέρα	Πάνω από 1 φορά την εβδομάδα	1 φορά την εβδομάδα	1 φορά το μήνα	Λιγότερο από 1 φορά το μήνα	Καθόλου
Chat Rooms (MSN,	24 %	32 %	16%	4%	4%	20%
Ιστοσελίδες Κοινωνικής Δικτύωσης (Facebook, Hi5, My space..)	36%	32%	8%	2%	4%	18%
Διαδικτυακά Παιχνίδια	22%	32%	18%	2%	6%	20%
Μουσική	30%	22%	10%	6%	8%	24%
Ανταλλαγή Αρχείων	6%	10%	22%	2%	22%	20%
Ειδήσεις	4%	6%	8%	24%	38%	20%

Εικόνα 5. 6. Συγκεντρωτικά ποσοστά συχνής χρήσης διαδικτύου

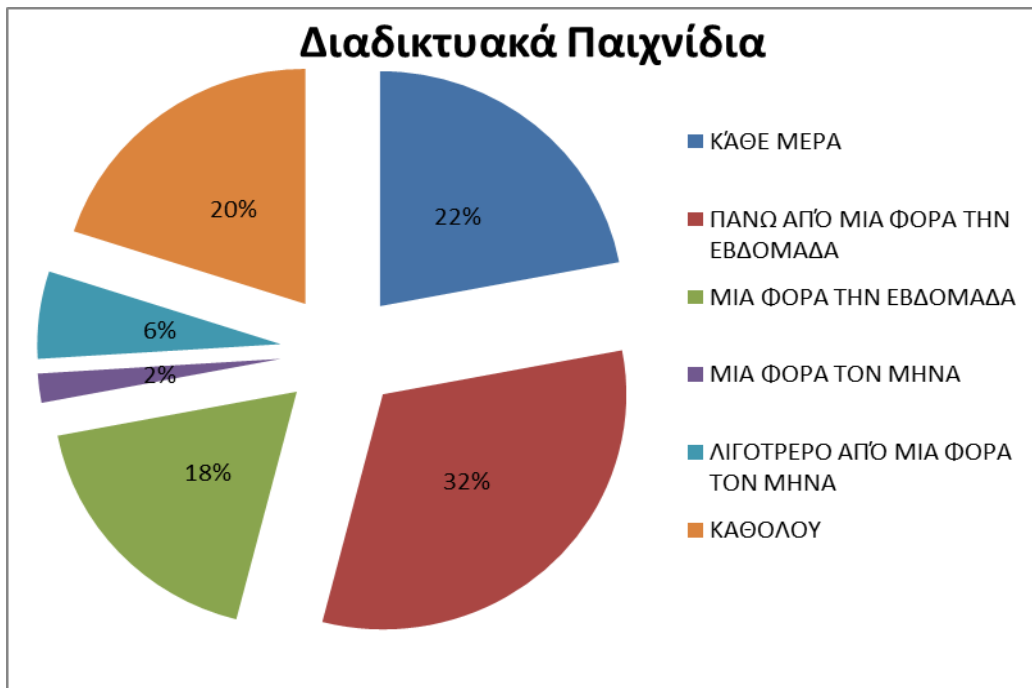
Παρακάτω δίνονται όλα τα ξεχωριστά διαγράμματα για κάθε κατηγορία που φαίνεται στον πίνακα 5.6, στον οποίο στην συνέχεια συμπληρώσαμε τα ποσοστά για να έχουμε μια συνολική εικόνα.

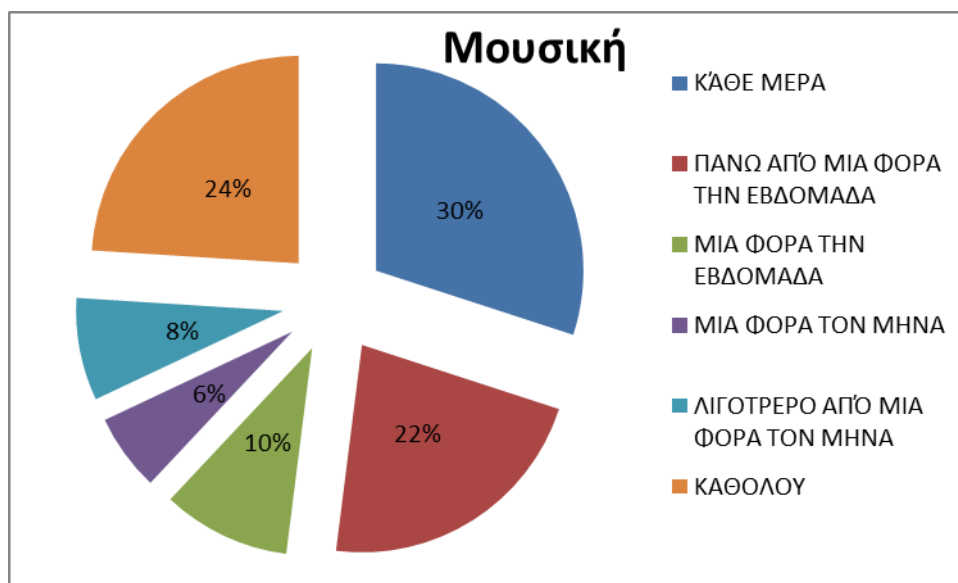
Εικόνα 5. 7. Chat Rooms (MSN, yahoo)

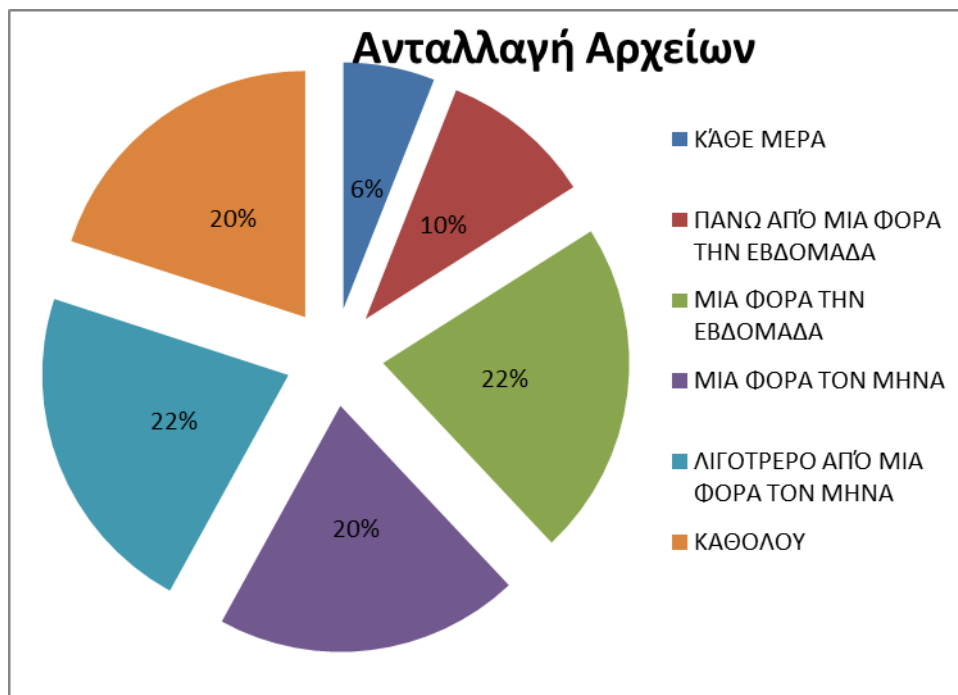
Εικόνα 5. 8. Ιστοσελίδες Κοινωνικής Δικτύωσης (Facebook, Hi5, My Space)

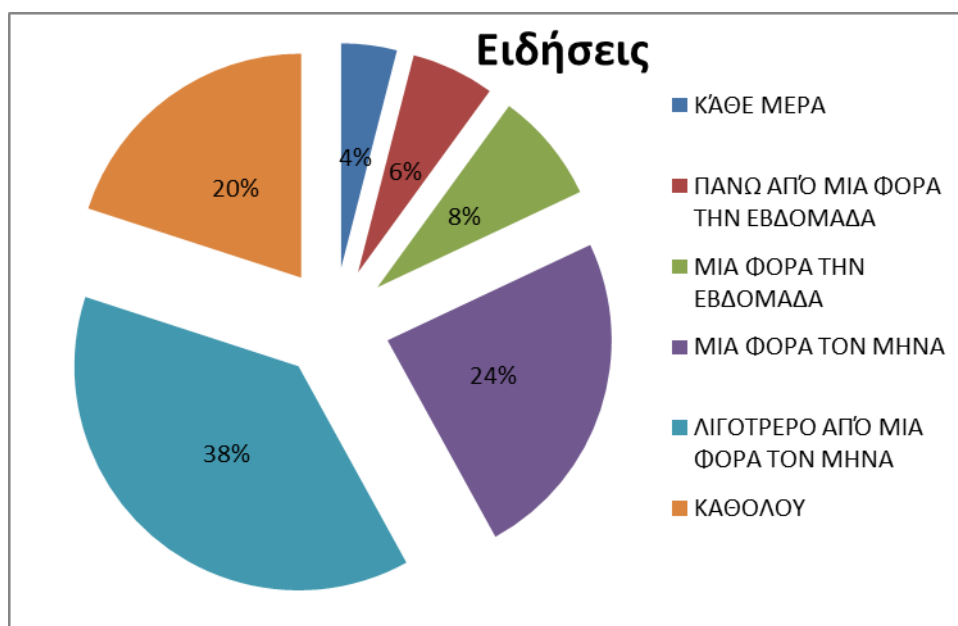
Εικόνα 5. 9. Διαδικτυακά Παιχνίδια

Εικόνα 5. 10. Μουσική

Εικόνα 5. 11. Ανταλλαγή Αρχείων

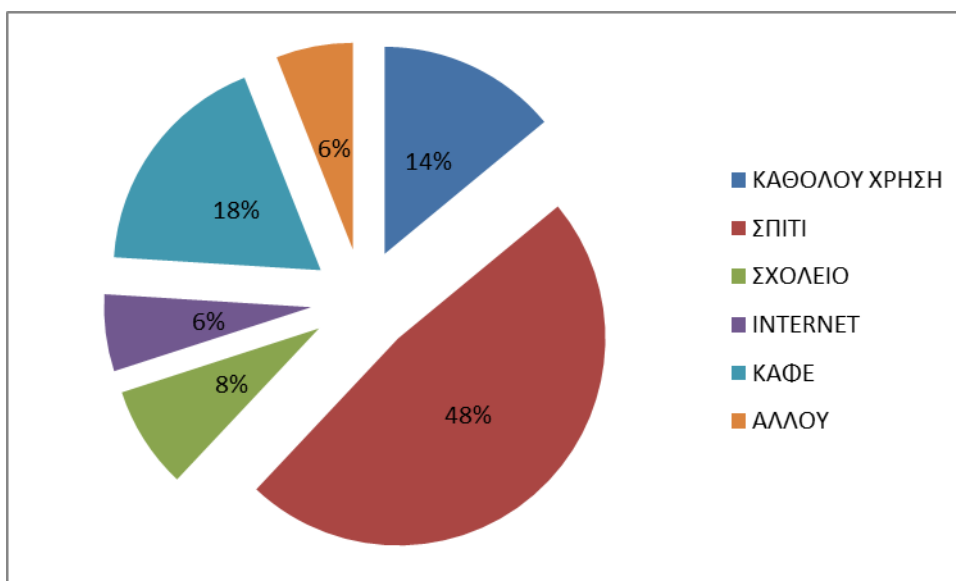
Εικόνα 5. 12. Ειδήσεις

ΕΡΩΤΗΣΗ 7. ΑΠΟ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΕΣΤΕ ΜΕ ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ:

Οι εναλλακτικές απαντήσεις που δόθηκαν είναι:

1. Σπίτι	48%
2. Σχολείο	8%
3. Internet – Cafe	6%
4. Καφετέρια (μέσω κινητού)	18%

- 5. Άλλου 6%
- 6. Καθόλου χρήση 14%

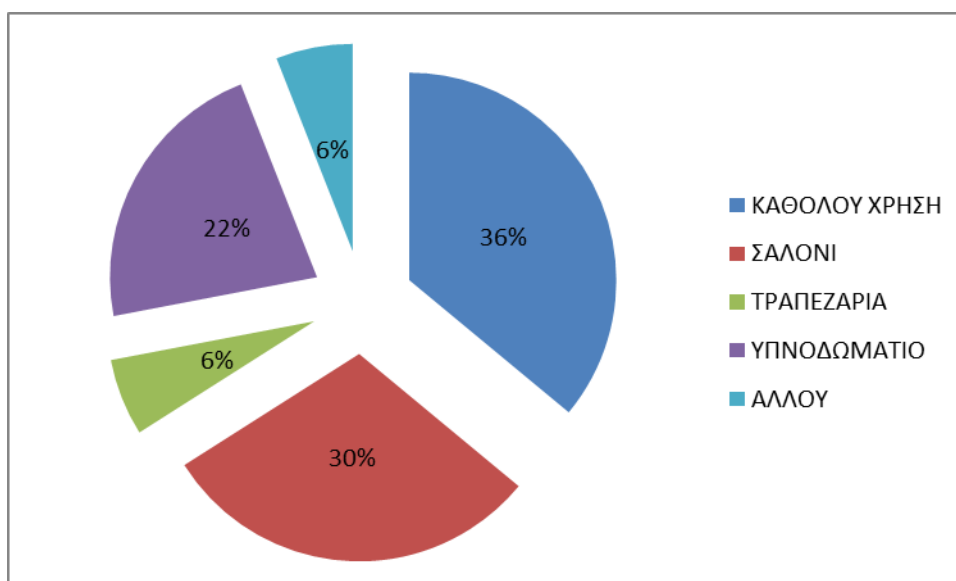

Εικόνα 5. 13. Σύνδεση στο Διαδίκτυο

ΕΡΩΤΗΣΗ 8. ΑΝ ΣΕΡΦΑΡΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΠΙΤΙ, Ο ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ:

Οι εναλλακτικές απαντήσεις που δόθηκαν είναι:

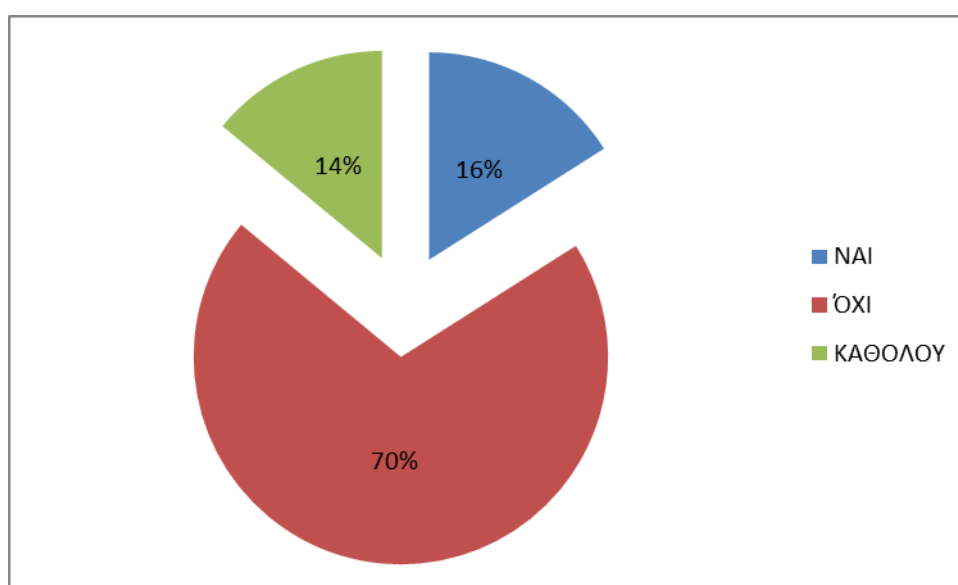
- 1. Σαλόνι 30%
- 2. Τραπεζαρία 6%
- 3. Υπνοδωμάτιο 22%
- 4. Άλλου 6%
- 5. Καθόλου χρήση 36%

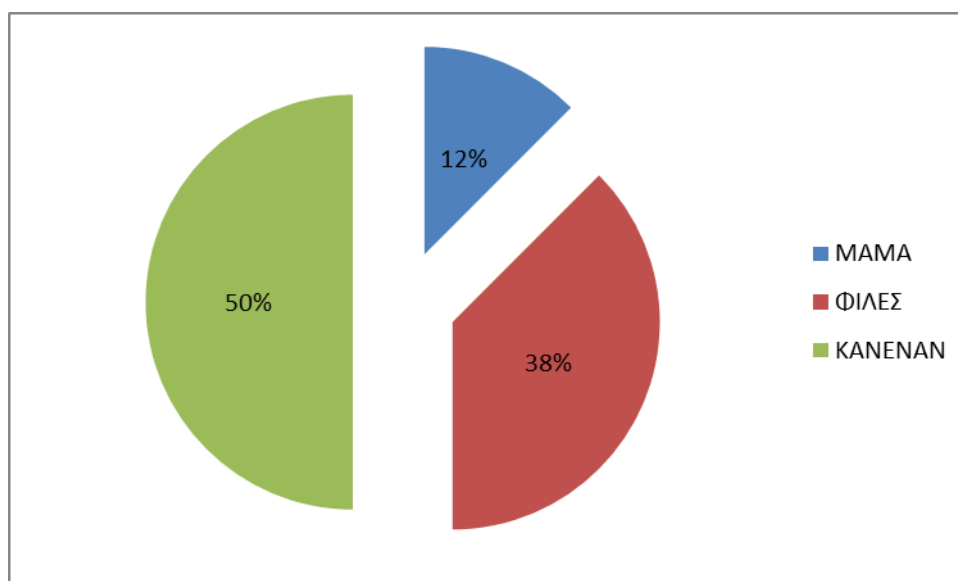
Εικόνα 5. 14. Που βρίσκεται ο Η/Υ

ΕΡΩΤΗΣΗ 9. ΣΕ ΕΧΕΙ ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΕΙ ΚΑΠΟΙΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ, ΑΝ ΝΑΙ, ΤΟ ΕΙΠΕΣ ΣΕ ΚΑΠΟΙΟΝ:

Οι απαντήσεις που μπορέσουν να δοθούν είναι ΝΑΙ, ΟΧΙ και ΚΑΘΟΛΟΥ (όπως έχουμε αναφέρει και προηγουμένως είναι το ποσοστό του δείγματος όπου δεν χρησιμοποιεί καθόλου ηλεκτρονικό υπολογιστή και internet). Στην περίπτωση που δόθηκε η απάντηση ΝΑΙ, οι μαθητές ήταν υποχρεωμένοι να απαντήσουν στο δεύτερο σκέλος της ερώτησης, η οποία αναφέρει αν η παρενόχληση που δέχτηκε ο μαθητής – μαθήτρια, την εκμυστηρεύτηκε σε κάποιον. Οι απαντήσεις που πήραμε φαίνονται στον πίνακα 5.16 και είναι οι ΜΑΜΑ, ΦΙΛΕΣ και τέλος στον ΚΑΝΕΝΑΝ. Αποτελούν ως ποσοστό το 100% της απάντησης ΝΑΙ.

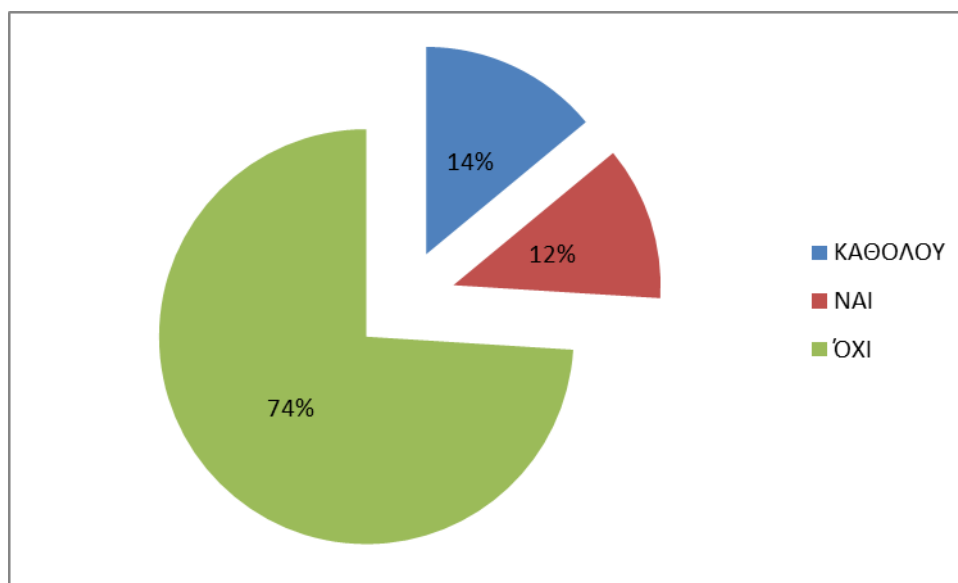

Εικόνα 5. 15. Υπάρχει παρενόχληση μέσω Διαδικτύου

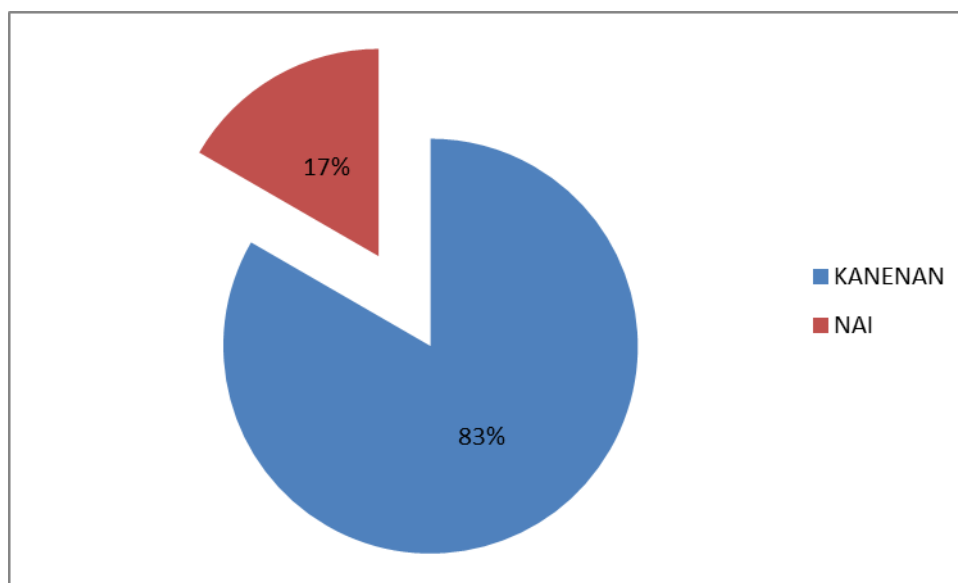
Εικόνα 5. 16. Σε ποιον έχει γίνει αναφορά παρενόχλησης

ΕΡΩΤΗΣΗ 10. ΕΧΕΙΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙ ΠΟΤΕ ΚΑΠΟΙΟΝ ΠΟΥ ΓΝΩΡΙΣΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΑΠΟ ΚΟΝΤΑ, ΑΝ ΝΑΙ, ΠΗΓΕΣ ΜΟΝΟΣ / Η ή ΠΗΡΕΣ ΚΑΠΟΙΟΝ ΜΑΖΙ ΣΟΥ:

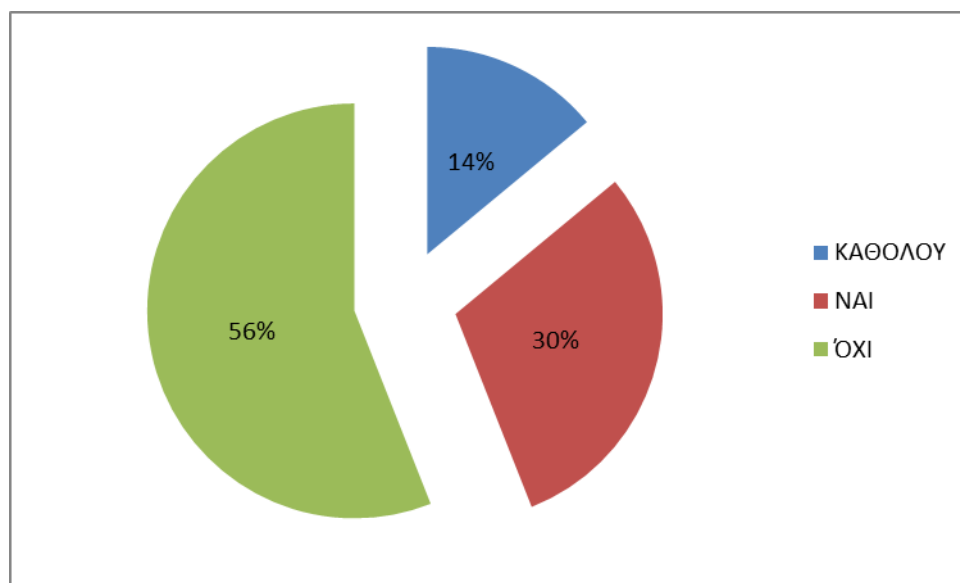
Εικόνα 5. 17. Συνάντηση ή όχι με κάποιον "φίλο" μέσω διαδικτύου

Από το πίνακα 5.17 το ποσοστό του ΝΑΙ που αντιστοιχεί στο 12%, στον πίνακα 5.18 πλέον αποτελεί το 100% με σκοπό να δούμε κατά πόσο ο ερωτηθέντας πήρε κάποιον μαζί του στο ραντεβού ή πήγες μόνος. Παρατηρούμε τη μεγάλη διαφορά που υπάρχει. Το 83% δεν πήρε κάποιον φίλο / η, γονέα, αδερφό / η μαζί του.

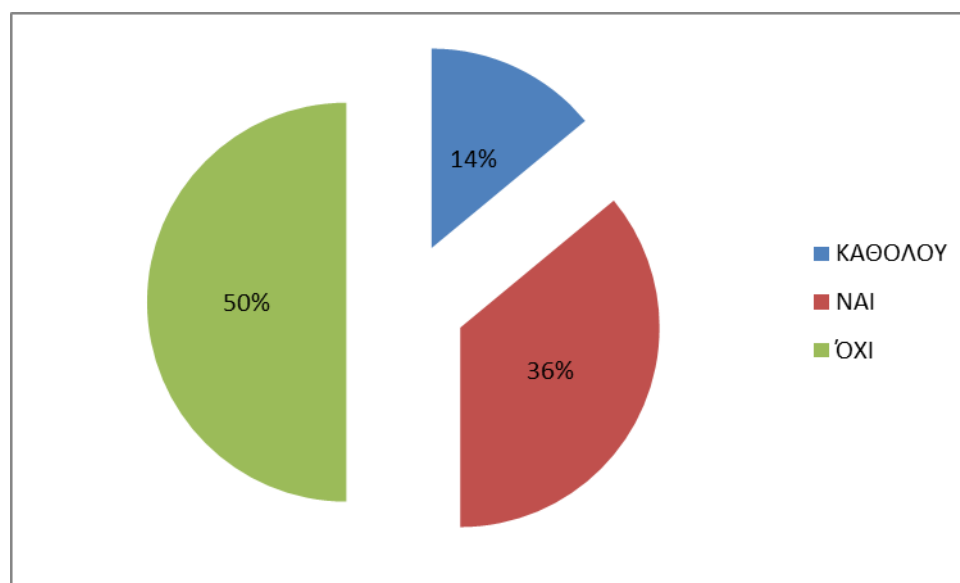
Εικόνα 5. 18. Μόνος ή όχι

ΕΡΩΤΗΣΗ 11. ΕΧΕΙΣ ΔΩΣΕΙ ΠΟΤΕ ΚΑΠΟΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΕ ΚΑΠΟΙΟΝ ΠΟΥ ΓΝΩΡΙΣΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ:

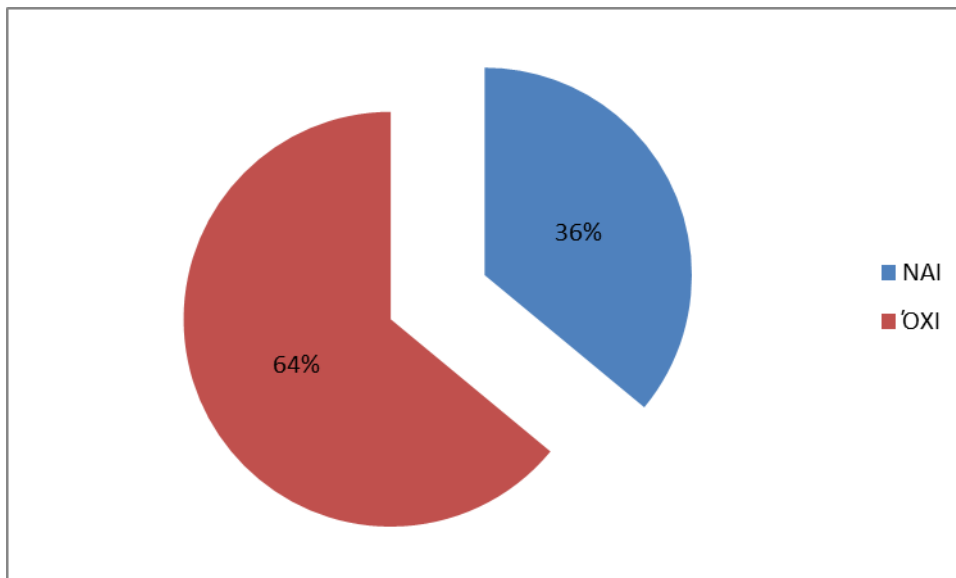
Εικόνα 5. 19. Παροχή προσωπικών στοιχείων σε κάποιον διαδικτυακό φίλο

ΕΡΩΤΗΣΗ 12. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΕΙΤΕ – ΣΥΖΗΤΑΤΕ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΑΣ ΠΟΥ ΕΧΕΤΕ ΜΕ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ ΣΑΣ:

Εικόνα 5. 20. Συζήτηση προβλημάτων με γονείς

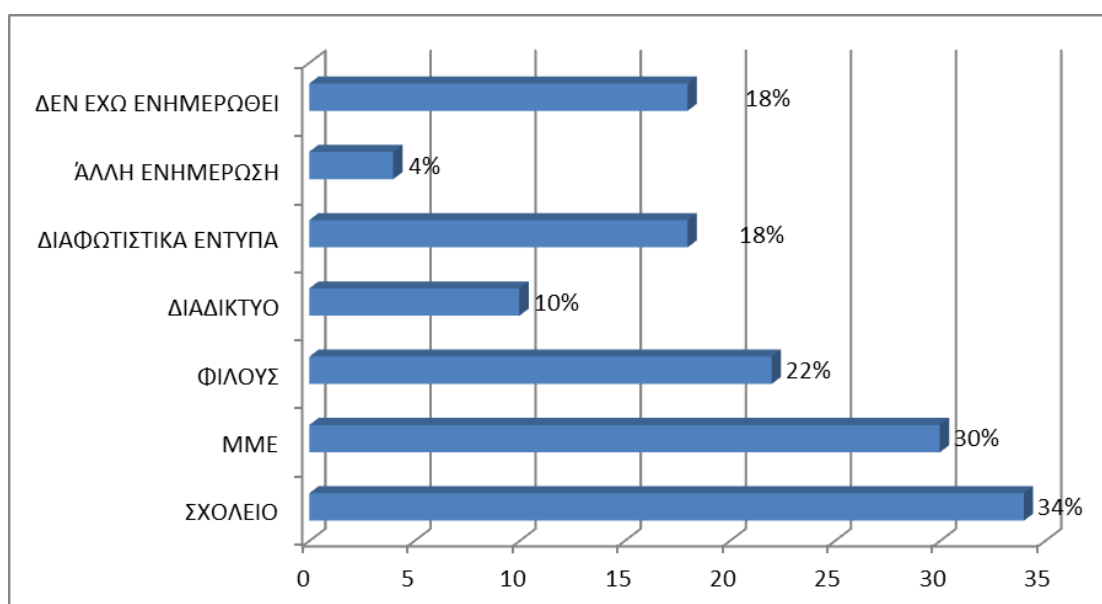
Η απάντηση ΟΧΙ, από τον πίνακα 5.20 αποτελεί το 100% του δείγματος (στον πίνακα 5.21) με σκοπό να βγάλουμε κατά πόσο κάποιος νέος εμπιστεύεται πιο εύκολα κάποιον ξένο μέσω του διαδικτύου παρά κάποιον δικό του άνθρωπο. Το ΝΑΙ, αντιστοιχεί στην απάντηση ΕΥΚΟΛΑ ΕΜΠΙΣΤΕΥΟΜΑΙ ΚΑΠΟΙΟΝ ΑΓΝΩΣΤΟ ΜΕΣΩ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ (36%) ενώ το ΟΧΙ σημαίνει ΟΤΙ ΔΕΝ ΣΥΖΗΤΑΕΙ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΜΕ ΚΑΝΕΝΑΝ (64%).

Εικόνα 5. 21. Εμπιστοσύνη σε κάποιον ξένο ή όχι

ΕΡΩΤΗΣΗ 13. ΑΠΟ ΠΟΥ ΕΧΕΤΕ ΕΝΗΜΕΡΩΘΕΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ:

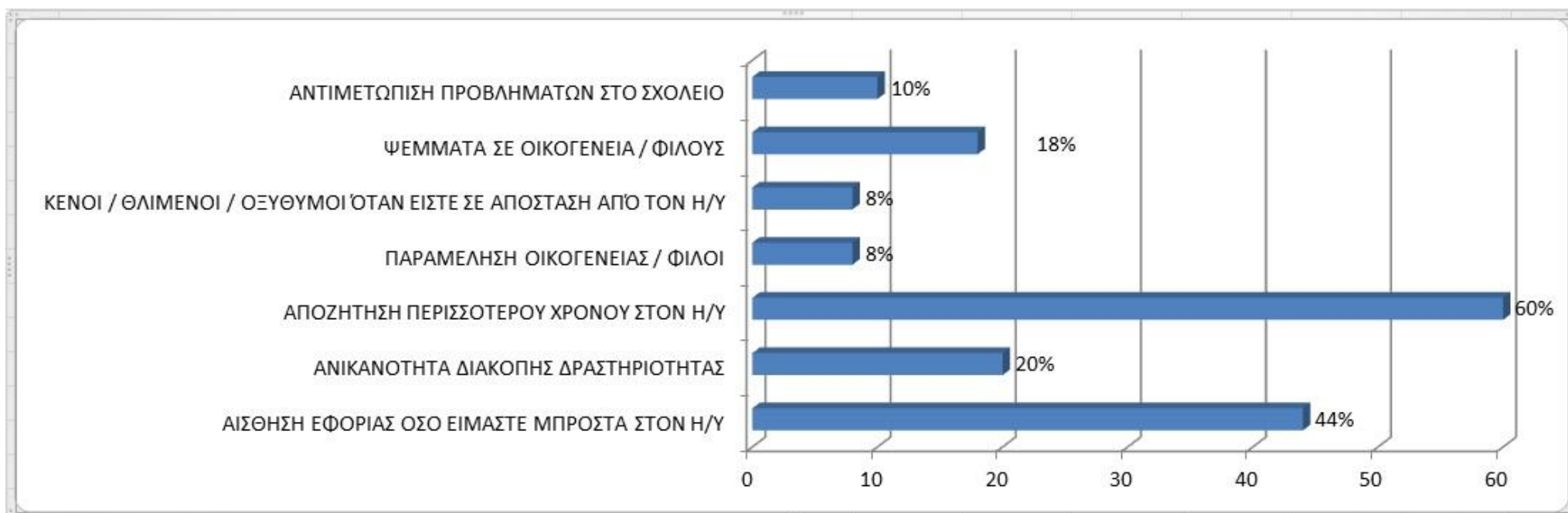
Στην ερώτηση αυτή ο ερωτηθέντας είχε την δυνατότητα να κυκλώσει περισσότερες από μια απαντήσεις, όπως φανερώνει και ο πίνακας 5.22. Το μεγαλύτερο ποσοστό απάντησε πως έχει ενημερωθεί μέσω του σχολείου – καθηγητών (34%). Υπάρχει όμως και ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό (18%), το οποίο δεν έχει καμία ενημέρωση.

Εικόνα 5. 22. Ποσοστό ενημέρωσης για την ασφάλεια - κινδύνους διαδικτύου

ΕΡΩΤΗΣΗ 14. ΕΧΕΤΕ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙ ΣΤΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΣΑΣ ΚΑΠΟΙΟ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ:

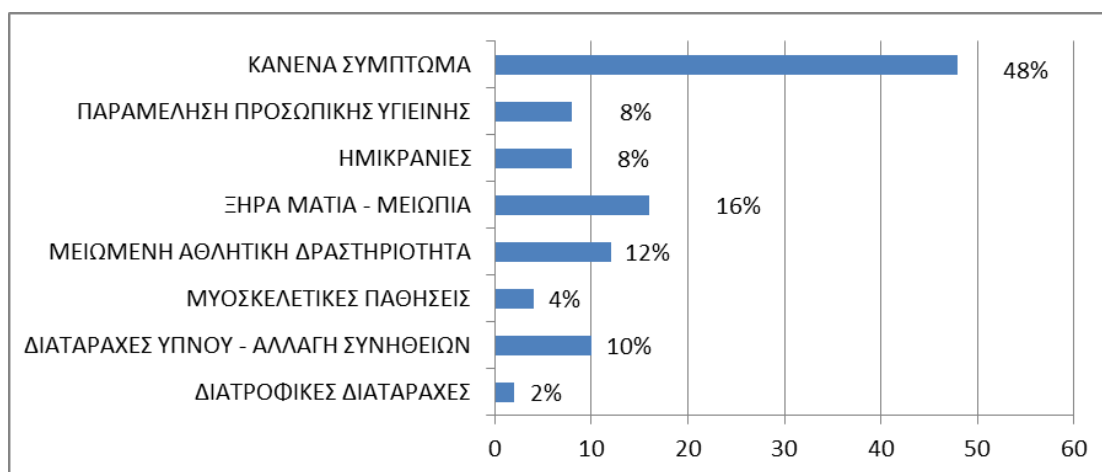
Στην ερώτηση αυτή παρατηρούμε πως επικρατεί η ανάγκη των παιδιών της αναζήτησης όλο και περισσότερο χρόνου ενασχόλησης με τον Ηλεκτρονικό Υπολογιστή (60%) μέσω διάφορων δραστηριοτήτων όπως έχουν αναφερθεί και σε παραπάνω ερώτηση. Και σε αυτή την ερώτηση ο ερωτηθέντας είχε τη δυνατότητα απάντησης περισσότερων της μίας επιλογής.

Εικόνα 5. 23. Ψυχολογικά συμπτώματα στη συμπεριφορά των παιδιών (κρίση των ιδίων)

ΕΡΩΤΗΣΗ 15. ΕΧΕΤΕ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙ ΣΤΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΣΑΣ ΚΑΠΟΙΟ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΣΩΜΑΤΙΚΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ:

Και σε αυτή την ερώτηση ο ερωτηθέντας είχε τη δυνατότητα απάντησης περισσότερων της μίας επιλογής. Όπως παρατηρούμε σύμφωνα πάντα με την κρίση των παιδιών, το μεγαλύτερο ποσοστό (48%) θεωρεί – πιστεύει πως δεν έχουν κάποιο από τα ακόλουθα συμπτώματα. Παρακάτω θα δούμε σε σύγκριση με την ίδια ερώτηση που απαντήθηκε από τους γονείς κατά πόσο τα αποτελέσματα αυτά συμφωνούν.

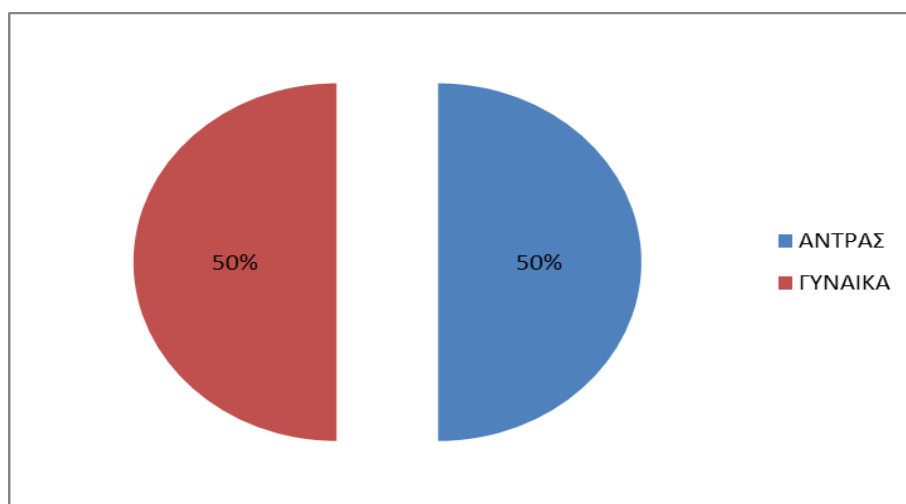

Εικόνα 5. 24. Σωματικά συμπτώματα στην συμπεριφορά τους (κρίση των ιδίων)

5.3.2. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ – ΓΟΝΕΙΣ

ΕΡΩΤΗΣΗ 1. ΦΥΛΟ:

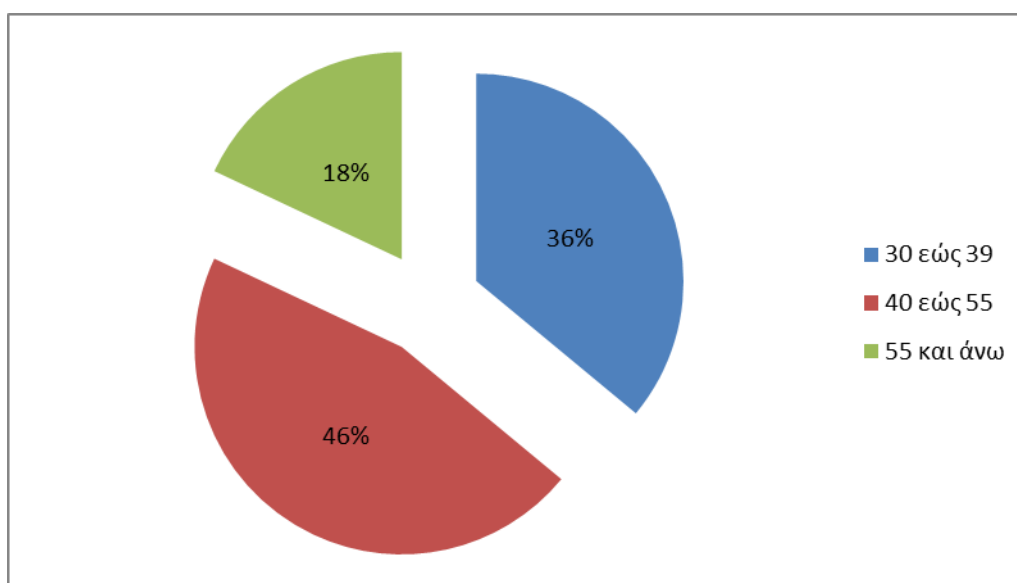
Ο πίνακας 5.25 μας παρουσιάζει το ποσοστό των αντρών και των γυναικών (γονέων) που έλαβαν μέρος στην έρευνα.

Εικόνα 5. 25. Ποσοστό αντρών - γυναικών (γονείς)

ΕΡΩΤΗΣΗ 2. ΗΛΙΚΙΑ:

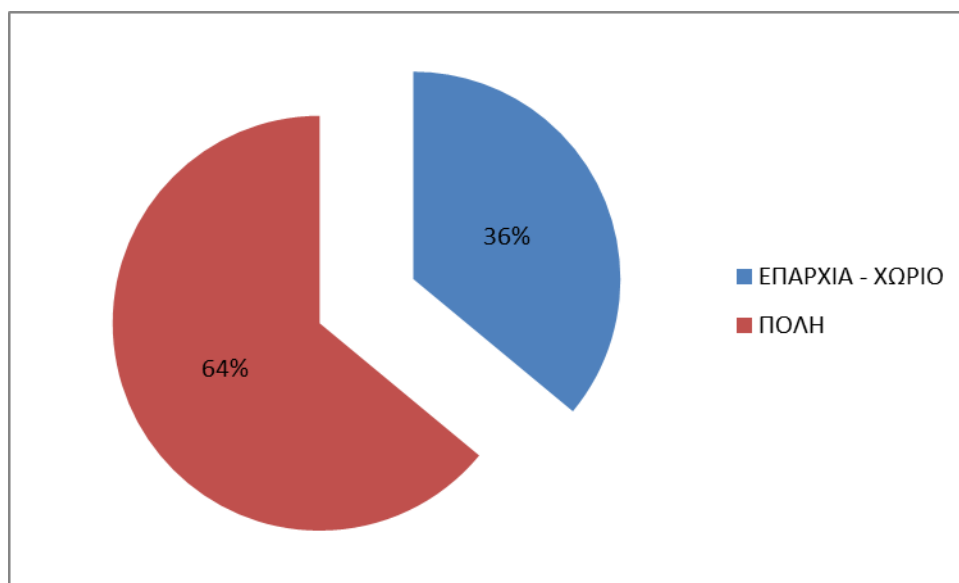
Στην έρευνα μας χωρίσαμε τα άτομα που έλαβαν μέρος σε τρεις (3) διαφορετικές κατηγορίες, οι οποίες είναι από 30 – 39 (36%), 40 – 55 (46%) και τέλος 55 και άνω χρονών (18%).

Εικόνα 5. 26. Ηλικία γονέων

ΕΡΩΤΗΣΗ 3. ΤΟΠΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ:

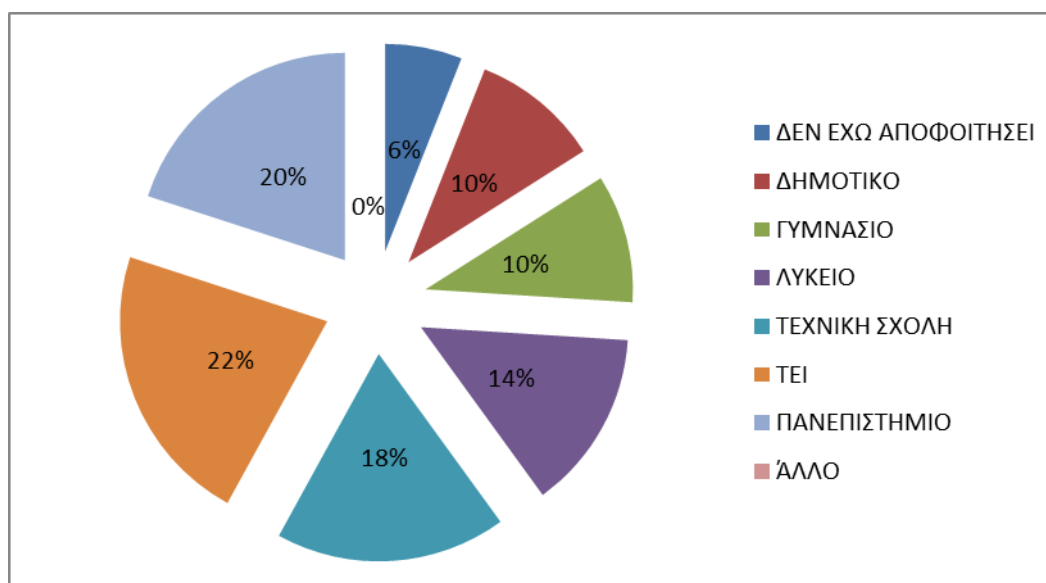
Το **36%** του συνόλου κατοικεί στις επαρχιακές περιοχές του Νομού Ηρακλείου και το υπόλοιπο ποσοστό **64%**, κατοικεί στη πόλη.

Εικόνα 5. 27. Τόπος κατοικίας

ΕΡΩΤΗΣΗ 4. ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ:

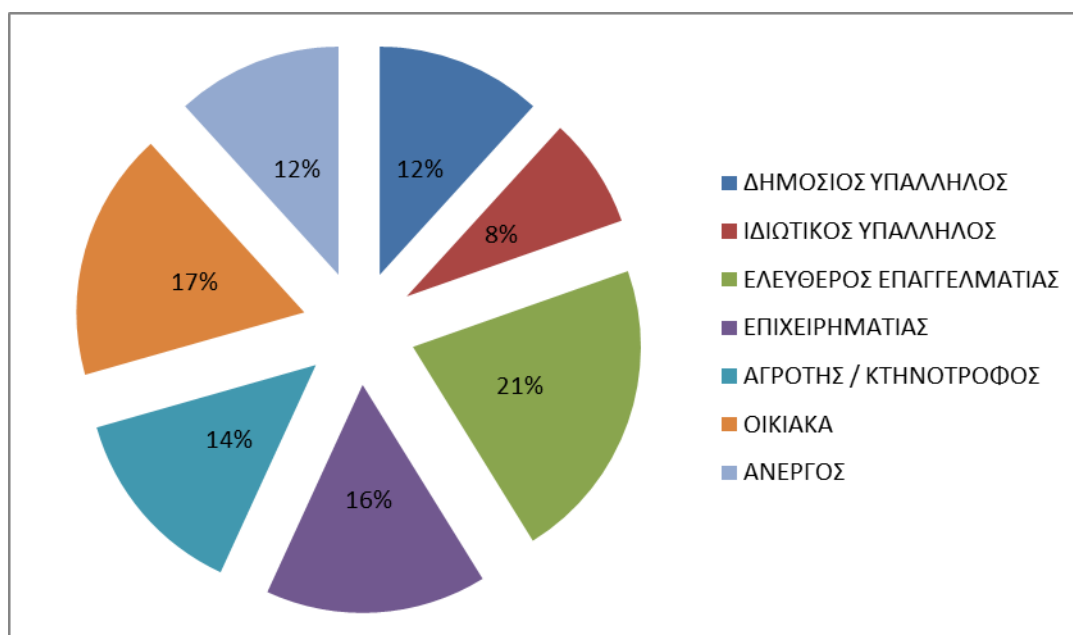
Μία άλλη ερώτηση του ερωτηματολογίου είναι το μορφωτικό επίπεδο, όπως παρατηρούμε και στον πίνακα 5.28. Οι κατηγορίες μας είναι οι μη απόφοιτοι, απόφοιτοι δημοτικού, γυμνασίου, λυκείου, τεχνικής σχολής, ΑΕΙ, ΤΕΙ και τέλος υπάρχει και η κατηγορία Άλλο στην οποία ο καθένας μας δήλωνε τι ακριβώς έχει σπουδάσει ή εκπαιδευτεί.

Εικόνα 5. 28. Μορφωτικό επίπεδο

ΕΡΩΤΗΣΗ 5. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ:

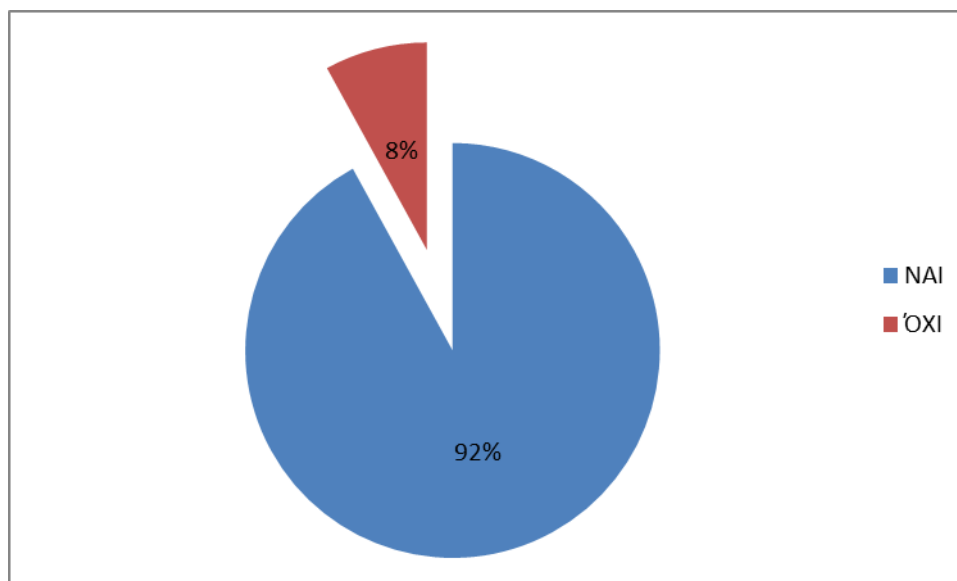
Στον παρακάτω πίνακα 5.29 παρατηρούμε τι επαγγέλλονται οι άνθρωποι που έλαβαν μέρος στην έρευνα μας.

Εικόνα 5. 29. Επάγγελμα

ΕΡΩΤΗΣΗ 6. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΕΙΤΕ – ΣΥΖΗΤΑΤΕ ΜΕ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΑΣ:

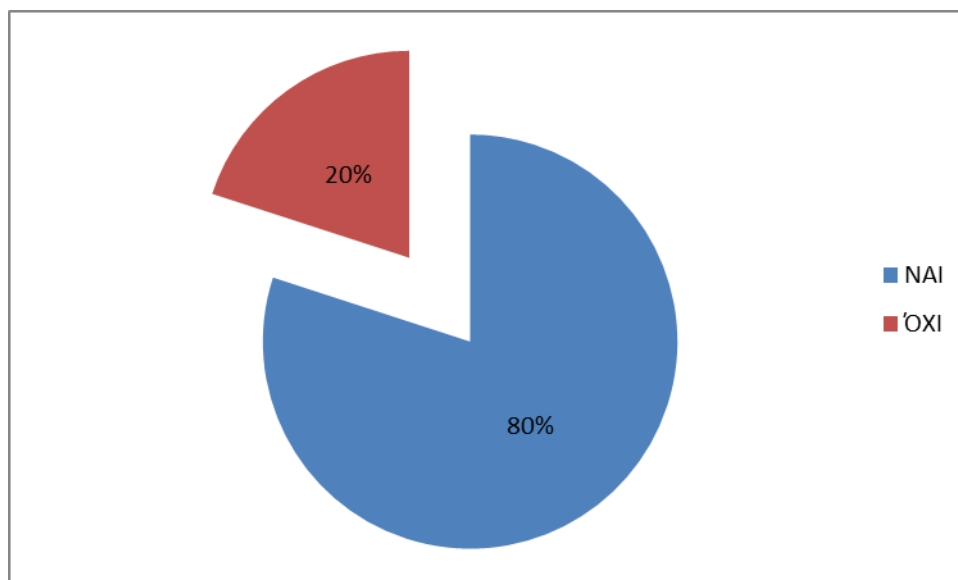
Στον πίνακα 5.30 φαίνεται πως το μεγαλύτερο ποσοστό των γονιών επικοινωνεί με τα παιδιά μου με ποσοστό 92%.

Εικόνα 5. 30. Ύπαρξη επικοινωνίας με τα παιδιά τους

ΕΡΩΤΗΣΗ 7. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΑΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ (ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ) ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΑ:

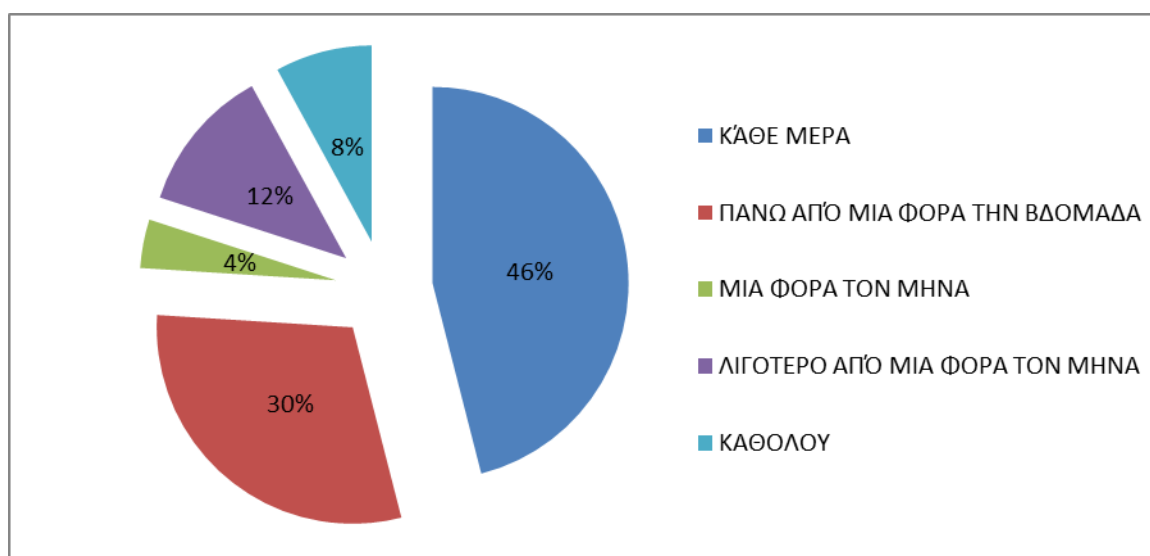
Στον πίνακα 5.31 φαίνεται πως το μεγαλύτερο ποσοστό των γονιών ελέγχει τη χρήση του υπολογιστή – διαδικτύου από τα παιδιά μου με ποσοστό 80%.

Εικόνα 5. 31. Ελεγχόμενη χρήση του διαδικτύου από γονείς

ΕΡΩΤΗΣΗ 8. ΠΟΣΟ ΣΥΧΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ:

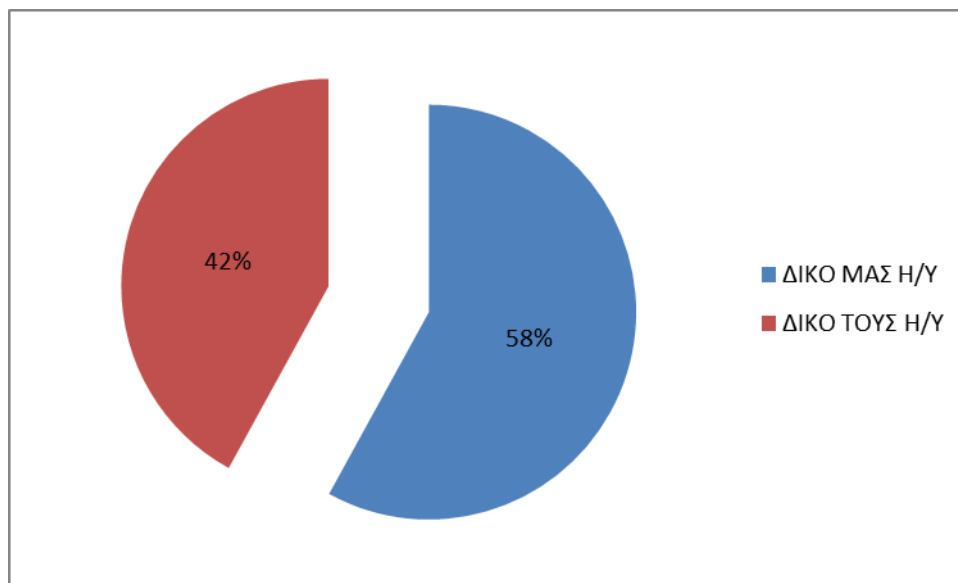
Έχουμε 5 διαφορετικές απαντήσεις, οι οποίες είναι κάθε μέρα, πάνω από μια φορά την εβδομάδα, μια φορά τον μήνα, λιγότερο από μια φορά τον μήνα, καθόλου.

Εικόνα 5. 32. Πόσο συχνά γίνεται χρήση του διαδικτύου

ΕΡΩΤΗΣΗ 9. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΑΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝ ΤΟΝ ΔΙΚΟ ΣΑΣ ή ΔΙΚΟ ΤΟΥΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ:

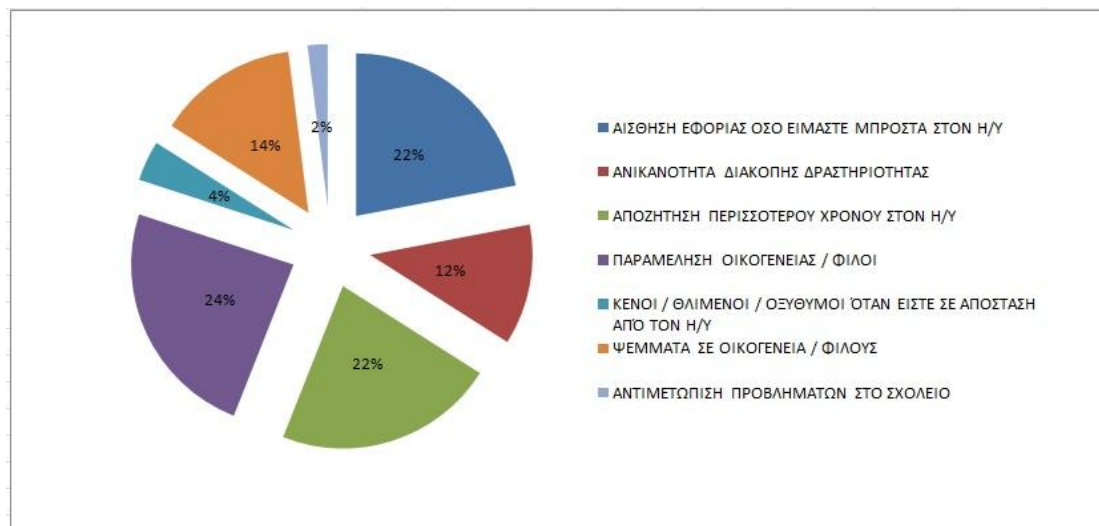
Στον πίνακα 5.33 φαίνεται πως η διαφορά είναι σημαντική αλλά όχι και τόσο όσο να μπορεί να γίνει ελεγχόμενη η χρήση του διαδικτύου από τους γονείς.

Εικόνα 5. 33. Χρήση προσωπικού υπολογιστή από τα παιδιά ή όχι

ΕΡΩΤΗΣΗ 10. ΕΧΕΤΕ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙ ΣΤΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΟΥΣ ΚΑΠΟΙΟ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ:

Σε αυτή την ερώτηση ο ερωτηθέντας είχε τη δυνατότητα απάντησης περισσότερων της μίας επιλογής. Στην ερώτηση αυτή παρατηρούμε πως οι γονείς έχουν διαπιστώσει διαφορετικά ψυχολογικά συμπτώματα σε σχέση με αυτό που επικρατεί βάση της αντίληψης των παιδιών τους. Παρατίθεται συγκριτικός πίνακας ποσοστών.

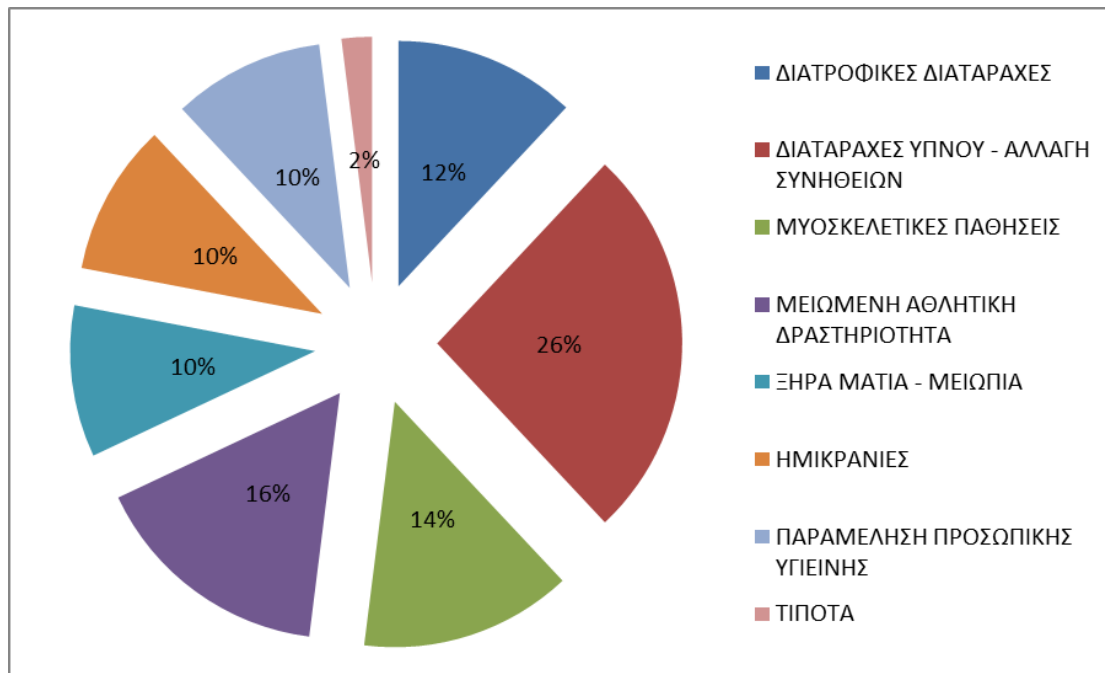
Εικόνα 5. 34. Ποσοστό ψυχολογικών συμπτωμάτων

A/A	ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ	ΓΟΝΕΙΣ	ΠΑΙΔΙΑ
1	ΑΙΣΘΗΣΗ ΕΦΟΡΙΑΣ ΟΣΟ ΕΙΜΑΣΤΕ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟΝ Η/Υ	22%	44%
2	ΑΝΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΔΙΑΚΟΠΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	12%	20%
3	ΑΠΟΖΗΤΗΣΗ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΣΤΟΝ Η/Υ	22%	60%
4	ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ / ΦΙΛΟΙ	24%	8%
5	ΚΕΝΟΙ / ΘΛΙΜΕΝΟΙ / ΟΞΥΘΥΜΟΙ ΟΤΑΝ ΕΙΣΤΕ ΣΕ ΑΠΟΣΤΑΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ Η/Υ	4%	8%
6	ΨΕΜΜΑΤΑ ΣΕ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ / ΦΙΛΟΥΣ	14%	18%
7	ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	2%	10%

Εικόνα 5. 35. Συγκριτικός πίνακας ποσοστού ψυχολογικών συμπτωμάτων μεταξύ γονέων – παιδιών

ΕΡΩΤΗΣΗ 11. ΕΧΕΤΕ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙ ΣΤΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΟΥΣ ΚΑΠΟΙΟ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΣΩΜΑΤΙΚΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ:

Και σε αυτή την ερώτηση ο ερωτηθέντας είχε τη δυνατότητα απάντησης περισσότερων της μίας επιλογής. Στην ερώτηση αυτή παρατηρούμε πως οι γονείς έχουν διαπιστώσει διαφορετικά σωματικά συμπτώματα σε σχέση με αυτό που επικρατεί βάση της αντίληψης των παιδιών τους. Παρατίθεται συγκριτικός πίνακας ποσοστών. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η κατηγορία «ΤΙΠΟΤΑ – ΚΑΝΕΝΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑ». Ποσοστό 48% από τα παιδιά απάντησαν ότι δεν έχουν παρουσιάσει κάποιο από τα προαναφερόμενα συμπτώματα, ενώ αντίστοιχα ένα μικρό ποσοστό των γονέων απάντησε πως τα παιδιά τους δεν έχουν παρουσιάσει ΤΙΠΟΤΑ, της τάξης του 2%.

Εικόνα 5. 36. Ποσοστό σωματικών συμπτωμάτων

Α/Α	ΣΩΜΑΤΙΚΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ	ΓΟΝΕΙΣ	ΠΑΙΔΙΑ
1	ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ	12%	2%
2	ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΥΠΝΟΥ - ΑΛΛΑΓΗ ΣΥΝΗΘΕΙΩΝ	26%	10%
3	ΜΥΟΣΚΕΛΕΤΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ	14%	4%
4	ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	16%	12%
5	ΞΗΡΑ ΜΑΤΙΑ - ΜΕΙΩΠΙΑ	10%	16%
6	ΗΜΙΚΡΑΝΙΕΣ	10%	8%
7	ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ	10%	8%
8	ΤΙΠΟΤΑ – ΚΑΝΕΝΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑ	2%	48%

Εικόνα 5. 37. Συγκριτικός πίνακας ποσοστού σωματικών συμπτωμάτων μεταξύ των γονέων – παιδιών

5.4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Τα παιδιά σήμερα σερφάρουν στο διαδίκτυο δαπανώντας υπερβολικό χρόνο και απομακρύνονται επικοινωνιακά από την οικογένεια. Μέσω διαδικτύου δημιουργείται μια εικονική πραγματικότητα στην οποία και συμμετέχουν, προσπαθώντας με αυτόν τον τρόπο να καλυφθούν συναισθηματικά.

Είναι εμφανές ότι η τηλεόραση και το διαδίκτυο εξασκούν μεγάλη επιρροή στην κοινωνία μας. Τα παιδιά, που ακόμα δεν έχουν αναπτύξει την προσωπικότητα τους και τον κοινωνικό τους χαρακτήρα γίνονται επιρρεπείς, λόγω της ιδιαιτερότητας της ηλικίας τους επηρεάζονται ευκολότερα. Θέτοντας ένα παράδειγμα είναι πιο εύκολο να αντιληφθούμε το πόσο εύκολα τα παιδιά υιοθετούν πρότυπα αυτών που θαυμάζουν. Ένας γνωστός σταρ πρωταγωνιστεί σε διαφημιστικό να καπνίζει συγκεκριμένη μάρκα τσιγάρου και να πίνει συγκεκριμένη μάρκα ούισκι, τότε ο νέος – έφηβος επειδή έχει εξιδανικεύσει τον συγκεκριμένο σταρ, ταυτίζεται πολύ πιο εύκολα από έναν ενήλικο στη συγκεκριμένη συμπεριφορά, την οποία θα μιμηθεί και θα την αναπαραγάγει. Κάτι παρόμοιο συμβαίνει με διάφορες διαφημίσεις και έργα που προβάλλουν βία.

Στην έρευνα μας, παρατηρήσαμε ένα πολύ μικρό ποσοστό (14%), το οποίο δεν χρησιμοποιεί καθόλου το διαδίκτυο. Αυτό προφανώς οφείλεται είτε στην πειθαρχία των γονέων ή ακόμα και στην οικονομική δυσκολία που μαστίζει πολλές οικογένειες με αποτέλεσμα να μην υπάρχει η δυνατότητα αγοράς ηλεκτρονικού υπολογιστή και σύνδεσης σε κάποιο δίκτυο υπηρεσιών. Παρατηρούμε επίσης πως από τα άτομα που γίνεται χρήση αυτού του εργαλείου, υπάρχει η έντονη καθημερινή επισκεψιμότητα στα δίκτυα κοινωνικής δικτύωσης (π.χ. Facebook), μέσα από το οποίο *‘γίνεσαι φίλος’* και με άτομα τα οποία πιθανόν δεν γνωρίζεις ή ακόμα κρύβονται πίσω από εικονικά στοιχεία και μία ψεύτικη – ελκυστική φωτογραφία. Το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος μας χρησιμοποιεί τον υπολογιστή από το σπίτι (48%), ενώ υπάρχει και το ποσοστό (18%), το οποίο επισκέπτεται το διαδίκτυο μέσω κάποιας καφετέριας.

Σημαντικό σημείο που πρέπει να αναφέρουμε είναι υπάρχει ένα πολύ μικρό ποσοστό στο δείγμα μας, το οποίο έχει υποστεί κάποιου είδους παρενόχληση (16%). Όμως από αυτό το ποσοστό, μόλις το 50% δεν ανέφερε το γεγονός σε κανέναν, είτε σε φίλο, είτε σε οικογενειακό μέλος. Το 12% των παρενοχλημένων ατόμων αποφάσισε να εμπιστευτεί την μητέρα της οικογένειας αναφέροντας το περιστατικό. Και το υπόλοιπο 38% το εμπιστεύτηκε σε φίλες – ους. παρατηρούμε πως δύσκολο

αποκαλύπτει ένας έφηβος κάποιο τέτοιο γεγονός και αυτό συνήθως οφείλεται στην ντροπή και το φόβο που νιώθει. Αν όμως θέλει σε κάποιον να μιλήσει, θα προτιμήσει κάποιο φιλικό πρόσωπο της ηλικίας του παρά κάποιο οικογενειακό μεγαλύτερο άτομο. Διαπιστώνουμε το πόσο λάθος είναι αυτή η κίνηση διότι οι έφηβοι – παιδιά δεν έχουν την ικανότητα ούτε την κρίση να δουν το τι είναι λάθος και τι σωστό.

Παρατηρούμε επίσης ένα ποσοστό (12%) μπαίνει στο ρίσκο, παίρνει την απόφαση να συναντηθεί με κάποιον εντελώς άγνωστο του που έχει γνωρίσει μέσω του διαδικτύου. Αναφορά γίνεται στο γεγονός, πως μόλις το συντριπτικό ποσοστό του 83% από το αναφερόμενο ποσοστό (12%) αποφασίζει να πάει μόνο του στο ραντεβού. Ενώ το υπόλοιπο ποσοστό, πιθανότατα λόγω φόβου, παίρνει κάποιον φίλο – συγγενικό πρόσωπο μαζί του.

Τα προσωπικά σου δεδομένα είναι όλες οι πληροφορίες που αναφέρονται σε σένα. Είναι το όνομά σου, η διεύθυνσή σου, ο αριθμός του κινητού σου, το σχολείο στο οποίο πηγαίνεις, τα μέρη όπου ταξιδεύεις κτλ. Διατηρώντας τον έλεγχο των προσωπικών σου δεδομένων, διατηρείς και τον έλεγχο της ιδιωτικής σου ζωής. Αν δεν προσέξεις πώς και πού τα δημοσιοποιείς ή αν πέσουν σε λάθος χέρια, τα προσωπικά σου δεδομένα μπορούν να χρησιμοποιηθούν από κάποιους για να σε δυσφημίσουν ή να σε φέρουν σε δύσκολη θέση, αποκαλύπτοντας ιδιωτικές σου στιγμές, δημιουργώντας μελλοντικά πολλά σε σπουδές, δουλεία κτλ. Στην έρευνα μας το σημαντικό 30% ποσοστό έχει ήδη δώσει τα προσωπικά του στοιχεία σε αγνώστους έχοντας την πλήρη άγνοια των συνεπειών αυτών. Τους παρέχουν μεγάλη εμπιστοσύνη και οι έφηβοι ανταποκρίνονται με μεγάλη ευκολία.

Όσον αφορά την ασφάλεια του διαδικτύου, οι έφηβοι έχουν πληροφορηθεί, όπως φαίνεται και στον πίνακα 5.22 από το σχολείο – καθηγητές με ποσοστό 38%, ενώ το 18% του δείγματος αναφέρει πως δεν έχει λάβει καμία πληροφόρηση – ενημέρωση. Οφείλουμε όλοι μας, από όποια θέση κι αν βρισκόμαστε, είτε γονέα, καθηγητή, συγγενικό ή φιλικό πρόσωπο της οικογένειας να προστατεύσουμε τα παιδιά μας από τους κινδύνους που κρύβει το διαδίκτυο και να είμαστε δίπλα τους με κάθε τρόπο.

Τέλος, παρατηρούμε πως υπάρχει μεγάλη διαφοροποίηση στα ψυχολογικά και σωματικά συμπτώματα που αντιλαμβάνεται το παιδί και ο γονέας σε σχέση με την συμπεριφορά των παιδιών. Παραθέτουμε ξανά τους συγκριτικούς πίνακες. Τα παιδιά αντιλαμβάνονται με ποσοστό 60% πως αποζητούν όλο και περισσότερο τη χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή και με 44% ότι αισθάνονται όμορφα όταν ασχολούνται με αυτόν. Ενώ αντίστοιχα οι γονείς έχουν προσέξει πως τα παιδιά τους έχουν

παρουσιάζει και επιπλέον ψυχολογικά συμπτώματα, όπως φαίνονται και στον παρακάτω πίνακα.

A/A	ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ	ΓΟΝΕΙΣ	ΠΑΙΔΙΑ
1	ΑΙΣΘΗΣΗ ΕΦΟΡΙΑΣ ΟΣΟ ΕΙΜΑΣΤΕ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟΝ Η/Υ	22%	44%
2	ΑΝΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΔΙΑΚΟΠΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	12%	20%
3	ΑΠΟΖΗΤΗΣΗ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΣΤΟΝ Η/Υ	22%	60%
4	ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ / ΦΙΛΟΙ	24%	8%
5	ΚΕΝΟΙ / ΘΛΙΜΕΝΟΙ / ΟΞΥΘΥΜΟΙ ΟΤΑΝ ΕΙΣΤΕ ΣΕ ΑΠΟΣΤΑΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ Η/Υ	4%	8%
6	ΨΕΜΜΑΤΑ ΣΕ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ / ΦΙΛΟΥΣ	14%	18%
7	ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	2%	10%

Όσον αφορά τα σωματικά συμπτώματα, τα παιδιά έχουν την αίσθηση πως δεν υπάρχει καμία αλλαγή στη ζωή τους και ότι δεν παρουσιάζουν κανένα σωματικό σύμπτωμα με το συντριπτικό ποσοστό του 48%. Παρατηρούμε αντίθετα πως οι παρατηρήσεις των γονέων επιμερίζονται σε όλα μας τις αναφορές με σημαντικότερη την δεύτερη απάντηση, διαταραχές ύπνου – αλλαγή συνηθειών, με ποσοστό 26%. Είναι προφανές ότι οι γονείς έχουν καλύτερη εικόνα όσον αφορά την συμπεριφορά των παιδιών τους.

A/A	ΣΩΜΑΤΙΚΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ	ΓΟΝΕΙΣ	ΠΑΙΔΙΑ
1	ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ	12%	2%
2	ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΥΠΝΟΥ - ΑΛΛΑΓΗ ΣΥΝΗΘΕΙΩΝ	26%	10%
3	ΜΥΟΣΚΕΛΕΤΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ	14%	4%
4	ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	16%	12%
5	ΞΗΡΑ ΜΑΤΙΑ - ΜΕΙΩΠΙΑ	10%	16%
6	ΗΜΙΚΡΑΝΙΕΣ	10%	8%
7	ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ	10%	8%
8	ΤΙΠΟΤΑ – ΚΑΝΕΝΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑ	2%	48%

Καταλήγοντας, οι γονείς, οι εκπαιδευτικοί, το κράτος θα πρέπει να κατευθύνουν τους εφήβους προς μια επικοινωνία μεταξύ τους και προς την κοινωνία. Επιπλέον θα πρέπει να τους περιβάλλει με αγάπη την οποία εν συνεχεία θα μεταφέρουν στους γύρω τους.

Θα πρέπει να εγκατασταθεί στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές των εφήβων, οι οποίοι βρίσκονται είτε στο σπίτι, είτε στο σχολείο και ακόμα περισσότερο σε όλα τα internet café, κάποιο σύστημα φιλτραρίσματος το οποίο θα μπλοκάρει την επικίνδυνη χυδαιολογία, την παιδική πορνογραφία και γενικά τη βία. Επίσης θα πρέπει να υπάρχει έλεγχος σε συνομιλίες των εφήβων με αγνώστους, γιατί αρκετές καταλήγουν σε επικίνδυνες καταστάσεις για τη σωματική και ψυχική τους ακεραιότητα.

Θα πρέπει να ενημερωθούν σχετικά με τους κινδύνους που διατρέχουν, όταν θα δώσουν τα προσωπικά τους στοιχεία και πληροφορίες και αν βάζουν φωτογραφίες τους στο διαδίκτυο. Επιπλέον θα πρέπει να είναι προσεκτικοί και να μην κλείνουν ραντεβού με αγνώστους.

Συνοψίζοντας, η έλλειψη διαπαιδαγώγησης και οριοθέτησης των παιδιών σχετικά με τη χρήση του διαδικτύου, οδηγεί στην ανάπτυξη ανεπιθύμητων συμπεριφορών όπως είναι η κατάχρηση, η εξάρτηση και ο εθισμός.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ – [Ε..]

- [E1]: Κιούπης Δ., *Ποινικό Δίκαιο και Internet*, Αθήνα: 1999.
- [E2]: Καράκωστας Ι., *Δίκαιο και internet*, (επιμ. Δημήτρης Πυργάκης), Αθήνα: 2001
- [E3]: Κορδάκη Μ, Λάσκαρης Α. *Σύγχρονες θεωρίες μάθησης και αξιολόγησης ολοκληρωμένων διαδικτυακών περιβαλλόντων διδασκαλίας και μάθησης*. Πρακτικά Εισηγήσεων του Πανελληνίου Συνεδρίου για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. Εκδόσεις Προπομπός, ΕΑΠ, Πάτρα, 2003:464–474
- [E4]: Λιναρδάτου, Χ. & Μανούσου Ευ., «*Η Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση σε άτομα κοινωνικά αποκλεισμένα, όπως οι κρατούμενοι. Μελέτη περίπτωσης: η εκπαίδευση των κρατούμενων στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο της Μ. Βρετανίας*». Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology. Volume 10, Number 1, 2014, Section One. Πηγή: <http://journal.openet.gr/index.php/openjournal/article/view/193/118> Τελευταία ανάκτηση: 30/01/2015)
- [E5]: Αλεξιάδης, Σ. (1989). *Εγκληματολογία*, Αθήνα: Σάκκουλα
- [E6]: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Μονάδα Εφηβικής Υγείας της Β' Παιδιατρικής Κλινικής (2011). *Αριάδνη: Πρόγραμμα Κατάρτισης Επαγγελματιών Ψυχικής Υγείας για το Φαινόμενο του «Εθισμού» των Εφήβων στο Διαδίκτυο καθώς και για τους Κινδύνους που Αντιμετωπίζουν τα Παιδιά και οι Εφηβοί από την Ανεξέλεγκτη Χρήση του Διαδικτύου*, Αθήνα: ΕΚΠΑ
- [E7]: Τσιάντης, Ι. (2007). *Πώς να μιλήσετε σε ένα παιδί για...*, Αθήνα: Ε.Χ.Τ.Π.Ε. /ΚΟΑΝ
- [E8]: Σφακιανάκης, Ε., Σιώμος, Κ., Φλώρος, Γ. (2012). *Εθισμός στο Διαδίκτυο και άλλες διαδικτυακές συμπεριφορές υψηλού κινδύνου*, Αθήνα: Α. Α. Λιβάνη
- [E9]: Νικολάου, Κ., (2013), *Ο έφηβος και το διαδίκτυο, ψυχικές διαταραχές και 'εθισμός' στο διαδίκτυο, ο ρόλος του γονέα και του σχολείου*, Τμήμα Αποκατάστασης Εξαρτημένων ΙΑΝΟΣ ΨΝΘ.
- [E10]: Λιανού, Κ., (2013). *Έγκλημα και διαδίκτυο*, Διπλωματική εργασία. Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Πηγή: <http://artemis-new.cslab.ece.ntua.gr:8080/jspui/bitstream/123456789/6573/1/DT2013-0020.pdf> Τελευταία πρόσβαση: 30/01/2015

[E11]: Βλαχόπουλος Κ.(2007), «Ηλεκτρονικό Έγκλημα-Μορφές, Πρόληψη, Αντιμετώπιση», Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ – [Ξ..]

[Ξ1]: Beard, (2005). *Internet addiction: A review of current assessment techniques and potential assessment questions*. CyberPsychology and Behavior. v8 i1. 7-14.

[Ξ2]: Douglas et al., (2008). *Internet addiction: Meta-synthesis of qualitative research for the decade 1996-2006*, Computers in Human Behaviour, v.24 n.6, p.3027-3044, September, 2008.

[Ξ3]: Morahan-Martin, (2005). *Internet abuse: addiction? Disorder? Symptom? Alternative explanations?*, Social Science Computer Review, v.23 n.1, p.39-48, Spring 2005. Nalwa K & Anand AP. *Internet addiction in students: a cause of concern*. Cyberpsychol Behav. 2003.

[Ξ4]: Shapira, N.A., Goldsmith, T.D., Keck, P.E., Khosla, U.M., & McElroy, M.L. (2000). *Psychiatric features of individuals with problematic Internet use*. Journal of Affective Disorders, 57, 267–272.

[Ξ5]: Anderson, K. J. (2001). *Internet use among college students: an exploratory study*. Journal of American College Health, 50(1), 21–26.

[Ξ6]: Bai, Y. M., Lin, C. C., & Chen, J. Y. (2001). *Internet addiction disorder among clients of a virtual clinic*. Psychiatric Services, 52(10), 1397

[Ξ7]: Žižek, S. (2010). Βία: Έξι λοξοί στοχασμοί,(Μτφ. Νεκτάριος Καλαϊτζής) Αθήνα: Scripta

ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ – [Ι..]

[1]: <http://el.wikipedia.org/>

[2]: <http://www.internetworldstats.com/stats.htm>

[I3]: <http://www.alexa.com/>

[I4]: <http://www.astynomia.gr/>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι – ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Α) ΝΟΜΟΣ 1805/88 (ΦΕΚ 199 Α΄ 31-12-1988): ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΟΥ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΜΗΤΡΩΟΥ, ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΗ ΑΛΛΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Αφορά τα εγκλήματα που διαπράττονται με ηλεκτρονικούς υπολογιστές (computer crimes) και στο βαθμό που τα προβλεπόμενα εγκλήματα (άρθρα 370B, 370Γ, 386Α) διαπράττονται και σε περιβάλλον Διαδικτύου (Internet), τότε τα άρθρα αυτά εφαρμόζονται και στις συγκεκριμένες περιπτώσεις. Στην ελληνική νομοθεσία όμως, δεν υπάρχει νόμος που να αναφέρεται αποκλειστικά σε θέματα Διαδικτύου και να ρυθμίζει τη συμπεριφορά των χρηστών του Διαδικτύου από άποψη Ποινικού Δικαίου. Η Ελλάδα συνεργάζεται με τα άλλα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αντιμετώπιση των σχετικών θεμάτων.

Τέθηκε σε ισχύ το Π.Δ. 47/2005, από την Α.Δ.Α.Ε. (Αρχή Διασφάλισης Απορρήτου των Επικοινωνιών), το οποίο αφορά τις διαδικασίες, τεχνικές και οργανωτικές εγγυήσεις για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών και τη διασφάλισή του.

Άρθρο 370 Β΄

1. « Όποιος αθέμιτα αντιγράφει, αποτυπώνει, χρησιμοποιεί, αποκαλύπτει σε τρίτον ή οπωσδήποτε παραβιάζει στοιχεία ή προγράμματα υπολογιστών τα οποία συνιστούν κρατικά, επιστημονικά ή επαγγελματικά απόρρητα ή απόρρητα επιχείρησης του δημοσίου ή ιδιωτικού τομέα, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον 3 μηνών. Ως απόρρητα θεωρούνται κι εκείνα που ο νόμιμος κάτοχός τους από δικαιολογημένο ενδιαφέρον τα μεταχειρίζεται ως απόρρητα, ιδίως όταν έχει λάβει μέτρα για να παρεμποδίζεται ως απόρρητα, ιδίως όταν έχει λάβει μέτρα για να παρεμποδίζονται τρίτοι να λάβουν γνώση τους.
2. Αν ο δράστης είναι στην υπηρεσία του κατόχου των στοιχείων, καθώς και αν το απόρρητο είναι ιδιαίτερα μεγάλης οικονομικής σημασίας, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους.

3. Αν πρόκειται για στρατιωτικό ή διαπλαστικό απόρρητο ή για απόρρητο που αναφέρεται στην ασφάλεια του κράτους, η κατά την παρ. 1 πράξη τιμωρείται κατά τα άρθρα 146 και 147.
4. Οι πράξεις που προβλέπονται στις παρ.1 και 2 διώκονται ύστερα από έγκληση.»

Άρθρο 370 Γ'

1. «Όποιος χωρίς δικαίωμα αντιγράφει ή χρησιμοποιεί προγράμματα υπολογιστών, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι έξι μήνες και με χρηματική ποινή διακοσίων ενενήντα (290) ευρώ έως πέντε χιλιάδων εννιακοσίων (5.900) ευρώ.
2. Όποιος αποκτά πρόσβαση σε στοιχεία που έχουν εισαχθεί σε υπολογιστή ή σε περιφερειακή μνήμη υπολογιστή ή μεταδίδονται με συστήματα τηλεπικοινωνιών, εφόσον οι πράξεις αυτές έγιναν χωρίς δικαίωμα ιδίως με παραβίαση απαγορεύσεων ή μέτρων ασφαλείας που είχε λάβει ο νόμιμος κάτοχός τους, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τρεις μήνες ή με χρηματική ποινή τουλάχιστον είκοσι εννέα ευρώ. Αν η πράξη αναφέρεται στις διεθνείς σχέσεις ή την ασφάλεια του κράτους, τιμωρείται κατά το άρθρο 148.
3. Αν ο δράστης είναι στην υπηρεσία του νόμιμου κατόχου των στοιχείων, η πράξη της προηγούμενης παραγράφου τιμωρείται μόνο αν απαγορεύεται ρητά από εσωτερικό κανονισμό ή από έγγραφη απόφαση του κατόχου ή αρμοδίου υπαλλήλου του.
4. Οι πράξεις των παρ. 1 έως 3 διώκονται ύστερα από έγκληση.»

Άρθρο 386 Α': Απάτη με υπολογιστή

«Όποιος, με σκοπό να προσπορίσει στον εαυτό του ή σε άλλο παράνομο περιουσιακό όφελος, βλάπτει ξένη περιουσία, επηρεάζοντας τα στοιχεία υπολογιστή είτε με μη ορθή διαμόρφωση του προγράμματος είτε με επέμβαση κατά την εφαρμογή του είτε με χρησιμοποίηση μη ορθών ή ελλιπών στοιχείων είτε με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, τιμωρείται με τις ποινές του προηγούμενου άρθρου. Περιουσιακή βλάβη υφίσταται

και αν τα πρόσωπα που την υπέστησαν είναι άδηλα. Για την εκτίμηση του ύψους της ζημιάς είναι αδιάφορο αν παθόντες είναι ένα ή περισσότερα πρόσωπα.»

ΝΟΜΟΣ 2472/1997 (ΦΕΚ 50 Α΄1997): Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΑΤΟΜΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Ο Ν. 2472/1997, ενσωμάτωσε την Οδηγία 95/46 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών. Αντικείμενο του παρόντος νόμου είναι η θέσπιση των προϋποθέσεων για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προς προστασία των δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών των φυσικών προσώπων και ιδίως της ιδιωτικής ζωής.

Αναφέρονται οι ορισμοί από το άρθρο 2 του παρόντος νόμου:

«Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα»: Κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων. Δεν λογίζονται ως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα στατιστικής φύσεως συγκεντρωτικά στοιχεία, από τα οποία δεν μπορούν πλέον να προσδιορισθούν τα υποκείμενα των δεδομένων.

«Ευαίσθητα δεδομένα»: Τα δεδομένα που αφορούν στη φυλετική ή εθνική προέλευση, στα πολιτικά φρονήματα, στις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, στη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, στην υγεία, στην κοινωνική πρόνοια και στην ερωτική ζωή, στα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες, καθώς και στη συμμετοχή σε συναφείς με τα ανωτέρω ενώσεις προσώπων.

«Υποκείμενο των δεδομένων»: Το φυσικό πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα, και του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί, δηλαδή μπορεί να προσδιορισθεί αμέσως ή εμμέσως, ιδίως βάσει αριθμού ταυτότητας ή βάσει ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων στοιχείων που χαρακτηρίζουν την υπόστασή του από άποψη φυσική, βιολογική, ψυχική, οικονομική, πολιτιστική, πολιτική ή κοινωνική.

«Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα»: Κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται, από το Δημόσιο ή από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου ή ένωση προσώπων ή φυσικό πρόσωπο με ή χωρίς τη

βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διατήρηση ή αποθήκευση, η τροποποίηση, η εξαγωγή, η χρήση, η διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλης μορφής διάθεση, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, η διασύνδεση, η δέσμευση (κλείδωμα), η διαγραφή, η καταστροφή.

«Αρχείο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα»: Κάθε διαρθρωμένο σύνολο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία είναι προσιτά με γνώμονα συγκεκριμένα κριτήρια.

«Διασύνδεση»: Μορφή επεξεργασίας που συνίσταται στην δυνατότητα συσχέτισης των δεδομένων ενός αρχείου με δεδομένα αρχείου ή αρχείων που τηρούνται από άλλον ή άλλους υπεύθυνους επεξεργασίας ή που τηρούνται από τον ίδιο υπεύθυνο επεξεργασίας για άλλο σκοπό.

«Υπεύθυνος επεξεργασίας»: Οποιοσδήποτε καθορίζει τον σκοπό και τον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός. Όταν ο σκοπός και ο τρόπος της επεξεργασίας καθορίζονται με διατάξεις νόμου ή κανονιστικές διατάξεις εθνικού ή κοινοτικού δικαίου, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τα ειδικά κριτήρια βάσει των οποίων γίνεται η επιλογή του καθορίζονται αντίστοιχα από το εθνικό ή το κοινοτικό δίκαιο.

«Εκτελών την επεξεργασία»: Οποιοσδήποτε επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για λογαριασμό υπεύθυνου επεξεργασίας, όπως φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός.

«Τρίτος»: Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία, ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός, εκτός από το υποκείμενο των δεδομένων, τον υπεύθυνο επεξεργασίας και τα πρόσωπα που είναι εξουσιοδοτημένα να επεξεργάζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, εφόσον ενεργούν υπό την άμεση εποπτεία ή για λογαριασμό του υπεύθυνου επεξεργασίας.

«Αποδέκτης»: Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή ή υπηρεσία, ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός, στον οποίο ανακοινώνονται ή μεταδίδονται τα δεδομένα, ανεξαρτήτως αν πρόκειται για τρίτο ή όχι.

«Συγκατάθεση»: Του υποκειμένου των δεδομένων, κάθε ελεύθερη, ρητή και ειδική δήλωση βουλήσεως, που εκφράζεται με τρόπο σαφή, και εν πλήρη επίγνωση, και με

την οποία, το υποκείμενο των δεδομένων, αφού προηγουμένως ενημερωθεί, δέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν. Η ενημέρωση αυτή περιλαμβάνει πληροφόρηση τουλάχιστον για τον σκοπό της επεξεργασίας, τα δεδομένα ή τις κατηγορίες δεδομένων που αφορά η επεξεργασία, τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και το όνομα, την επωνυμία και τη διεύθυνση του υπεύθυνου επεξεργασίας και του τυχόν εκπροσώπου του. Η συγκατάθεση μπορεί να ανακληθεί οποτεδήποτε, χωρίς αναδρομικό αποτέλεσμα.

«**Αρχή**»: Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα που θεσπίζεται στο κεφάλαιο Δ' του παρόντος νόμου.

Οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται στην εν όλω ή εν μέρει αυτοματοποιημένη επεξεργασία καθώς και στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε αρχείο. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου δεν εφαρμόζονται στην επεξεργασία δεδομένων, η οποία πραγματοποιείται:

Από φυσικό πρόσωπο για την άσκηση δραστηριοτήτων αποκλειστικά προσωπικών ή οικιακών.

- ✚ Από τις δικαστικές – εισαγγελικές αρχές και τις υπηρεσίες που ενεργούν στο πλαίσιο της απονομής της δικαιοσύνης.
- ✚ Από δημόσια αρχή με τη λειτουργία ειδικών τεχνικών μέσων καταγραφής ήχου ή εικόνας σε δημόσιους χώρους για τη διαφύλαξη της ασφάλειας του κράτους, της άμυνας, της δημόσιας ασφάλειας.

Ο παρών νόμος εφαρμόζεται σε κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, εφόσον αυτή εκτελείται:

- ✚ Από υπεύθυνο επεξεργασίας ή εκτελούντα την επεξεργασία, εγκατεστημένο στην Ελληνική Επικράτεια ή σε τόπο όπου βάσει του δημοσίου διεθνούς δικαίου εφαρμόζεται το ελληνικό δίκαιο.
- ✚ Από υπεύθυνο επεξεργασίας που δεν είναι εγκατεστημένος στην επικράτεια Κράτους – Μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή κράτους του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, αλλά τρίτης χώρας και για τους σκοπούς της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προσφεύγει σε μέσα, αυτοματοποιημένα ή όχι, ευρισκόμενα στην Ελληνική Επικράτεια, εκτός εάν

τα μέσα αυτά χρησιμοποιούνται μόνο με σκοπό τη διέλευση από αυτήν. Στην περίπτωση αυτή, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να υποδείξει με γραπτή δήλωσή του προς την Αρχή εκπρόσωπο εγκατεστημένο στην Ελληνική Επικράτεια, ο οποίος υποκαθίσταται στα δικαιώματα και υποχρεώσεις του υπεύθυνου, χωρίς ο τελευταίος αυτός να απαλλάσσεται από τυχόν ιδιαίτερη ευθύνη του. Το αυτό ισχύει και όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας καλύπτεται από ετεροδικία, ασυλία ή άλλο λόγο που κωλύει την ποινική δίωξη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ – ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ – ΠΑΙΔΙΑ

Αγαπητοί φίλοι / αγαπητές φίλες,

Στο πλαίσιο της πτυχιακής μας εργασίας στο Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας, έχουμε αναλάβει να μελετήσουμε το θέμα της βίας στο διαδίκτυο και τις επιπτώσεις αυτής στην οικογένεια και το άτομο. Η βία συναντάται στις μέρες μας, σε όλες τις εκφάνσεις της καθημερινής ζωής των ανθρώπων. Παράλληλα, το διαδίκτυο χρησιμοποιείται ευρέως σε καθημερινή βάση σε μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού, στις αναπτυγμένες τουλάχιστον χώρες. Εξαιτίας αυτής της ευρείας εισχώρησης του διαδικτύου στη ζωή μας, η βία συναντάται πλέον και εντός αυτού με θλιβερές επιπτώσεις τόσο στα ίδια τα άτομα, όσο και στις ανθρώπινες, διαπροσωπικές, οικογενειακές και μη, σχέσεις. Αυτά είναι τα στοιχεία που συνθέτουν την παρούσα έρευνα στην οποία συμμετέχετε.

Αξίζει να τονιστεί ότι, το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και εξυπηρετεί αποκλειστικά ερευνητικούς στόχους. Οι απαντήσεις που θα δοθούν είναι απόλυτα εμπιστευτικές και θα χρησιμοποιηθούν μόνο για τους σκοπούς της συγκεκριμένης μελέτης. Δεν υπάρχουν σωστές ή λανθασμένες απαντήσεις. Εκείνο που πρέπει να κάνετε είναι, αφού διαβάσετε την ερώτηση, να σημειώσετε με \surd αυτό που εκφράζει καλύτερα τη δική σας άποψη.

Η έρευνα αυτή θα ήταν αδύνατη, χωρίς τη δική σας βοήθεια, για την οποία και σας ευχαριστούμε θερμά εκ των προτέρων.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

1. Φύλο

Αγόρι Κορίτσι

2. Ηλικία

12-15 15-18

3. Πόσο συχνά χρησιμοποιείς το διαδίκτυο;

Κάθε μέρα Πάνω από 1 φορά την εβδομάδα

Μια φορά το μήνα Λιγότερο από μια φορά το μήνα

Καθόλου

4. Σχολικές Επιδόσεις (βαθμός):

10-12 12-15 15-17 17-20

5. Εξωσχολικές Δραστηριότητες:

i. Αθλητισμός:

a. Ομαδικά

b. Ατομικά (στίβος, κολύμβηση κτλ)

ii. Χορός

iii. Ξένες γλώσσες

6. Πόσο συχνά χρησιμοποιείς τα παρακάτω:

	Κάθε Μέρα	Πάνω από 1 φορά την εβδομάδα	1 φορά την εβδομάδα	1 φορά το μήνα	Λιγότερο από 1 φορά το μήνα
Chat Rooms (MSN, Yahoo)					
Ιστοσελίδες Κοινωνικής Δικτύωσης (Facebook, Hi5, My space..)					
Διαδικτυακά Παιχνίδια					
Μουσική					
Ανταλλαγή Αρχείων					
Ειδήσεις					

7. Από που συνδέεστε με το διαδίκτυο;

Σπίτι

Σχολείο

Internet

Καφέ

Αλλού

8. Αν σερφάρεις από το σπίτι, ο υπολογιστής σου βρίσκεται;

Σαλόνι

Τραπεζαρία

Υπνοδωμάτιο

Αλλού

9. Σε έχει παρενοχλήσει κάποιος μέσα από το διαδίκτυο;

Ναι

Όχι

Εάν απάντησες ΝΑΙ, το είπες σε κάποιο γνωστό σου; Σε ποιον;

.....

10. Έχεις συναντήσει ποτέ κάποιον που γνώρισες στο διαδίκτυο από κοντά;

Ναι Όχι

Εάν απάντησες ΝΑΙ, πήρες κάποιον μαζί σου για ασφάλεια;

.....

11. Έχεις δώσει ποτέ κάποια προσωπικά στοιχεία σε κάποιον που γνώρισες στο διαδίκτυο;

Ναι Όχι

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

12. Επικοινωνείτε – συζητάτε τα προβλήματα που έχετε, με τους γονείς σας;

Ναι Όχι

Αν όχι, τα συζητάτε ευκολότερα με κάποιον ξένο μέσω διαδικτύου;

Ναι Όχι

13. Από πού έχετε ενημερωθεί για την ασφάλεια και τους κινδύνους του διαδικτύου;

1. Σχολείο

2. Μ.Μ.Ε. (Τηλεόραση, Εφημερίδες, Περιοδικά)

3. Φίλους

4. Διαδίκτυο

5. Διαφοριστικά Έντυπα

6. Άλλη Ενημέρωση

7. Δεν έχω ενημερωθεί

14. Έχετε παρατηρήσει στη συμπεριφορά σας κάποιο από τα παρακάτω

ψυχολογικά συμπτώματα; (κυκλώστε)

- i. Αίσθηση ευφορίας όση ώρα βρισκόσαστε στον υπολογιστή
- ii. Είσαστε ανίκανοι να σταματήσετε την δραστηριότητα
- iii. Αποζητάτε όλο και περισσότερο χρόνο στον υπολογιστή
- iv. Παραμελείτε οικογένεια και φίλους
- v. Νιώθετε κενοί, θλιμμένοι και οξύθυμοι όταν δεν βρίσκεστε στον υπολογιστή
- vi. Λέτε ψέματα στην οικογένεια και τους φίλους μας για τις δραστηριότητες σας
- vii. Αντιμετωπίζετε προβλήματα με το σχολείο

15. Έχετε παρατηρήσει στη συμπεριφορά σας κάποιο από τα παρακάτω σωματικά συμπτώματα; (κυκλώστε)

- i. Διατροφικές διαταραχές
- ii. Διαταραχές του ύπνου και αλλαγή των συνηθειών ύπνου
- iii. Μυοσκελετικές παθήσεις (π.χ. σκολίωση)
- iv. Μειωμένη αθλητική δραστηριότητα
- v. Ξηρά μάτια – μυωπία
- vi. Ημικρανίες
- vii. Παραμέληση προσωπικής υγιεινής

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ – ΓΟΝΕΙΣ

Αγαπητοί φίλοι / αγαπητές φίλες,

Στο πλαίσιο της πτυχιακής μας εργασίας στο Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας, έχουμε αναλάβει να μελετήσουμε το θέμα της βίας στο διαδικτυο και τις επιπτώσεις αυτής στην οικογένεια και το άτομο. Η βία συναντάται στις μέρες μας, σε όλες τις εκφάνσεις της καθημερινής ζωής των ανθρώπων. Παράλληλα, το διαδικτυο χρησιμοποιείται ευρέως σε καθημερινή βάση σε μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού, στις αναπτυγμένες τουλάχιστον χώρες. Εξαιτίας αυτής της ευρείας εισχώρησης του διαδικτύου στη ζωή μας, η βία συναντάται πλέον και εντός αυτού με θλιβερές επιπτώσεις τόσο στα ίδια τα άτομα, όσο και στις ανθρώπινες, διαπροσωπικές, οικογενειακές και μη, σχέσεις. Αυτά είναι τα στοιχεία που συνθέτουν την παρούσα έρευνα στην οποία συμμετέχετε.

Αξίζει να τονιστεί ότι, το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και εξυπηρετεί αποκλειστικά ερευνητικούς στόχους. Οι απαντήσεις που θα δοθούν είναι απόλυτα εμπιστευτικές και θα χρησιμοποιηθούν μόνο για τους σκοπούς τους συγκεκριμένης μελέτης. Δεν υπάρχουν σωστές ή λανθασμένες απαντήσεις. Εκείνο που πρέπει να κάνετε είναι, αφού διαβάσετε την ερώτηση, να σημειώσετε με ✓ αυτό που εκφράζει καλύτερα τη δική σας άποψη.

Η έρευνα αυτή θα ήταν αδύνατη, χωρίς τη δική σας βοήθεια, για την οποία και σας ευχαριστούμε θερμά εκ των προτέρων.

1. Φύλο

Αγόρι Κορίτσι

2. Ηλικία

30-39 40-55 55 και άνω

3. Τόπος κατοικίας

Επαρχία – Χωριό Πόλη

4. Μορφωτικό Επίπεδο

1.Δεν Έχω Αποφοιτήσει	
2.Δημοτικό	
3.Γυμνάσιο	
4.Λύκειο	
5.Τεχνική Σχολή	
6.ΤΕΙ	
7.Πανεπιστήμιο	
8.Άλλο _____	

5. Επάγγελμα

- i.** Δημόσιος Υπάλληλος
- ii.** Ιδιωτικός Υπάλληλος
- iii.** Ελεύθερος Επαγγελματίας
- iv.** Επιχειρηματίας
- v.** Αγρότης / Κτηνοτρόφος
- vi.** Οικιακά
- vii.** Άνεργος

6. Επικοινωνείτε – συζητάτε με τα παιδιά σας;

Ναι **Όχι**

7. Τα παιδιά σας χρησιμοποιούν το υπολογιστή (διαδίκτυο) ελεγχόμενα;

Ναι **Όχι**

8. Πόσο συχνά χρησιμοποιούν το διαδίκτυο;

Κάθε μέρα **Πάνω από 1 φορά την εβδομάδα**

Μια φορά το μήνα **Λιγότερο από μια φορά το μήνα**

Καθόλου

9. Τα παιδιά σας χρησιμοποιούν δικό υπολογιστή ή δικό σας;

Δικό μας **Δικό τους**

10. Έχετε παρατηρήσει στη συμπεριφορά τους κάποιο από τα παρακάτω ψυχολογικά συμπτώματα; (κυκλώστε)

- i. Αίσθηση ευφορίας όση ώρα βρίσκονται στον υπολογιστή
- ii. Είναι ανίκανοι να σταματήσουν την δραστηριότητα
- iii. Αποζητάνε όλο και περισσότερο χρόνο στον υπολογιστή
- iv. Παραμελούν οικογένεια και φίλους
- v. Νιώθουν κενοί, θλιμμένοι και οξύθυμοι όταν δεν βρίσκονται στον υπολογιστή
- vi. Λένε ψέματα στην οικογένεια και τους φίλους τους για τις δραστηριότητες τους
- vii. Αντιμετωπίζουν προβλήματα με το σχολείο

11. Έχετε παρατηρήσει στη συμπεριφορά τους κάποιο από τα παρακάτω σωματικά συμπτώματα; (κυκλώστε)

- i. Διατροφικές διαταραχές
- ii. Διαταραχές του ύπνου και αλλαγή των συνηθειών ύπνου

- iii.** Μυοσκελετικές παθήσεις (π.χ. σκολίωση)
- iv.** Μειωμένη αθλητική δραστηριότητα
- v.** Ξηρά μάτια – μυωπία
- vi.** Ημικρανίες
- vii.** Παραμέληση προσωπικής υγιεινής

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ & ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Βία Stop

Για την καταπολέμηση της Βίας

Διεύθυνση: Ομονοίας 117 Καβάλα 65403 Τηλέφωνο: 2510-211103

Work Email: viastop@otenet.gr Web: <http://www.viastop.gr/>

Γραφείο Δωρεάν Νομικής Συμβουλευτικής και Υποστήριξης για Παιδιά

Διεύθυνση: Σόλωνος 57 (λειτουργεί εντός της Νομικής Σχολής Αθηνών κάθε Τρίτη 15:00-18:00 και Παρασκευή 12:00-16:00) Αθήνα

Τηλέφωνο: 6949 737350 Web: <http://claim.eplo.eu/>

Ένα παιδί, ένας κόσμος

Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρία

Ημέρες/Ωρες λειτουργίας: Δευτέρα έως Παρασκευή, 09.00-17.00

Διεύθυνση: Ρεθύμνου 10 Αθήνα 10682 Τηλέφωνο: 210 88 38 512

Fax: 210 88 38 519

Email: info@paidi-kosmos.gr Web: <http://www.paidi-kosmos.gr/>

Ευρωπαϊκό δίκτυο κατά της βίας (Ε.Δ.κ.Β.)

Διεύθυνση: Ζαχαρίτσα 12, Αθήνα 117 42

Τηλέφωνο: 2109225491

Work Email: info@antiviolence-net.eu Web: <http://www.antiviolence-net.eu>

Η Γωνιά του Παιδιού

Όμιλος Εθελοντών

Διεύθυνση: Λαγουμιτζή 49 Αττική 11745 Τηλέφωνο: 210 9222693

Η Κιβωτός του κόσμου

Μ.Κ.Ο. Ειδικής μέριμνας και προστασίας μητέρας και παιδιού

Διεύθυνση: Ζηνοδώρου 3 και Καλλικλέους Αττική Κολωνός 10442

Τηλέφωνο: 2105141935 - 210 5141935

Email: kivotos5@otenet.gr Web: <http://kivotostoukosmou.org/>

Κέντρο Αποκατάστασης Θυμάτων Βασανιστηρίων και Άλλων Μορφών Κακομεταχείρισης

Διεύθυνση: Μοργκεντάου 9 Θεσσαλονίκη

Τηλέφωνο: 2310 281091 **Τηλέφωνο:** 2310 555378

Μαζί για το παιδί

Για τα παιδιά σε ανάγκη

Διεύθυνση: Αγίου Θωμά 14 Αττική 11527

Γραμμή SOS: 11525

Τηλέφωνο: 210-74 82 690 Fax: 210-74 82 664

Email: info@mazigiatopaidi.gr Web: <http://mazigiatopaidi.gr/>

Ο Συνήγορος του παιδιού

Διεύθυνση: Χατζηγιάννη Μέξη 5 (στάση μετρό: Μέγαρο Μουσικής), καθημερινές 9:00πμ - 3:00μ.μ Attica Χίλτον 11528 Ελλάδα

Γραμμή SOS: 800.11.32.000 (τηλέφωνο χωρίς χρέωση για παιδιά, Δευτέρα έως Παρασκευή 9:00πμ - 4:00μμ)

Τηλέφωνο: 213 1306703, 213 1306605 (Γραμματεία Δικαιωμάτων του Παιδιού, Δευτέρα έως Παρασκευή 9:00πμ - 4:00μμ)

Τηλέφωνο: 213 1306 600 (τηλεφωνικό κέντρο Συνηγόρου του Πολίτη, Δευτέρα έως Παρασκευή, 8:30πμ - 2:00μμ, Τετάρτη 8:30πμ - 4:30μμ)

Fax: 210 7292129 (με ένδειξη για Συνήγορο του Παιδιού)

Τηλέφωνο: 210 7289703 (για τη καταπολέμηση της σωματικής τιμωρίας στα παιδιά)

Email: cr@synigoros.gr

Email: contact@somatikitimoria.gr

Web: <http://www.0-18.gr/>

Web: <http://www.somatikitimoria.gr/>

 1107 Εθνική Γραμμή Παιδικής Προστασίας

 116-111 Ευρωπαϊκή Γραμμή Στήριξης Παιδιών και Εφήβων

 1056 Εθνική Τηλεφωνική Γραμμή για τα Παιδιά

✚ 80011 80015 Γραμμή Βοηθείας ΥποΣΤΗΡΙΖΩ

✚ 115 25 Γραμμή Μαζί για το Παιδί

✚ 800 11 32 000 Γραμμή του Συνηγόρου του Παιδιού για παιδιά